

การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านการมีทักษะสื่อสาร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2556

การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านการมีทักษะสื่อสาร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านการมีทักษะสื่อสาร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2556

ฐิตินันท์ สัมมานุช. (2556). การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม, อาจารย์ ดร.ละเอียด รักรัษเฝ้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ตามแนวคิดของมหาวิทยาลัย 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (Language) ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching) และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วยค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,446 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพใช้ได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.57-1.00

2. ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.73

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

4. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ตรวจสอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อหาค่าสถิติจากการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร พบว่า โมเดลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านเป็นบวก ตั้งแต่ 0.79-0.92 โดยด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.92 รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 และ 0.72 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าสถิติ คือ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์(χ^2/df) = 1.99 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับ

ความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.03 เป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน จึงพิจารณาได้ว่า โมเดลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

THE CONSTRUCTION OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY
STUDENT' IDENTITY FOR COMMUNICATION TEST

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 2013

Thitinan Sammanuch. (2013). *The Construction of Srinakharinwirot University Student' Identity for Communication Test*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisory Committee: Dr. Ranida Chueychoom, Dr. Laiad Ruckpau.

The main purposes of this research were to construction of Srinakharinwirot University Student' Identity for communication test by Srinakharinwirot University that were language (ability to use and understanding languages for communication) , teaching (ability to convey the information/ knowledge) and information communication technology (ability to use the technology information to communicate). And to confirm the quality its discrimination, reliability and validity of the test. The participants were 1,446 students of Srinakharinwirot University in 2nd semester of 2012, selected through Stratified Random Sampling Technique

The research results were as follows:

1. The construction of Srinakharinwirot University Student' Identity for communication test had indexes of congruence (IOC) ranged from 0.57-1.00
2. Item discriminations were between 0.47 - 0.73
3. Reliability of test was 0.96
4. Construct Validity of test was confirmed by factor analysis to calculate the statistic from the test between the model fitted well and the empirical data of Srinakharinwirot University Student' Identity for communication test. Factors loading of test were between 0.79-0.92. The language was the highest 0.92 , teaching and technology information to communicate were 0.90 and 0.72 respectively. The goodness of fit measures for the model were $\chi^2/df = 1.99$, CFI = 1.00 , GFI = 0.95 , AGFI = 0.94 and RMSEA = 0.03 Thus the model fitted well the empirical data.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ของ

ฐิตินันท์ สัมมานุช

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม)

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ละเอียด รัชส์เฝ้า)

(อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ละเอียด รัชส์เฝ้า)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีของ คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ได้แก่ อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม ในฐานะประธานที่ปรึกษา ปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ละเอียด รัชชเฒ่า ในฐานะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ อาจารย์ ดร.ละเอียด รัชชเฒ่า และอาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญา นิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำที่ทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และที่สำคัญยิ่งผู้วิจัยขอกราบ ระลึกถึงพระคุณอาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมรพงศ์ สุธรรมรักษ์ อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ อาจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์ อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ อาจารย์พัททยา จิตต์เมตตรา อาจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้และเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ/หน่วยงาน คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยในการให้ทุนสนับสนุนการ ทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวที่ให้อำลัใจ ความห่วงใย ทำให้ลูกประสบ ความสำเร็จในการศึกษา รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่เป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดย ตลอด

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากปริญญาานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณนุภาพารี ของผู้วิจัย และบูรพาจารย์ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ออดีต จนถึงปัจจุบัน

ฐิตินันท์ สัมมานุช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์.....	11
ความหมายของอัตลักษณ์.....	11
ความหมายของอัตลักษณ์แห่งตน.....	11
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งตน.....	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้อัตลักษณ์.....	28
ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของ สมศ. และ สกอ.....	28
ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นิสิต มศว.....	31
การพัฒนาศักยภาพและอัตลักษณ์นิสิต มศว.....	31
ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างปัญญาของนิสิต มศว.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร.....	38
ความหมายของการสื่อสาร.....	38
ประเภทของการสื่อสาร.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
องค์ประกอบของการสื่อสาร.....	41
ความสำคัญของการสื่อสาร.....	42
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัด.....	43
การสร้างและพัฒนาแบบวัดด้านจิตพิสัย.....	43
การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	85
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	85
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
ภาคผนวก ข.....	111
ภาคผนวก ค.....	117
ภาคผนวก ง.....	119
ภาคผนวก จ.....	123
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	128

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	57
2 สรุปประเด็นจากการเขียนนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร.....	60
3 เกณฑ์การให้คะแนน.....	63
4 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน.....	64
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามระดับชั้นปี.....	69
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	71
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร.....	72
8 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารรายด้าน ($N_1 = 360$).....	74
9 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ($N_1 = 360$).....	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าไค-สแควร์ (X^2) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (X^2/df) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง กลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัด ระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความ คลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (อันดับ 1).....	77
11 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (อันดับ 1).....	78
12 ค่าไค-สแควร์ (X^2) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (X^2/df) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง กลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัด ระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความ คลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (อันดับ 2).....	81
13 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (อันดับ 2).....	82
14 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ($N_2 = 1,446$).....	84
15 ดัชนีความสอดคล้องของการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพของ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (พิจารณาคัดเลือกค่า $IOC \geq 0.50$).....	102

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอัตถ์ลักษณะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (จำนวน 53 ข้อ).....	106
17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอัตถ์ลักษณะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (จำนวน 42 ข้อ).....	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 การระดมความคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตและการแสวงหาอัตลักษณ์นิสิต มศว.....	36
3 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มศว ด้านการมีทักษะสื่อสาร.....	58
4 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 1 ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร.....	80
5 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 2 ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาพึงมี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติของแต่ละหลักสูตร มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนคุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต อาจมีความหมายแตกต่างกันตามลักษณะอาชีพหรือบริบทของผู้ใช้ และอาจปรากฏในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือที่มีลักษณะเพิ่มเติมจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เช่น การบริหารจัดการ การเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน การก้าวทันวิทยาการ ความสามารถในการประยุกต์ความรู้กับการปฏิบัติงานจริง สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หรือผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่เน้นการวิจัย ควรมีคุณลักษณะเพิ่มเติมด้านความเป็นนักวิชาการ การเป็นผู้นำทางความคิด โดยเฉพาะความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์และการนำเสนอผลงาน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ระบบและกลไกการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553: 62)

การที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนิสิตที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนิสิตสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ และสถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งได้บัณฑิตตามคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้นของสถาบัน กล่าวคือ เป็นผู้ใฝ่ภาษาได้ดี ถูกต้อง ประพฤติดี มีกริยามารยาทดี มีรสนิยมดี คิดตรึกตรองได้ต้องแท้ เจริญงอกงามเพราะความใฝ่รู้และสามารถแปลความคิดเป็นการกระทำได้สำเร็จ เป็นผู้เรื่องปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้ มีทักษะและภูมิปัญญาในฐานะนักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะในการวิจัย และมีจิตสำนึกและภูมิธรรมในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลกตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของชาติ ดังนั้นสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จึงกำหนดเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โท และเอก ตามกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2554: 62)

ด้วยในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสาม สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้กำหนดตัวบ่งชี้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินภายใต้ภารกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งสามารถชี้ผลลัพธ์และผลกระทบได้ดี และมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 2) กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลผลิตตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา รวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษา โดยได้รับการอนุมัติจากสภาสถาบัน และ 3) กลุ่มตัวบ่งชี้ตามมาตรการส่งเสริม หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยโดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อร่วมกันชี้แนะ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบายของรัฐซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาและปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป

ด้วยความเชื่อมั่นว่านิสิตคืออนาคตของประเทศ นิสิตคือเจ้าของสังคมเจ้าของโลกใบนี้ ในวันข้างหน้าถ้าสังคม มหาวิทยาลัย ครอบครัว สร้างนิสิตที่ไร้คุณภาพ โลกและสังคมในอนาคตย่อมไร้คุณภาพด้วย ในทางกลับกันถ้านิสิตดีงาม โลกและสังคมย่อมดีงามด้วย คุณภาพและความดีงามของบุคคล นักเรียน นิสิต ต้องหลอมรวมไว้ในทุกศาสตร์ ทุกคนะ สถาบัน สำนัก ทุกรายวิชา ทุกกิจกรรม ครูอาจารย์ทุกคนทุกรายวิชาต้องรับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ มหาวิทยาลัยผลิตคนเก่งวิชาออกไป แต่เห็นแก่ตัว สร้างปัญหา สร้างสังคมให้เลวร้าย มหาวิทยาลัยจึงต้องรับผิดชอบต่อกระบวนการทางการศึกษาด้วย(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2554: 3)

การพัฒนาศักยภาพนิสิตเป็นยุทธศาสตร์และภารกิจของการบริหารมหาวิทยาลัย การตระหนักร่วมกัน การสร้างวิสัยทัศน์องค์กร การพัฒนาวัฒนธรรม การบริหารจัดการและการทำงาน ของทุกคนในองค์กร ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรสนับสนุนวิชาการ นิสิต ที่ต้องรับผิดชอบต่อเข้มแข็ง และร่วมกันยืนหยัดพัฒนาอย่างแท้จริง (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 2548: 152)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในฐานะสถาบันทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา ศักยภาพของนิสิตให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ และจากการที่มหาวิทยาลัยได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพนิสิตว่า นิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒควรมีคุณลักษณะ

เฉพาะของนิสิตในภาพรวม เรียกว่า อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการ ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น นักเอาเบาสู้ ใฝ่รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ โดยเริ่มมีการถ่ายทอด เผยแพร่และจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตให้เป็นผู้มีอัตลักษณ์ดังกล่าวแก่นิสิตคณาจารย์และบุคลากร โดยเฉพาะนิสิตใหม่มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และในปีการศึกษา 2553 ได้เพิ่มเติมคุณลักษณะอัตลักษณ์นิสิต อีก 1 ประการ คือ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต และขยายผลการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตสู่หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตที่มหาวิทยาลัยจัดให้กับนิสิตในรูปแบบต่างๆ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในการหล่อหลอมให้นิสิตและบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยคาดหวัง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยที่กำหนดอัตลักษณ์นิสิต เพื่อเป็นแนวทางสำคัญให้นิสิตยึดถือปฏิบัติ โดยสอดคล้องกับปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัยที่มุ่งส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถก้าวเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ในฐานะทรัพยากรบุคคลที่มีความเจริญงอกงามทั้งด้านความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2554: 68).

ในปี พ.ศ. 2553 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้กำหนดตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ให้เป็นมิติหนึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม และได้อธิบาย อัตลักษณ์ ไว้ว่าหมายถึง บุคลิก ลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน และให้แนวทางในการกำหนดตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาควรใช้คำที่สามารถระบุลักษณะเฉพาะ สามารถเก็บข้อมูลได้และวัดผลได้จริง ซึ่งอัตลักษณ์ที่กำหนดไม่ต้องนำทุกประเด็นที่มีในปรัชญา ปณิธานมารวมไว้ทั้งหมด แต่เป็นการประมวลภาพรวมโดยสรุปที่จะปรากฏเป็นลักษณะนิสัยที่แสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นการค้นหาตัวตนที่โดดเด่นที่สุดที่สถานศึกษาได้ถ่ายทอด ปลุกฝัง และบ่มเพาะจนสะท้อนออกมาในตัวผู้เรียนได้ชัดเจนที่สุด

และจากพื้นฐานอัตลักษณ์นิสิต 9 ประการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นั้น ในปีการศึกษา 2554 ด้วยที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2554 มีมติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2554 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของ

มหาวิทยาลัย โดยที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบกับตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และกำหนดให้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย คือ อัตลักษณ์นิสิตที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ ได้แก่ “มีทักษะสื่อสาร” ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (Language) ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching) และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) อันมาจากรากฐานของ “ความเป็นครู” ซึ่งผลการบริหารสถาบันให้เกิดอัตลักษณ์จะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรมุ่งส่งเสริม ผลักดัน และสร้างโอกาสให้นิสิตได้พัฒนาตนเองให้ “มีทักษะสื่อสาร” พร้อมร่วมเป็นต้นแบบในการ “มีทักษะสื่อสาร” ที่ดี และผลการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์นั้นจะเกิดขึ้นเมื่อนิสิตและบัณฑิตพัฒนาตนเองให้ “มีทักษะสื่อสาร” ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน (Language, Teaching and ICT) พร้อมทั้งพัฒนาตนเองให้ “มีทักษะสื่อสาร” ที่ดี เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติต่อไป (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2554: 45)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความหวังว่า เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ของการกำหนดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จึงควรมีการวัดและประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยต้องอาศัยเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพเพียงพอในการวัด เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของนิสิตตามความคาดหวังของมหาวิทยาลัย และเพื่อให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม และจากการที่มหาวิทยาลัยมีการกำหนดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร แล้วนั้น พบว่ามหาวิทยาลัยยังไม่มีเครื่องมือในการวัดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่เป็นเครื่องมือในการบ่งชี้ว่านิสิตนั้นมีทักษะสื่อสารตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้หรือไม่ หรือมีมากหรือน้อยเพียงใด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร เพื่อให้มีเครื่องมือในการวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร แล้วสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการบริหารและการตัดสินใจในเชิงการบริหารงานด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิตของมหาวิทยาลัย และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพนิสิตให้เป็นไปตามอัตลักษณ์นิสิต ด้านการมีทักษะสื่อสารที่ดีต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ระดับปริญญาตรี
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ดังนี้
  - 2.1 ค่าอำนาจจำแนก
  - 2.2 ค่าความเชื่อมั่น
  - 2.3 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่มีคุณภาพ โดยทราบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่วัดได้ตรงตามลักษณะของนิสิตที่มีอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร และยังทราบถึงความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ซึ่งจะเป็แนวทางในการนำแบบวัดที่มีคุณภาพไปพัฒนาอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้วัดและพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตของสถาบันการศึกษาอื่นๆ ด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18,059 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,446 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบ

แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และมีนิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านการมีทักษะสื่อสาร มีตัวแปรที่ศึกษาทางด้านคุณภาพของแบบวัด ได้แก่

1. ค่าอำนาจจำแนก
2. ค่าความเชื่อมั่น
3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **อัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร** หมายถึง คุณลักษณะของนิสิตที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างเข้าใจชัดเจน สามารถถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเข้าใจ และสามารถเลือกวิธีการหรือช่องทางในการสื่อสารกับบุคคลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เขียนบรรยายนิยามของอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน และสรุปความเป็นนิยามดังนี้

1.1 ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (Language) หมายถึงพฤติกรรมที่นิสิตแสดงออกถึงการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน การฟังและการอ่าน ในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ใช้ภาษาที่สุภาพและเข้าใจง่าย ซึ่งทำให้การสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน เหมาะสมกับบุคคล สถานการณ์ สถานที่ และใช้ภาษาในการสืบค้นข้อมูล ข่าวสาร เพื่อใช้ในการเรียนหรือการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตรงประเด็นที่ศึกษา รวมทั้งการใช้ภาษาท่าทางเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสม

1.2 ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching) หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตแสดงออกถึงการถ่ายทอดหรือบอกเล่าข้อมูล ความรู้ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เข้าใจได้ชัดเจน และใช้ทักษะทางด้านภาษาในการเชื่อมโยงข้อมูล/ความรู้กับชีวิตจริง ทำให้การจัดข้อมูลได้ง่ายแก่การเข้าใจ เป็นข้อมูลที่ต้องการน่าเชื่อถือ ตลอดจนใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ร่วมกับทักษะการสังเกตเพื่อ

ตรวจสอบว่าผู้ฟังได้เข้าใจเรื่องราวที่ถ่ายทอด เพื่อแสดงว่าเป็นการถ่ายทอดข้อมูล ความรู้เป็นไปอย่าง
ได้ผล

1.3 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) หมายถึงพฤติกรรมที่นิสิตแสดงออกถึงการใช้โปรแกรมพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารข้อมูลไปสู่ผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม โดยการจัดทำเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้คล่องแคล่วและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งนำมาช่วยในการแก้ปัญหาด้านการสื่อสาร และเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

2. คุณภาพของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร หมายถึง คุณลักษณะของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่มีความเหมาะสมตามคุณภาพที่กำหนด โดยพิจารณาได้ ดังนี้

2.1 ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัด หมายถึง คุณลักษณะของแบบวัดที่สามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด โดยผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงดังนี้

2.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบวัดที่สามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด โดยนำแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ร่วมกันพิจารณาว่าตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดหรือไม่ ทั้งนี้ข้อคำถามที่ถือว่ามีความสอดคล้องจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบวัดที่สามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อยืนยันว่ามีองค์ประกอบในลักษณะนั้นจริง โดยการตรวจสอบจากจำนวนองค์ประกอบร่วม ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตแต่ละตัว

2.2 อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัด หมายถึง คุณลักษณะของข้อความในแบบวัดแต่ละข้อที่สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตที่มีอัตลักษณ์ด้านการมีทักษะสื่อสารระดับสูงกับกลุ่มนิสิตที่มีอัตลักษณ์ด้านการมีทักษะสื่อสารระดับน้อย ออกจากกันได้ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

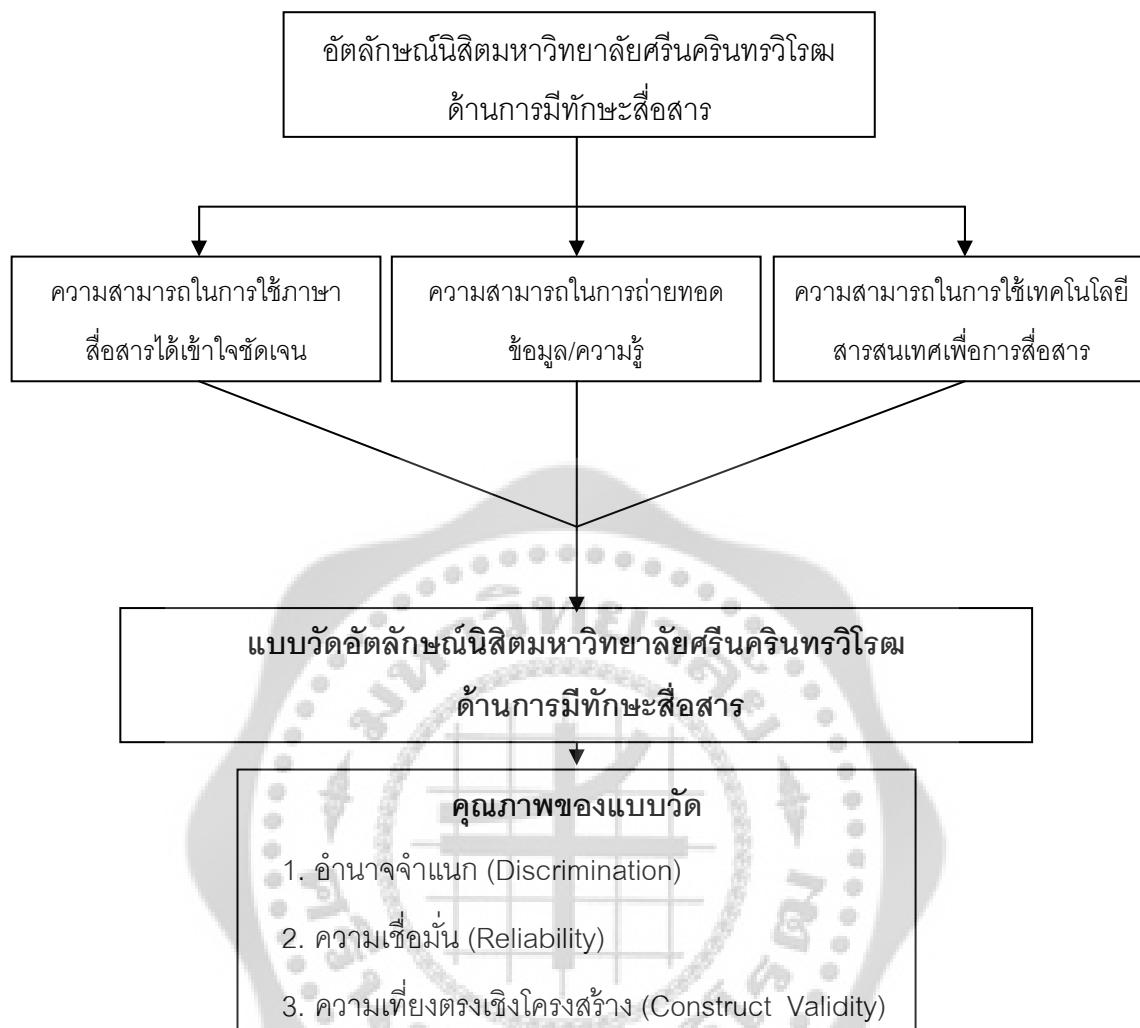
2.3 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด หมายถึง คุณลักษณะของแบบวัดที่สามารถวัดคุณลักษณะของผู้ตอบได้คงที่แน่นอน ซึ่งพิจารณาจากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α)

3. **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** หมายถึง ผู้รู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบสัมพันธ์กับอัตลักษณ์นิสิตมาเป็นผู้ให้นิยามอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 12 คน ประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหาร และด้านการจัดการเรียนการสอนจากสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) เป็นผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัยที่มีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร 2) เป็นผู้บริหารระดับหน่วยงานที่มีการจัดการเรียนการสอน 3) เป็นอาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมอัตลักษณ์นิสิต ด้านการมีทักษะสื่อสาร และ 4) เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนนิสิต ไม่น้อยกว่า 3 ปี

4. **ผู้เชี่ยวชาญ** หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าในสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา และมีประสบการณ์ในการวัดผลการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เนื่องจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้กำหนดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อวัดคุณลักษณะดังกล่าว ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร และตรวจสอบคุณภาพแบบวัด ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์
  - 1.1 ความหมายของอัตลักษณ์
  - 1.2 ความหมายของอัตลักษณ์แห่งตน
  - 1.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งตน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้อัตลักษณ์
  - 2.1 ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของ สมศ. และ สกอ.
  - 2.2 ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นิสิต มศว
  - 3.1 การพัฒนาศักยภาพและอัตลักษณ์นิสิต มศว
  - 3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างปัญญาของนิสิต มศว
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร
  - 4.1 ความหมายของการสื่อสาร
  - 4.2 ประเภทของการสื่อสาร
  - 4.3 องค์ประกอบของการสื่อสาร
  - 4.4 ความสำคัญของการสื่อสาร
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์
  - 5.1 การสร้างและพัฒนาแบบวัดด้านจิตพิสัย
  - 5.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์
  - 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์

ความหมายของอัตลักษณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของอัตลักษณ์จากเอกสารต่างๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์” ดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา. (2548: 152) อธิบายไว้ว่า อัตลักษณ์นิสิต มศว (SWU Students' Identity) “อัตลักษณ์” อาจหมายถึงลักษณะเฉพาะ ลักษณะที่แสดงตัวตน ลักษณะที่ก่อเกิดมาจากเจตจำนงค์ อุดมการณ์ ประวัติศาสตร์ บริบท

อภิญา เฟื่องฟูสกุล (2546: 1) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ คือ คุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือสิ่งหนึ่งหรือเฉพาะของสิ่งนั้นที่ทำให้โดดเด่นขึ้นมา และมีความแตกต่างจากสิ่งอื่น ดังนั้นคำว่า “อัตลักษณ์” จะเหมาะสมกว่าเอกลักษณ์ในความหมาย Identity ในยุคปัจจุบัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และดุจเดือน พันธุมนาวิน (2538: 77) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ หมายถึง โครงสร้างของบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดจากการรู้จักตัวตน การยอมรับตนว่ามีลักษณะที่คงที่และต่อเนื่องมาตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ ในขณะที่เดียวกัน บุคคลก็เข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนตามที่สังคมและวัฒนธรรมกำหนดและรับรู้ลักษณะความรู้ ความสามารถ ความต้องการของตนได้สอดคล้องกับสังคมและครอบข้าง ทำให้ความมั่นใจในตนเองที่สามารถทำทุกอย่างได้ดีตามมาตรฐานตนเองและสังคมไปพร้อมกัน

มาร์เซีย (สายฝน วรรณดุจ. 2536: 16 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1980) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ คือ ลักษณะโครงสร้างแห่งตน (Self-Structure) ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแรงขับ ความสามารถ ความเชื่อและการปรับตัวของบุคคล ถ้าพัฒนาการของโครงสร้างแห่งตนดี จะมีความเป็นตัวของตัวเอง รู้ถึงความเหมือนและความต่างของตนกับผู้อื่น ถ้าพัฒนาการโครงสร้างแห่งตนไม่ดี จะทำให้เกิดความสับสนใจตนเอง และอาศัยสิ่งภายนอกมาช่วยประเมินตนเอง

เจฟฟี่ (Jeffrey. 1985: 416) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ คือ ความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวกับตัวตนและแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่จะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม เมื่อบุคคลนั้นเข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนตามที่สังคมและวัฒนธรรมกำหนดไว้

ความหมายของอัตลักษณ์แห่งตน (Self Identity)

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของอัตลักษณ์แห่งตนจากเอกสารต่างๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์แห่งตน” ดังนี้

ปรีชา ธรรมมา (2548: 49) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตน หมายถึง ลักษณะอันเป็นเอกภาพภายในตนของบุคคลอันเนื่องมาจากผลของการบูรณาการของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของบุคคลในแต่ละระดับอายุ อัตลักษณ์แห่งตนเปลี่ยนแปลงไปตามวัยและประสบการณ์ และสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

เนาวรัตน์ อิมลิมธาร (2546: 39) ได้ให้ความหมายของสภาวะทางอัตลักษณ์แห่งตนว่า หมายถึง สภาวะที่บุคคลให้คำจำกัดความของตนเองในบทบาท ทักษะคติ ความเชื่อและความปรารถนา เป็นสภาวะที่คงอยู่เป็นรูปแบบของความต้องการภายใน ความสามารถในการรับรู้ในตนเองและทักษะทางการเมือง สังคม รู้ว่าตนเป็นใคร เป็นคนชนิดใด รู้ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิต รู้ว่าต้องการอะไรจากชีวิต ต้องการเป็นบุคคลแบบใด มีความเชื่อทางศาสนา ค่านิยม และทักษะคติอย่างไร โดยเกิดจากการสังเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการในการปรับตัวทางด้านชีววิทยา จิตวิทยา และสังคม ที่บูรณาการมาจากการที่ได้เห็นได้ยินและเข้าไปมีส่วนร่วมกับสังคม ทำให้เกิดการคัดเลือกและสะสมบุคลิกภาพที่ตนต้องการ แยกได้เป็น 2 ด้านคือ สภาวะอัตลักษณ์แห่งตนในมโนภาพ ได้แก่ มโนภาพทางอาชีพ การเมือง ศาสนา และปรัชญาในการดำเนินชีวิต และสภาวะอัตลักษณ์แห่งตนระหว่างบุคคล ได้แก่ รูปแบบการมองบทบาททางเพศ สัมพันธภาพ กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ

ระพินทร์ ฉายวิมล (2545: 58) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตน หมายถึง ความสามารถในการจัดระบบของความต้องการ ความสามารถ ความเชื่อของบุคคลแต่ละคน เพื่อแสดงถึงภาพพจน์ของตนเองซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือก และตัดสินใจเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ บทบาททางเพศ และปรัชญาการดำเนินชีวิต

จตุรพร ลิ้มมันจริง (2544: 249) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตนว่า หมายถึง การให้คำจำกัดความของตนเองของบุคคล ในฐานะที่แยกแต่ละบุคคลออกมาจากบทบาท ทักษะคติ ความเชื่อและความปรารถนา โดยเกิดมาจากการสังเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการในการปรับตัวทางด้านชีววิทยา จิตวิทยาและสังคม

จริยกุล ตริสุวรรณ (2542: 8) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตนว่า หมายถึง โครงสร้างของบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดจากการรู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และมั่นใจในตนเองซึ่งมีพื้นฐานมาจากการมีความไว้วางใจตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่ม และมีความขยันหมั่นเพียร

ดวงเดือน พันธุมนาวิ (2541: 14) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตนในความหมายของอิริคสัน หมายถึง โครงสร้างของบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดจากการรู้จักตนและการยอมรับตนว่ามีลักษณะที่คงที่และต่อเนื่องมาตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ ในขณะที่เดียวกันบุคคลก็เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามที่สังคมและวัฒนธรรมของตนกำหนดไว้ และมองเห็นว่าลักษณะความรู้ ความสามารถ และความ

ต้องการของตนนั้นสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและคนรอบข้าง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองว่าตนเองจะสามารถ “ทำทุกอย่างได้ดี” ตามมาตรฐานของตนเองและของสังคมไปพร้อมกัน โครงสร้างของอัตลักษณ์แห่งตนมีหลายองค์ประกอบหรือหลายด้าน ที่สำคัญคือ ด้านอาชีพการงาน ด้านศาสนา ด้านการเมือง ด้านบทบาททางเพศและทางด้านค่านิยมอื่น ๆ

ออฟเฟอร์ และคนอื่น ๆ (เนาวรัตน์ เหลืองรัตนเจริญ. 2541: 16 ; อ้างอิงจาก Offer; & et al. 1981: 11) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตนว่าเป็นการที่วัยรุ่นมีความเข้าใจต่อตนเองและผู้อื่นและเรียนรู้ว่าจะเชื่อมความสัมพันธ์กับคนอื่นขณะที่ต้องการความเป็นตัวของตัวเองและอิสระ โดยอาศัยประสบการณ์จากกระบวนการทางสังคม และวัฒนธรรมในวัยเด็ก

เสวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี (2540: 9) ได้สรุปความหมายของอัตลักษณ์แห่งตนว่า หมายถึง ความรู้สึก นึกคิด และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าตนเป็นใคร มีร่างกาย นิสัย อารมณ์ ค่านิยม ความเชื่อ และในการแสดงออกของตนแตกต่างหรือเหมือนกับบุคคลอื่นในเรื่องใด และถ้าบุคคลมีโครงสร้างแห่งตนที่พัฒนาดีจะทำให้บุคคลปรับตัวได้ และบรรลุอัตลักษณ์แห่งตน ส่วนโครงสร้างแห่งตนที่พัฒนาไม่ดีทำให้บุคคลปรับตัวไม่ได้ก็จะเกิดความสับสนในอัตลักษณ์แห่งตน

มาร์เซีย (เสวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี. 2540: 8-9 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1975) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตนในลักษณะโครงสร้างแห่งตน(Self-Structure) ว่าเป็นสิ่งที่เกิดภายในตัวบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแรงขับ ความสามารถ ความเชื่อ และประวัติความเป็นมาในการปรับตัวของแต่ละคน ถ้าบุคคลมีโครงสร้างของพัฒนาการที่ดีก็จะทำให้มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้ถึงความเหมือนและความแตกต่างของตนกับผู้อื่น เข้าใจจุดเด่นและจุดด้อยของตนทำให้เกิดการกำหนดแนวทางของตนเอง ถ้ามีโครงสร้างพัฒนาการที่ไม่ดีทำให้เกิดความสับสนในตนเอง ส่วนความหมายของอัตลักษณ์แห่งตนด้านเนื้อหานั้นประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย ค่านิยม และความเชื่อที่บุคคลได้ตกลงใจอย่างไม่มีข้อสงสัย การตกลงใจนี้ต้องมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องเป็นเวลานานแล้ว จึงเลือกจุดมุ่งหมายและความเชื่อนั้นอย่างเหมาะสมกับแนวทาง วัตถุประสงค์และวิถีชีวิตของตน

อุษา ศรีจินดารัตน์ (2533: 16) ได้สรุปว่า อัตลักษณ์แห่งตน หมายถึง ความเข้าใจในตนเองว่าตนเป็นใคร มีความคิดในเรื่องการแสดงออกของตนเอง เพื่อการดำเนินชีวิตในแนวทางใดทางหนึ่ง ยอมรับในความแตกต่างและความเหมือนกันของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ อัตลักษณ์แห่งตนพิจารณาจากความหมายแบ่งออกเป็นสองด้าน คือ ด้านโครงสร้างแห่งตนที่พัฒนาได้ดี ทำให้บุคคลปรับตัวได้และบรรลุอัตลักษณ์แห่งตนส่วนโครงสร้างแห่งตนที่พัฒนาไม่ดี ทำให้บุคคลปรับตัวไม่ได้ก็จะเกิดความสับสนทางอัตลักษณ์แห่งตน และด้านที่สอง คือ ด้านเนื้อหาที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา ทำให้บุคคลแสดงออกอย่างเหมาะสมตามช่วงชีวิตแล้วบุคคลก็จะบรรลุอัตลักษณ์แห่งตน

วอเตอร์แมน (อุษา ศรีจินดารัตน์. 2533: 15; อ้างอิงจาก Waterman. 1988) ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์แห่งตนในความหมายของอีริกสัน หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยม จุดมุ่งหมายและการแสดงตนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ยอมรับว่าตนเองแตกต่างจากบุคคลบางคนและเหมือนกับบุคคลอื่นในบางเรื่อง

ไรซ์ (Rice. 1996: 36) ได้สรุปความคิดของนักจิตวิทยาหลายท่าน และเสนอว่าอัตลักษณ์แห่งตน เป็นผลรวมของการรับรู้ที่ตนเองเป็นอย่างไร มีบทบาททางสังคมอย่างไร ผู้ที่มีความสำเร็จในการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน จะมีการยอมรับตัวเองสูง และอัตลักษณ์แห่งตนเกิดได้จากการพัฒนาทางด้านร่างกาย เพศ สังคม อาชีพ จริยธรรม อุดมคติ และบุคลิกภาพ

แฟรกเจอร์ และแฟดิแมน (Frager; & Fadiman. 1984: 159) ได้สรุปความหมายและปัจจัยในการสร้างอัตลักษณ์แห่งตนว่า อัตลักษณ์แห่งตนเป็นการให้คุณค่าและการฝึกความอดทน สร้างจากพื้นฐานทางสังคม การสนับสนุนจากคนรอบข้าง มีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

อีริกสัน (Erikson. 1968: 157) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งตน หมายถึง ความสามารถของบุคคลช่วงวัยรุ่นในการผสมผสานระหว่างลักษณะภายในตน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลกับลักษณะภายนอกคือประสบการณ์จากสังคมรอบด้าน แล้วสามารถประเมินหรือตัดสินใจด้วยตนเองได้ว่าตนเองนั้นคือใคร มีความสามารถอะไร ควรจะมีความเชื่อ และดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความเป็นลักษณะเฉพาะตัว และลักษณะที่เหมือนกับบุคคลอื่นผสมกลมกลืนอยู่

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า อัตลักษณ์แห่งตน หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลในการรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองและเป็นตัวของตัวเอง รู้ว่าตนเองเป็นใคร มีความสามารถ ค่านิยม ความเชื่อ และมีเป้าหมายในชีวิตอย่างไร มีบทบาทหน้าที่ทางสังคมอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่จะทำสิ่งที่ดีตามมาตรฐานของตนเองให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งโครงสร้างอัตลักษณ์แห่งตนมีหลายองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ด้านอาชีพการงาน ด้านศาสนา ด้านการเมือง ด้านบทบาททางเพศและด้านค่านิยม

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งตน

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม (Psychosocial Development Theory) ของอีริกสัน มีความเชื่อและให้ความสำคัญต่อตัวบุคคล (Self) การแสวงหาอัตลักษณ์ (Identity) และการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (ระพีพันธ์ ฉายวิมล. 2545: 54) โดยอีริกสันมีความคิดพื้นฐานในการพัฒนาทฤษฎี ดังนี้ (ประสาธ อิศรปริดา. 2547: 78-79; อ้างอิงจาก Tribe. 1982: 4-6; Woolfolk. 1993: 66)

1. มนุษย์ทุกคนมีความคิดพื้นฐานอย่างเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมของเด็กซึ่งเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จะมีแบบแผนการพัฒนาเป็นเช่นเดียวกันในทุกสังคม

2. พัฒนาการจะเป็นไปตามลำดับขั้น โดยพัฒนาการขั้นที่สูงขึ้นจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการพัฒนาในขั้นต้นแล้ว

3. ตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ จะแบ่งพัฒนาการทางจิตสังคมออกเป็นขั้น ๆ ในแต่ละขั้นจะมีปมขัดแย้งซึ่งเป็นวิกฤตการณ์ (Crisis) ที่แต่ละบุคคลจะต้องประสบวิกฤตขัดแย้งนี้จะแตกต่างกันไปตามขั้นของพัฒนาการ

4. วิกฤตขัดแย้งในแต่ละขั้นหรือในแต่ละช่วงอายุเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะบุคคลจะต้องพัฒนาความรู้สึกละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่งจากรู้สึก 2 อย่างที่ตรงข้ามกัน ความรู้สึกอย่างหนึ่งเป็นขั้วบวก และความรู้สึกอีกอย่างหนึ่งเป็นขั้วลบ

การพัฒนาทางจิตสังคม คือการผ่านพ้นวิกฤตขัดแย้งจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง การพัฒนาที่ดีก็จะก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลได้พัฒนาความรู้สึกละเอียดในทางบวกมากกว่าความรู้สึกละเอียดทางลบ

อีริกสัน (เนาวรัตน์ เหลืองรัตนเจริญ. 2541: 19; อ้างอิงจาก Erikson. 1975: np) ได้เสนอความสำคัญของภาวะวิกฤตของการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน (Identity Crisis) ในทางจิตวิทยาและสังคมเนื่องจาก

1. เป็นการพัฒนาการของบุคลิกภาพที่ต่อเนื่อง จนเป็นความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในโลก (รวมถึงส่วนที่อยู่ในจิตสำนึกด้วย) วัยรุ่นจะพิจารณาตนเองจากลักษณะทางร่างกาย อารมณ์ พรสวรรค์ (ความเก่ง และความอ่อนแอ) รูปแบบพื้นฐานทางการคิด เพื่อนำไปเป็นบทบาทในการดำเนินชีวิต การเลือกอาชีพ การให้คุณค่า ความต้องการที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และการเริ่มต้นบทบาททางเพศ

2. วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีจิตสำนึก (Conscious) สูงสุด มีการรับรู้ความจริงเกี่ยวกับตนเองมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ มีความสามารถในการพิจารณาความขัดแย้งและลดความขัดแย้งลงได้ การเรียนรู้ที่จะสร้างความคาดหวังและการทำให้สำเร็จตามความคาดหวัง

3. เป็นช่วงเวลาที่มีการหลอหลอมพัฒนาการทางร่างกาย ความคิด และสังคมแล้วพัฒนาเป็นตัวบุคคลนั้นในอนาคต ถือเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่ไม่สามารถย้อนกลับมาได้

4. เป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องจากวัยเด็กและส่งผลต่อวัยผู้ใหญ่ เวลาของการพัฒนาเพื่อจะผ่านจุดวิกฤตในช่วงวัยรุ่นนั้น อีริกสัน เรียกว่า Moratorium ซึ่งการผ่านช่วงนี้ได้อาจใช้เวลาเป็นเดือน เป็นปี หากผ่านช่วงนี้ไปได้ดีจะถือว่าประสบความสำเร็จในการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน (Identity Achievement) แต่การจะผ่านขั้นนี้ไปได้ดีนั้นจะต้องอาศัยหลาย ๆ ปัจจัย ตั้งแต่ความต่อเนื่องด้านการปรับตัว ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงของการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน โดยอัตลักษณ์แห่งตนจะได้รับการพัฒนาการในขั้นต้น อีริคสันให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์แห่งตน เนื่องจากพบว่าผู้ที่มีอาการทางจิตในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะเกิดจากการล้มเหลวของการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน ทำให้มีความคิดสับสนไม่รู้จักตัวเอง ไม่รู้ว่าตัวเองเป็นอย่างไร ต้องการอะไร มีการแยกตัว ไม่รับรู้ความจริง บางคนมีพฤติกรรมถดถอยไปสู่ช่วงทารก บางคนมีพฤติกรรมที่เกเร ลักษณะความล้มเหลวนี้ล้วนแต่ขัดขวางต่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

การพัฒนาการของอัตลักษณ์แห่งตนจะพัฒนาจากการไม่มีอัตลักษณ์แห่งตน ไปสู่การมีอัตลักษณ์แห่งตน กระบวนการพัฒนาจะเป็นการขัดแย้งระหว่างคุณลักษณะภายใน (การเปลี่ยนแปลงทางสรีระตามวัย ความต้องการและความสามารถของบุคคล) กับคุณลักษณะภายนอก (ข้อเรียกร้องทางสังคม) บุคคลจะผ่านพ้นวิกฤติแต่ละครั้งได้ด้วยคุณลักษณะภายในของบุคคลที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น มีการตัดสินใจที่ถูกต้องมากขึ้น และมีความสามารถที่จะทำตามมาตรฐานของสังคมที่เกี่ยวข้อง วิกฤตการณ์ทางบุคลิกภาพจะปรากฏเพื่อการปรับตัวในแต่ละขั้นจะต้องมีการตกลงใจที่ถูกต้องเพื่อแก้ไขภาวะวิกฤติ ถ้าหากสามารถทำตามมาตรฐานของตนเองและสังคมแล้ว ผลที่หลงเหลือซึ่งเป็นทางบวกจะทำให้บุคคลเข้มแข็งขึ้น ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคมอันเป็นพื้นฐานให้บุคคลสามารถแก้ไขภาวะวิกฤติในระยะต่อมาได้ (อุษา ศรีจินดารัตน์. 2533: 18)

อีริคสัน (Erikson) ได้เสนอขั้นต่าง ๆ ของการพัฒนาการทางจิตสังคมไว้เป็นขั้นตอนตลอดชีวิต โดยมีความเชื่อว่าชีวิตจะต้องผ่านขั้นตอนความขัดแย้งและการแก้ไข และการได้มีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมและบุคคลจะเป็นการพัฒนาให้คนในแต่ละวัยผ่านความขัดแย้งไปได้ก่อนที่จะก้าวไปอีกขั้นหนึ่ง และได้กำหนดลักษณะเฉพาะไว้เป็น 8 ขั้น ตลอดช่วงชีวิตดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจ - ไม่ไว้วางใจผู้อื่น (Trust Versus Mistrust) เป็นการพัฒนาในช่วงทารก ตั้งแต่อายุแรกเกิด ถึง 1 ปี ช่วงนี้เป็นการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นวัยเริ่มแรกของชีวิตที่ยังต้องการการดูแลจากผู้อื่น ความสุขของเด็กวัยนี้อยู่ที่ปากและกิจกรรมหลักคือ การให้อาหาร และแม่คือคนที่ดูแลความต้องการของเด็ก และพัฒนาการที่ดีของเด็กขึ้นอยู่กับคุณภาพของการดูแล ซึ่งไม่ได้ขึ้นกับปริมาณอาหารเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการได้รับการตอบสนองทางด้านจิตใจคือการได้รับความรัก ความรู้สึกอบอุ่นมั่นคงที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ถ้าเขาได้รับการตอบสนองในสิ่งต่าง ๆ ที่เขาต้องการอย่างเพียงพอก็จะเป็นผลให้พัฒนาความรู้สึกไว้วางใจในประสบการณ์ใหม่ที่เขาได้รับ (นวลละออ สุภาพล. 2527: 77)

ตามแนวความคิดของอีริคสัน (นพมาศ อู่พระ(จิรวิน). 2546: 136-137) ถ้าแม่รักลูกและมีความคงเส้นคงวาในการเลี้ยงดู เด็กก็จะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาการความไว้วางใจ ความสำเร็จขั้นแรกของทารกคือการที่เขายอมปล่อยให้คนอื่นเลี้ยงคลาดสายตา ทั้งนี้เพราะเขามีความมั่นคงทางใจ เพราะรู้

ว่าเธอจะกลับมาหาเขา เขาจะไม่รอนรอนใจอย่างไม่มีเหตุผล ความไว้วางใจขั้นพื้นฐานไม่ได้เกิดจากความรู้สึกด้านเดียว แต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างแม่กับลูก ไม่เพียงแต่ความน่าไว้วางใจของแม่จะทำให้เด็กไว้วางใจ แต่ตัวเด็กก็มีพฤติกรรมที่แสดงความไว้วางใจ พอเด็กเริ่มมีฟันเด็กจะเริ่มกัด เด็กจะต้องเรียนรู้ว่ากัดไม่ได้ มิฉะนั้นแม่จะออกห่างด้วยความโกรธและเจ็บปวด ถ้าเด็กได้เรียนรู้ว่าถูกต้อง ในขั้นนี้แม่ก็จะไว้วางใจ และทั้งแม่และลูกก็จะสัมพันธ์กันอย่างผ่อนคลายและมีความสุขในความสัมพันธ์ต่อกัน ในทางตรงกันข้ามความรู้สึกไม่ไว้วางใจนั้นเกิดจากตัวแม่มีอาการที่ฟังไม่ได้ เห็นห่างและปฏิเสธลูก แม่ขาดคุณสมบัติที่จะให้ลูกฟัง ไม่ดูแลลูก ทำให้เด็กคับแค้นโกรธเคืองและโมโห ทำให้เด็กยิ่งเรียกร้องและยิ่งไม่มีเหตุผล ความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้งจะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจและความรู้สึกของความสูญเสีย ซึ่งความรู้สึกนี้จะมีผลต่อพัฒนาการในขั้นต่อ ๆ ไป

ถ้าความสัมพันธ์โดยทั่วไปกับแม่เป็นไปในเชิงบวกมากกว่าลบ เด็กจะมีเจตคติต่อผู้อื่นที่ไว้วางใจมากกว่าไม่ไว้วางใจ อย่างไรก็ตามบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีจะไม่ไว้วางใจผู้อื่นเต็มที่ เพราะบุคคลดังกล่าวจะเชื่อถือเกินไปเพื่อคนง่ายไปและจะถูกทำร้ายง่ายเกินไป การมีความไม่ไว้วางใจเล็กน้อยจึงเป็นเรื่องที่ดี ทั้งนี้เพราะในสังคมมีบุคคลที่อันตราย ความระมัดระวังจึงมีความสำคัญต่อการอยู่รอด และปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาในช่วงวัยทารกคือ ความหวัง (Hope) เด็กในวัยนี้จะเรียนรู้ว่าความหวังเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาความรู้สึกเป็นอิสระ – ความละเอียด ความไม่แน่ใจ (Autonomy Versus Shame and Doubt) เป็นการพัฒนาในช่วงวัยเด็กตอนต้น อายุ 2 ปี ถึง 3 ปี ในช่วงนี้กล่อมเนื้อของเด็กเริ่มมีวุฒิภาวะทำให้เด็กเริ่มรู้จักควบคุมกล้ามเนื้อ เริ่มเรียนรู้กฎ คำสั่ง จากการฝึกหัดและการควบคุมของบิดามารดา โดยเฉพาะการฝึกการขับถ่าย ทั้งขับถ่ายปัสสาวะ อุจจาระจะเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม (นพมาศ อู่พระ (ธีรเวคิน). 2546: 137) รวมไปถึงการให้อิสระในการกระทำต่าง ๆ เช่น การวิ่งเล่น การปีนป่าย หรือการรับประทานอาหาร เป็นต้น เด็กวัยนี้จะรับรู้ว่ามีพลังจากการประสานความสมดุลระหว่างการให้อิสระกับการควบคุมของบิดามารดา บิดามารดาที่ไม่มีควมอดกลั้น และชอบขู่ตักเตือนเด็กเสมอ ๆ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกละเอียด ไม่กล้าและเต็มไปด้วยความสงสัยและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (ประณต เค้าฉิม. 2526: 159)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาในขั้นนี้คือ ความมุ่งมั่น (Will) เป็นการให้ความเหมาะสมในการควบคุมตนเอง ทำให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้ความละเอียดและการไม่ละเอียด การพัฒนาความมุ่งมั่นนี้ทำให้เด็กกลายเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถควบคุมแรงขับ แรงกระตุ้น และรู้จักกฎ ระเบียบ และหน้าที่ (นพมาศ อู่พระ (ธีรเวคิน). 2546: 137-138) หากการพัฒนาในช่วงนี้เป็นไปในทางไม่ดี หรือทางลบ จะเกิดการพัฒนาความละเอียดนำไปสู่ความไม่แน่ใจในตนเอง เกิดความสงสัยในความสามารถที่จะทำอะไรด้วยตนเอง อีริคสันเชื่อว่าถ้าเด็กได้รับประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกละเอียด หรือเคลือบแคลงสงสัยมาก ๆ จะขาดความมั่นใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดไป (ประสาธ อิศรปริดา. 2547: 82)

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาความคิดริเริ่ม – ความรู้สึกผิด (Initiative Versus Guilt) เป็นการพัฒนาในช่วงวัยเด็กตอนกลาง อายุ 4 ปี ถึง 6 ปี ช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงที่เด็กเปิดตนเองสู่โลก เพราะเด็กจะมีความสามารถในการเคลื่อนไหวค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารและอธิบายความต้องการของตนเองได้ เริ่มมีการพัฒนาทักษะ การรับรู้ ความคิด สติปัญญา เด็กจะอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น ช่างซักถาม มีจินตนาการและมีความคิดทำสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ จากบิดามารดาเพื่อนฝูงและบุคคลที่แวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการเล่นโดยใช้บทบาทสมมติ แสดงเป็นคนโน้มนำนี้ ทำให้ได้ซักถามบทบาททางสังคม (นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). 2546: 138)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาในขั้นนี้ คือ ความมุ่งหมาย (Purpose) ซึ่งเป็นความกล้าหาญในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยไม่ถูกยับยั้งจากความฝันหรือความกลัว การพัฒนาความคาดหวังนี้มีพื้นฐานมาจากการเล่น เพราะการเล่นทำให้ได้คิด ได้วางแผน ได้เรียนรู้สังคม การพัฒนาในวัยนี้จะเป็นช่วงของการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ทำให้เป็นคนที่มีจุดมุ่งหมายไม่ท้อถอยเมื่อรู้สึกผิด มีจินตนาการกว้างไกลในทางที่ดี ดังที่ประสาธ อิศรปริดา (2547: 82) กล่าวว่า เด็กในช่วงนี้เริ่มแสดงความรับผิดชอบพร้อมกับความต้องการความมั่นใจจากผู้ใหญ่ว่า ความคิดของเขาเป็นสิ่งที่ดีเป็นที่ยอมรับ ฉะนั้นผู้ปกครองจึงควรยอมรับให้เขาทำสิ่งแปลกใหม่ เพราะถ้าความต้องการที่จะแสดงออกหรือทำในสิ่งที่แปลกใหม่ไม่ได้รับการยอมรับหรือทำแล้วถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ เด็กจะเกิดความรู้สึกผิด (Guilt) ซึ่งหากการพัฒนาในช่วงนี้เป็นไปในทางไม่ดีหรือทางลบจะเกิดการพัฒนาความรู้สึกผิดโดยปราศจากเหตุผล

ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาความพากเพียร – ความรู้สึกเป็นปมด้อย (Industry Versus Inferior) เป็นการพัฒนาในช่วงวัยเด็กตอนปลาย อายุ 7 ปี ถึง 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน โรงเรียนจึงกลายเป็นสนามชีวิตอีกแห่งหนึ่ง เป็นช่วงของการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และประติษฐ์ของต่าง ๆ เด็กเกิดความขยันขันแข็ง เด็กจะพยายามเรียนรู้วิธีการทำงานให้สำเร็จโดยมีครูเป็นบุคคลสำคัญในชีวิต การรับอัตลักษณ์เชิงบวกของครูจะทำให้เด็กพัฒนาตนเองที่เข้มแข็ง ครูที่มีความไวต่อความรู้สึกและเข้าใจเด็ก จะทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองมีความสามารถ และเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับหน้าที่ในอนาคต (นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). 2546: 139-140) เด็กวัยนี้ทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนมากขึ้น ต้องการความสำเร็จในการทำกิจกรรม ต้องการได้รับการยอมรับ ความชื่นชมของบุคคลอื่น จึงเป็นเด็กที่มีความกระตือรือร้น มีความขยันหมั่นเพียร หากได้รับการสนับสนุนจะมีความภาคภูมิใจในตนเอง (ปรีชา ธรรมมา. 2546: 30)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาในขั้นนี้ คือ การฝึกหัดจนชำนาญ (Competence) ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้การทำงาน การพัฒนาทักษะพื้นฐานของมนุษย์ การฝึกหัดจนชำนาญนี้เด็กจะสร้างได้จากการเรียนรู้ การถูกคาดหวังจากสังคม การเรียนรู้สิ่งที่ตนเองชอบและควรมีการปฏิบัติ

อย่างไรเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ การพัฒนาในวัยนี้จะเป็นช่วงของการพัฒนาความสามารถในการทำงาน ความพากเพียรและความตั้งใจในการทำงาน จากงานวิจัยของ จอร์จ และคาโรไลน์ (ประสาธ อิศรปริดา. 2547: 84) ซึ่งศึกษากับเด็กเพศชายจำนวน 450 คน เป็นเวลาถึง 35 ปี โดยเริ่มตั้งแต่สมัยที่เด็กอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษานจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ พบว่าเด็กที่มีความวิริยะอุตสาหะ และทุ่มเทกายใจในการทำงานในวัยเด็ก จะสามารถปรับตัว มีแรงจูงใจในการทำงาน และมีรายได้ดีเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ และพบว่าความมานะพยายามในการทำงานในวัยเด็กเป็นตัวพยากรณ์ (Predictor) ความสำเร็จในอาชีพได้ดีกว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และพื้นฐานทางครอบครัวอีกด้วย ซึ่งหากการพัฒนาในช่วงนี้เป็นไปในทางไม่ดี หรือทางลบจากการขาดประสบการณ์ในการเรียนรู้หรือการถูกจำกัดการกระทำทั้งการเป็นผู้นำและผู้ช่วย การถูกบังคับให้ทำงานมากเกินไป การถูกคาดหวังมากเกินไปจะทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกมีปมด้อย และไม่เต็มใจทำงานให้สำเร็จ

ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน - ความสับสนในอัตลักษณ์แห่งตน (Identity Versus Identity Confusion) เป็นการพัฒนาในช่วงวัยรุ่น อายุ 13 ปี ถึง 19 ปี เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา วัยรุ่นเริ่มต้องการความเป็นอิสระ ต้องการทิ้งภาพของตนเองอย่างเ็นเด็กเพื่อเข้าถึงภาพตัวเองอย่างเป็นผู้ใหญ่ ต้องการหลุดพ้นจากการควบคุมของผู้ใหญ่เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง ค้นหาบทบาทของตนเอง เพื่อรู้จักตนเองในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความชอบ ความสนใจ ความปรารถนาในชีวิต ปรัชญาในชีวิต อาชีพที่ตนประสงค์ เพื่อนต่างเพศที่ตนปรารถนาจะคบหรือจะเลือกเป็นคู่ครอง ความถนัดเฉพาะตน ในขณะที่เดียวกันก็ผสมผสานลักษณะเฉพาะตนในแง่มุมต่าง ๆ ให้เข้ากันได้กับความเป็นจริงของครอบครัว วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม ของกลุ่มเพื่อนร่วมวัย (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 21 2540: 39; ระพินทร์ ฉายวิมล. 2545: 58) โดยอาศัยการรวบรวมประสบการณ์จากการพัฒนาตนใน 4 ขั้นที่ผ่านมา พัฒนาเป็นอัตลักษณ์แห่งตน ซึ่งเป็นการที่วัยรุ่นสามารถรวบรวมประสบการณ์ในอดีตเพื่อพัฒนาตนเองในปัจจุบันและอนาคต มีความสามารถในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เป็นงานที่ยากขึ้นตามลำดับ มีความเป็นตัวของตัวเอง (เนาวรัตน์ เหลืองรัตนเจริญ. 2541: 26; อ้างอิงจาก Sroufe; & Others. 1992: 518) รวมทั้งการมีความรู้สึกมีคุณค่า สามารถอาศัยพึ่งพาตนเองได้ มีชีวิตที่เป็นอิสระและสามารถให้และรับความรักจากผู้อื่นได้ ทั้งความรักแบบเพื่อนสนิท เพศเดียวกันหรือเพื่อนต่างเพศ (เนาวรัตน์ เหลืองรัตนเจริญ. 2541: 26; อ้างอิงจาก Balk. 1995: 131; Garrod. 1992)

ในช่วงวัยรุ่นเด็กจะพัฒนาความซื่อสัตย์ (Fidelity) ซึ่งได้มาจากการยืนยันของอุดมการณ์และความจริงที่ได้รับจากการรับรองของเพื่อน วิวัฒนาการของอัตลักษณ์แห่งตนขึ้นอยู่กับความต้องการของมนุษย์ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของคนพิเศษ เช่น การมีการรวมตัวเพื่อปรับปรุงสังคม ที่มีปัญหา ทำให้เด็กรู้สึกว่ามีชีวิตมีเป้าหมาย มีความหมาย นั่นคือเป้าหมายหรืออุดมการณ์เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กให้

ความหมายกับสิ่งแวดล้อมได้ (นพมาศ ธีรเวคิน. 2534: 67) ผู้ที่มีอัตลักษณ์แห่งตนจะมีความผสมผสานกลมกลืนระหว่างความรู้สึกความต้องการ ความสามารถ และการแสดงออก เป็นคนรู้ว่าตัวเองเหมาะสมกับอะไรในแต่ละสถานะ และตามขั้นตอนพัฒนาการที่ตนเป็นอยู่ กระบวนการค้นหาตัวเองของวัยรุ่น จึงเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ เช่น ความสนใจ รสนิยม ความถนัด การวางแผนการศึกษา การวางแผนชีวิต ความชอบและไม่ชอบ ที่สำคัญที่กล่าวถึงกันมาก ได้แก่ อัตลักษณ์แห่งตนในด้านอาชีพการงาน และอัตลักษณ์แห่งตนทางเพศ (รัชนี ลาขโรจน์. 2545: 264)

หากการพัฒนาในช่วงนี้เป็นไปในทางไม่ดีหรือทางลบจะเกิดความสับสนในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง เหนงาหงอย วิตกกังวล ตัดสินใจไม่ได้ รู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้งจนอาจกลายเป็นอันธพาลติดยาเสพติด ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อสังคม (ศรีเรื่อน แก้วกิงवाल. 2540: 39; ระพินทร์ ฉายวิมล. 2545: 58) โดยจะแสดงออกในลักษณะที่ไม่แน่ใจว่าตนเป็นใคร รู้สึกว่าตนเอง ไม่มี ความหมายหรือความสำคัญต่อใครเลย ทำให้เกิดการหลบหนีจากความเป็นจริง และอาจลุกลามถึงขั้นเป็นโรคจิตหรือฆ่าตัวตายได้ (รัชนี ลาขโรจน์. 2545: 265)

การพัฒนาตนที่สมบูรณ์ของเด็กวัยรุ่นเมื่อสิ้นสุดวัย ได้แก่ การเห็นโครงร่างหรือตัวตนของตัวเองตามความเป็นจริง เช่น เข้าใจจุดเด่น จุดด้อยของตน ปรัชญาชีวิตของตน ความต้องการในชีวิตของตน และสามารถทำใจยอมรับตนอย่างที่มีที่เป็นจริง ๆ (ศรีเรื่อน แก้วกิงवाल. 2540: 40; ระพินทร์ ฉายวิมล. 2545: 63)

ขั้นที่ 6 ขั้นพัฒนาความใกล้ชิดหรือสนิทสนม – การแยกตัว (Intimacy Versus Isolation) เป็นการพัฒนาในช่วงวัยรุ่นตอนต้น อายุ 20 ปี ถึง 24 ปี เมื่อพ้นวัยรุ่นมาแล้วบุคคลรู้จักอัตลักษณ์แห่งตนและพร้อมผสมผสานอัตลักษณ์ของตนกับบุคคลอื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเสริมอัตลักษณ์แห่งตนให้แข็งแกร่ง บุคคลแสวงหามิตรภาพอันสนิทสนม ดูดีมี แสงหาคู่ครอง และเมื่อพบแล้วก็พร้อมที่จะร่วมชีวิตในไม่ตรีจิตอันสนิทสนมหา มีชีวิตเพศแบบผู้ใหญ่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ในช่วงก่อนอัตลักษณ์ทางเพศ(sexual identity) อยู่ในขั้นแสวงหารูปแบบสำหรับตัว มักเป็นในลักษณะฉาบฉวย ผิดเพี้ยน ชีวิตเพศและชีวิตคู่ในช่วงพ้นวัยรุ่นมาแล้วต้องเป็นไปในแง่การร่วมแบ่งปันต่อกันและกัน มีความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน สำหรับบุคคลที่ไม่มีโอกาสพบชีวิตเพศก็ต้องมีมิตรอันสนิทสนมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไว้นือเชื่อใจและนับถือซึ่งกันและกัน (ศรีเรื่อน แก้วกิงवाल. 2540: 40)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนในช่วงนี้ คือ การสร้างไมตรีและความรักกับบุคคลอื่นได้ เป็นไมตรีจิตและความรักแบบผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะมีเยื่อใยไมตรีและความอาทรต่อกันและกัน เป็นความรักที่ต่างฝ่ายต่างอุทิศตนให้กันตลอดไป พลังของอีโก้ของแต่ละคนก็ขึ้นอยู่กับคู่ของตนที่ยินดีและเลี้ยงลูกด้วยกัน มีกิจกรรมสร้างสรรค์และมีอุดมการณ์ร่วมกัน (นพมาศ ธีรเวคิน. 2534: 68) ผู้ที่ไม่

สามารถสร้างความรู้สึกสนิทสนมจริงจังกับผู้ใดผู้หนึ่งได้ จะมีความรู้สึกอ้างว้างเดียวดาย ไม่สามารถเข้าถึงคนอื่นได้ หมกมุ่นกับตนเองและมีมนุษยสัมพันธ์แบบฉาบฉวย ชอบอยู่คนเดียว โดยไม่ยอมมีข้อผูกพันกับใคร ก่อให้เกิดปัญหาทางบุคลิกภาพได้

ขั้นที่ 7 ขั้นพัฒนาการสนใจบำรุงผู้อื่น - การใส่ใจหมกมุ่นแต่เรื่องของตนเอง (Generativity Versus Stagnation) เป็นการพัฒนาในช่วงวัยผู้ใหญ่ - วัยกลางคน อายุ 25 ปี ถึง 64 ปี ผู้ใหญ่ที่มีอัตลักษณ์แห่งตนที่เข้มแข็งจะได้พัฒนาอาชีพพร้อมกับมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้อื่น ความรับผิดชอบหลักของคนรุ่นนี้คือ การสร้างคนรุ่นใหม่และสั่งสอนแนะแนวพวกเขาให้ดี และไม่เพียงแต่การให้กำเนิดบุตรและการเลี้ยงบุตรเท่านั้น แต่เป็นการสร้างผลผลิต ความคิด ศิลปะ ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น (นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). 2546: 143)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนในช่วงนี้ คือ ความใส่ใจ (Care) การใส่ใจแสดงออกโดยการเป็นห่วงผู้อื่นและโดยการดูแลผู้ที่ต้องการการดูแล นอกจากนี้ก็ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้สิ่งเหล่านี้ทำได้โดยการเลี้ยงดู เพราะการสอน การสาธิต และการเบนคนทั่วไปเอียงไปในทางที่ตนสอน มนุษย์นั้นมีความสุขในการสอนตั้งแต่เด็กจนถึงเป็นผู้ใหญ่ การสอนลูกสอนหลานทำให้ได้ถ่ายทอดข้อเท็จจริงและเหตุผลจากชนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง การเอาใจใส่และการสอนนั้นมีส่วนรับผิดชอบต่อการอยู่รอดของวัฒนธรรมโดยการรักษาประเพณี พิธีและตำนานต่าง ๆ ความก้าวหน้าของวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับคนที่เอาใจใส่จนถึงกับใช้ชีวิตในการสอน การสอนยังทำให้รู้ว่าตัวเองมีคนต้องการและตนมีความสำคัญ หากคนวัยนี้ขาดการเผื่อแผ่แนะนำผู้อื่นจะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพอ่อนแอและมีความสับสนใจ (นพมาศ ธีรเวคิน. 2534: 68)

คนวัยกลางคนที่หมกมุ่นแต่เรื่องของตนเองจะเป็นผู้ที่เห็นแก่ตัว เป็นบุคคลที่แสวงหาแต่อำนาจ ไม่หยุดยั้ง อาจเป็นตำแหน่งหน้าที่การงาน หรืออำนาจทางทรัพย์สินเงินทองก็ได้ ซึ่งอิริคสันกล่าวว่าคนเหล่านี้ฉาบฉวยและบุคลิกภาพอันไม่มั่นคงของตนไว้ด้วยความใฝ่อำนาจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแบบใดแบบหนึ่ง ผู้ที่มีความสมดุลระหว่างการบำรุงส่งเสริมผู้อื่นและการใส่ใจหมกมุ่นแต่เรื่องของตนเอง ทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ เป็นมนุษย์ที่มีค่า มีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคนวัยกลางคนที่มีความสุข (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540: 41)

ขั้นที่ 8 ขั้นพัฒนาความมั่นคง สมบูรณ์ - ความสิ้นหวังท้อแท้ (Integrity Versus Despair and Disgust) เป็นการพัฒนาการของวัยสูงอายุ มีอายุ 65 ปีขึ้นไป เมื่อถึงขั้นนี้แล้วบุคคลจะต้องพัฒนาความรู้สึกว่าตนได้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่ควรกระทำเสร็จสิ้นตามหน้าที่ของตนแล้ว เช่น ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูผู้เยาว์ ได้แบ่งปันความรู้ความคิดแก่ผู้ควรได้รับ ได้พบและยอมรับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวของชีวิตของตนเอง เขามองย้อนหลังไปใช้ชีวิตด้วยความไม่ยึดมั่นถือมั่น ทั้งความสมหวังและผิดหวังสามารถทำใจยอมรับชีวิตของตนเองและผู้อื่นอย่างที่เขาเป็น และมีความพอใจในชีวิตของตน

(ศรีเรื่อน แก้วกังวาล. 2540: 41) ผู้ที่มีความมั่นคงสมบูรณ์ของชีวิตจะพยายามแปลความหมายของชีวิตที่ผ่านมาและปรับตัวให้ยอมรับความตายที่กำลังจะมาถึง สามารถยอมรับความตายซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่รู้สึกกลัวตาย (นพมาศ อุ้งพระ (ธีรเวคิน). 2546: 143)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนในช่วงนี้ คือ ความฉลาดแบบสุขุม (Wisdom) เป็นความห่วงใยห่าง ๆ ต่อชีวิตในขณะที่เผชิญความตาย โดยเกิดจากการมีประสบการณ์จากความซื่อสัตย์และความสิ้นหวัง ในขั้นนี้คนจะปรับตัวไม่ทันเวลาเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พวกที่อยู่ในขั้นสุขุมจะเป็นผู้ให้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่เด็กได้ และให้รับรู้ว่าคนเราสามารถมีชีวิตที่สร้างสรรค์ เพราะเขาเป็นตัวอย่างของบุคคลที่เป็นไม้ใกล้ฝั่ง แต่ได้ใช้ชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคลมาด้วยความสมบูรณ์ (นพมาศ ธีรเวคิน. 2534: 69 ; นพมาศ อุ้งพระ(ธีรเวคิน). 2546: 143) บุคคลที่ไม่สามารถยอมรับความล้มเหลวซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่แคร์คนอื่น รู้สึกว่าชีวิตนั้นสั้น เวลาไม่เพียงพอที่จะทำอะไรใหม่ ๆ หรือแก้ไขความผิดพลาดในอดีต ทำให้เกิดอาการสิ้นหวังและหลีกเลี่ยงชีวิต อาจถึงคิดฆ่าตัวตาย (ศรีเรื่อน แก้วกังวาล. 2540: 41)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าพัฒนาการตลอดช่วงชีวิตตามแนวคิดของอีริคสันแบ่งเป็น 8 ขั้น ได้แก่ ขั้นความรู้สึกริ้วางใจ – ไม่ไว้ใจผู้อื่น ขั้นความรู้สึกรับอิสระ – ความละอายไม่แน่ใจ ขั้นความคิดริเริ่ม – ความรู้สึกผิด ขั้นความพากเพียร – ความรู้สึกเป็นปมด้อย ขั้นพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน – ความสับสนในอัตลักษณ์แห่งตน ขั้นพัฒนาความใกล้ชิดหรือสนิทสนม – การแยกตัว ขั้นพัฒนาการสนใจบำรุงผู้อื่น – การใส่ใจหมกมุ่นแต่เรื่องของตนเอง และขั้นพัฒนาความมั่นคงสมบูรณ์ – ความสิ้นหวังท้อแท้ ซึ่งการพัฒนาจะดำเนินไปตามลำดับขั้นอย่างต่อเนื่อง โดยอีริคสันให้ความสำคัญกับพัฒนาการในขั้นที่ 5 คือในช่วงวัยรุ่นมากกว่าขั้นอื่น ๆ เพราะเป็นช่วงวัยที่มีภาวะวิกฤติมากที่สุดเนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความต้องการที่จะเป็นผู้ใหญ่ ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง และพัฒนาการที่สำคัญของขั้นนี้ คือ การค้นพบอัตลักษณ์แห่งตน โดยเกิดจากการพัฒนาการทางจิตสังคมใน 4 ขั้นแรกของชีวิต และผู้ที่มียุติกรรมแห่งตนจะสามารถปรับตัวได้ดี มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการในขั้นตอนต่อไป

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน ในแต่ละขั้นของพัฒนาการมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีพัฒนาการไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดู การปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาการในขั้นก่อน ๆ ของบุคคลนั้น ซึ่งในช่วงวัยรุ่นพัฒนาการที่สำคัญคือ การสร้างอัตลักษณ์แห่งตน เป็นการรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ความสามารถ ความต้องการของตนเอง เข้าใจจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เพื่อพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และผลของการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตนก็จะส่งผลต่อพัฒนาการในขั้นต่อไป

ลักษณะของวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์แห่งตนตามแนวคิดของฮามาเชค

ฮามาเชค (จรัญกุล ตริสุวรรณ. 2542: 21-22; อ้างอิงจาก Hamachek. 1988) ได้ศึกษาและสรุปลักษณะของวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์แห่งตนตามทฤษฎีของอีริคสัน พึ่งมีลักษณะพฤติกรรมและทัศนคติดังต่อไปนี้

1. มีนิยามเกี่ยวกับตนเองที่ค่อนข้างมั่นคง ไม่แปรเปลี่ยนง่ายตาย
2. ไม่หวั่นไหวคล้อยตามคำชักจูงและอิทธิพลของเพื่อน ๆ
3. มีเหตุผลและระดับของการยอมรับตนเองสูง
4. ตัดสินใจได้ไม่โลเล
5. มองโลก บุคคลอื่น ๆ และตนเองในแง่ดี
6. เชื่อว่าตนสามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้ ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะดีหรือเลว
7. ยอมรับตนเองได้อย่างที่ตนเป็นอยู่
8. ใกล้เคียงสนิทสนมกับใคร ๆ ได้ โดยไม่กลัวว่าจะสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง
9. มีความคิดที่ยืดหยุ่น ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่บน “ความถูกต้อง”

เสมอไป

10. สามารถนำประสบการณ์และจุดมุ่งหมายในชีวิตในระยะ 1 – 2 ปีข้างหน้า มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการใช้ชีวิตระยะยาวได้

ส่วนวัยรุ่นที่สับสนในอัตลักษณ์แห่งตน (Identity Confusion) จะมีพฤติกรรมและทัศนคติ ดังนี้

1. มีนิยามเกี่ยวกับตนเองที่ไม่แน่นอน สามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไปในทิศทางตรงกันข้ามได้ง่ายตาย
2. เคลือบเคลิ้มคล้อยตามคำชักจูงและอิทธิพลของเพื่อน ๆ
3. มีระดับของการยอมรับตนเองต่ำ
4. มีความยุ่งยากในการตัดสินใจ กลัวว่าจะตัดสินใจผิด
5. มองตนเอง บุคคลอื่น ๆ และชีวิตในแง่ไม่ดี
6. เชื่อว่าสิ่งใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นยิ่งใหญ่กว่าที่ตนเองจะควบคุมได้ เป็นเรื่องของโชคชะตามากกว่า
7. ยอมรับตัวเองได้ด้วยการทำตัวเองให้เป็นอย่างที่คุณอื่นต้องการ
8. ค่อนข้างลำบากที่จะสนิทสนมกับใคร ๆ โดยมากมักจะสนิทสนมแบบประเภทคล้อยตามหรือขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นมากเกินไป
9. มีความคิดยึดติดอยู่กับ “ความถูกต้อง”

10. ถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายของชีวิตในระยะ 1 – 2 ปีข้างหน้า แต่ไม่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนชีวิตระยะยาวได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ฮามาเซคได้กำหนดพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีอัตลักษณ์แห่งตนทั้งทางบวกและทางลบซึ่งมีลักษณะที่ตรงข้ามกัน โดยวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมทางบวกแสดงว่าเป็นวัยรุ่นที่บรรลุอัตลักษณ์แห่งตน และวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมทางลบแสดงว่าเป็นวัยรุ่นที่สับสนในอัตลักษณ์แห่งตน

สถานะทางอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นตามแนวคิดของมาร์เซีย

มาร์เซีย (Santrock. 1998: 325; อ้างอิงจาก Marcia. 1994) นักจิตวิทยามหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์ก ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์แห่งตนในระยะวัยรุ่นจากทฤษฎีของอีริคสันมาพัฒนาเป็นสถานะทางอัตลักษณ์แห่งตน ซึ่งตามแนวคิดของมาร์เซียนั้นการสร้างอัตลักษณ์แห่งตนเกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางด้านอาชีพ ค่านิยม ความเชื่อ และพัฒนาการทางเพศ เกณฑ์ที่ใช้กำหนดสถานะทางอัตลักษณ์แห่งตนอาศัยการผสมผสานระหว่าง 2 มิติ ของการมีหรือไม่มีภาวะวิกฤติ (Crisis) และการตกลงใจ(Commitment) ในเนื้อหาด้านอาชีพ ศาสนา การเมือง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

ภาวะวิกฤติ หมายถึง เหตุการณ์ที่กระตุ้นบุคคลให้จำเป็นต้องตัดสินใจเลือกแนวทางต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสนใจและความสามารถของตน เป็นช่วงระยะเวลาของการตัดสินใจเพื่อค้นหาคำตอบการตกลงใจ หมายถึง การประเมินของบุคคลที่จะตกลงเลือกกิจกรรมการแสดงออกหรือการกระทำของบุคคลในประเด็นการเลือกอาชีพ เลือกความเชื่อ และการให้คุณค่าทางศาสนา การเมือง และอุดมคติ เป็นการให้ความหมายต่อการเลือก เพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมต่าง ๆ โดยในการประเมินภาวะวิกฤติและการตกลงใจในปัจจุบันขึ้นอยู่กับ 2 ตัวแปร คือ

1. ระดับของประสบการณ์แห่งวิกฤติอัตลักษณ์แห่งตนที่บุคคลเคยมี
2. ระดับการตกลงใจของบุคคลต่อการให้คุณค่าในด้านต่าง ๆ

มาร์เซีย แบ่งวัยรุ่นตามลักษณะของแต่ละสถานะทางอัตลักษณ์แห่งตน ดังนี้

1. วัยรุ่นที่เกิดความสับสนในการค้นหาอัตลักษณ์แห่งตน (Identity Diffusion) คือวัยรุ่นที่อาจจะมีหรือไม่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภาวะวิกฤติ สิ่งสำคัญคือยังไม่มี การตกลงใจทั้งทางด้านอาชีพ ค่านิยม ความเชื่อ และด้านอุดมคติ แม้ว่าพวกเขาอาจมีแนวอาชีพที่ชอบ แต่มีความคิดในสิ่งเหล่านี้้น้อยมาก พร้อมทั้งจะละทิ้งเมื่อมีโอกาสที่ดีกว่า และมีความคิดในลักษณะที่ว่า ชีวิตข้างหน้าจะเป็นอย่างไรก็เป็นไป ปล่อยให้ไปตามน้ำ ไม่อยากคิดถึงอนาคต (สายฝน ครอบดวง. 2537: 18; อ้างอิงจาก Macia. 1970; ประสาท อิศรปริดา. 2547: 85; อ้างอิงจาก Macia. 1980) บุคลิกภาพที่แสดงออกในสถานะนี้ได้แก่ (รัชนี ลาขโรจน์. 2545: 265; ปรีชา ธรรมมา. 2548: 59)

1.1 เป็นหนุ่มสาวประเภทรักสนุก ไม่อาทรต่อคนอื่นตราบได้ที่ได้ทำสิ่งที่ตน
ปรารถนา

1.2 หลีกเลี่ยงวิกฤตการณ์และการเผชิญหน้าใด ๆ โดยการหนี อาจใช้ยาเสพติดหรือ
การหลอกตัวเอง

1.3 มีปัญหาทางจิตใจ เป็นนักขวยโอกาส

1.4 ลอกเลียนเจตคติของผู้ที่ตนประทับใจ มักรู้สึกผิด และถูกทอดทิ้งบ่อย ๆ

1.5 เต็มใจที่จะเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างรวดเร็ว และยอมรับความ
ผิดพลาดของบุคลิกภาพของตนอย่างง่าย ๆ

1.6 มีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาก

1.7 แม้เก่งเท่าคนอื่น แต่เลือกวิชาเรียนที่ง่าย ๆ

1.8 แสดงบทบาทไม่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.9 มีความไว้วางใจมนุษย์น้อยที่สุด

1.10 มีพ่อแม่ที่เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมาก

2. วัยรุ่นที่ยังหาอัตลักษณ์ของตนไม่สำเร็จ และยังคงอาศัยแนวคิดจากผู้อื่น (Identity
Foreclosure) คือ วัยรุ่นที่ไม่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภาวะวิกฤติ แต่ได้ตกลงใจผูกมัดตัวเองกับ
เป้าหมาย ค่านิยม และวิถีชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว โดยได้รับอิทธิพลจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
และไม่สามารถบอกได้ว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพวกเขาตั้งแต่เมื่อไร วัยรุ่นในกลุ่มนี้มี
ความสัมพันธ์ต่อคำพูดของบิดามารดา จึงเคร่งครัดต่อคำสอนของบิดามารดามาก (สายฝน วรรณดุจ.
2537: 18; อ้างอิงจาก Macia. 1970; ประสาท อิศรปริดา. 2547: 85; อ้างอิงจาก Macia. 1980)
บุคลิกภาพที่แสดงออกในสถานะนี้ได้แก่ (รัชณี ลาซโรจน์. 2545: 265-266; ปรีชา ธรรมมา. 2548: 60)

2.1 ดูเินๆ มีลักษณะเหมือนกลุ่มบรรลู่ต์ลักษณะแห่งตน

2.2 ไม่พิจารณาหรือสนใจค่านิยมหรือเป้าหมายใด ๆ ยกเว้นเรื่องที่ได้รับคำสั่งให้คิด
หรือทำ

2.3 กล่าวถึงแต่ทางเลือกซึ่งทำให้พ่อแม่พอใจ

2.4 เป็นคนไม่ยืดหยุ่น สนใจการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี

2.5 ทำตามความเคยชิน และหนีสถานการณ์ขัดแย้ง

2.6 ชอบทำตามคำสั่ง และพินอบพิเทาผู้มีอำนาจ

2.7 ทะเยอทะยานสูง ประเมินตนเองได้

2.8 ไม่ยืดหยุ่นในการตัดสินใจ

2.9 มีความวิตกกังวลเล็กน้อย

- 2.10 มีความภาคภูมิใจ
- 2.11 มีเจตคติดีต่อการศึกษา
- 2.12 ชอบตั้งเป้าหมายที่เป็นไปไม่ได้
- 2.13 มีพ่อแม่ที่ไม่กระด้างหรืออ่อนแอ แต่ควบคุมมาก
- 2.14 ลอกเลียนแบบกลุ่มเพื่อนและผู้ที่ยินยอมยกย่องมากเกินไป

3. วัยรุ่นที่ยังหาอัตลักษณ์แห่งตนที่ไม่แน่นอน (Identity Moratorium) คือวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงภาวะวิกฤติที่กำลังจะตกลงใจ ซึ่งการตกลงใจนั้นค่อนข้างคลุมเครือ สถานะนี้คล้ายกับสถานะสับสนในอัตลักษณ์แห่งตนตรงที่วัยรุ่นยังไม่สามารถค้นพบตนเอง หรือยังไม่กำหนดแนวทางชีวิตตนเองอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มีความแตกต่างกันตรงที่สภาวะสับสนในอัตลักษณ์ ยังไม่มีความคิดที่จะเลือกและยังไม่มีทางเลือก แต่สถานะอัตลักษณ์แห่งตนในสถานะนี้มีตัวเลือกแล้วแต่ยังไม่ตัดสินใจ เป็นช่วงที่ยังลังเลที่จะผูกมัดตัวเองกับอาชีพใดอาชีพหนึ่ง หรือดำเนินชีวิตในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง และวัยรุ่นในกลุ่มนี้ยังเห็นความสำคัญในความปรารถนาดีและความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และคำนึงถึงความต้องการของสังคมแล้วนำมาคิดทบทวนว่าเหมาะสมกับความสามารถของเขาหรือไม่ วัยรุ่นที่อยู่ในสถานะนี้จึงอยู่ในระหว่างค้นหาคำตอบของอัตลักษณ์แห่งตน (สายฝน วรรณดุจ. 2537: 18; อ้างอิงจาก Macia. 1970; ประสาท อิศรปริดา. 2547: 85; อ้างอิงจาก Macia. 1980) บุคลิกภาพที่แสดงออกในสถานะนี้ได้แก่ (รัชณี ลาซโรจน์. 2545: 266; ปรีชา ธรรมมา. 2548: 60)

- 3.1 มีปัญหาที่ยังไม่ได้แก้ไขมากมาย
- 3.2 เป็นนักทดลอง
- 3.3 เปลี่ยนใจเรื่องค่านิยมบ่อย
- 3.4 คบเพื่อนต่างเพศมาก และฉาบฉวย
- 3.5 เป็นคนประเภทซ่ายจัด หรือขว้างจัดเกินไปของความคิดหรือการกระทำ
- 3.6 สนใจสุขภาพจิตของตนเอง
- 3.7 ไม่ต้องให้มีใครมามีอิทธิพล หรือควบคุม
- 3.8 ให้ความร่วมมือแก่ผู้อื่นน้อยมาก
- 3.9 ทำนายกิจกรรมของเขาได้ยาก
- 3.10 มีความวิตกกังวลมาก
- 3.11 มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำในการเลือกวิชาเรียน และการนำไปใช้
- 3.12 มีพ่อแม่ที่ตามใจมาก

4. วัยรุ่นที่ค้นหาอัตลักษณ์แห่งตนได้อย่างสมบูรณ์ (Identity Achievement) คือ วัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภาวะวิกฤติ และมีการตกลงใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองหลังจากได้คิด

พิจารณาทางเลือกทั้งหลายอย่างดีแล้ว จึงมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเลือกอาชีพ ยึดมั่นในศาสนาและมีความคิดอุดมการณ์ทางการเมืองได้ด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าพวกเขาได้พิจารณาแนวทางด้านอาชีพไว้หลายแนวทางก็ตาม ในที่สุดพวกเขาเลือกแนวทางเพียงทางเดียวด้วยตนเอง ส่วนทางด้านอุดมคติพวกเขาได้ทบทวนความเชื่อในอดีต และเลือกแนวทางเองจนประสบความสำเร็จในการแสดงออกอย่างเป็นอิสระ (สายฝน วรรณดุจ. 2537: 18; อ้างอิงจาก Macia. 1970; ประสาท อิศรปริดา. 2547: 85; อ้างอิงจาก Macia. 1980) บุคลิกภาพของกลุ่มนี้ได้แก่ (รัชนี ลาชโรจน์. 2545: 266-267; ปรีชา ธรรมมา. 2548: 60)

- 4.1 มีความเป็นตัวของตัวเองสูง
- 4.2 มั่นคง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
- 4.3 ยอมรับตนเอง
- 4.4 อาจมีค่านิยมต่างจากพ่อแม่ แต่มั่นคงในตนเอง
- 4.5 รู้จักตนเอง
- 4.6 ทำตามค่านิยม และความเชื่อถือ
- 4.7 ทำงานได้ดีภายใต้สภาวะความกดดัน
- 4.8 ตั้งเป้าหมายที่เป็นจริงได้ และประเมินตนเองได้
- 4.9 ยึดหยุ่นมากในความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 4.10 มั่นคงในการตัดสินใจ ไม่ว่าคนอื่นคิดอย่างไร
- 4.11 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของตนเองและคนอื่นที่มีต่อตนเองน้อยมาก
- 4.12 มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดี
- 4.13 มีพ่อแม่ที่ใจเย็น และคอยส่งเสริมมากกว่าควบคุม

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าพัฒนาการของสถานะทางอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นตามแนวคิดของมาร์เซียจะเกิดต่อเนื่องกันไปเป็นขั้นตอนจากขั้นสับสนในการหาอัตลักษณ์แห่งตนไปสู่ขั้นค้นหาอัตลักษณ์แห่งตนได้อย่างสมบูรณ์ และขั้นตอนที่ 3 นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดสำหรับการก้าวไปสู่อัตลักษณ์แห่งตนที่สมบูรณ์ ในขั้นตอนดังกล่าวศักยภาพในการเจริญเติบโตของวัยรุ่นได้รับการคลี่คลายเต็มที่ วัยรุ่นจะได้รับการเรียนรู้มากมาย ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเขา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การแบ่งสถานะของอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นตามแนวคิดของมาร์เซียแบ่งจากการมีภาวะวิกฤติ (Crisis) และการตกลงใจ (Commitment) ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอาชีพ ศาสนา การเมือง ปรัชญา แนวคิดในการดำเนินชีวิต และบทบาททางเพศ ซึ่งต่อมาเบนเนียนและอาดัมส์ได้ศึกษาสถานะของอัตลักษณ์แห่งตนและขยายแนวคิดของมาร์เซียในองค์ประกอบของอัตลักษณ์แห่งตนโดยแบ่งเป็นด้านอาชีพ ศาสนา การเมือง ปรัชญา แนวคิดใน

การดำเนินชีวิต การคบเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อน บทบาททางเพศ และการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสถานะของอัตลักษณ์แห่งตนแบ่งเป็น 4 สถานะ ได้แก่ สถานะสับสนในการค้นหาอัตลักษณ์แห่งตน (Identity Diffusion) สถานะยังหาอัตลักษณ์ของตนไม่สำเร็จ ยังต้องอาศัยแนวคิดจากผู้อื่น (Identity Foreclosure) สถานะยังหาอัตลักษณ์แห่งตนที่ไม่แน่นอน (Identity Moratorium) และสถานะค้นหาอัตลักษณ์แห่งตนได้อย่างสมบูรณ์ (Identity Achievement)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้อัตลักษณ์

ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของ สมศ.

ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลผลิตตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา รวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษา โดยได้รับการอนุมัติจากสภาสถาบัน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2554: 43)

อัตลักษณ์ หมายถึง ผลผลิตของผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน

กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 16 ผลการพัฒนาตามอัตลักษณ์ของสถาบัน (16.1 ผลการบริหารสถาบันให้เกิดอัตลักษณ์ และ 16.2 ผลการพัฒนাবัณฑิตตามอัตลักษณ์) และตัวบ่งชี้ที่ 17 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน

การกำหนดตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามอัตลักษณ์ของสถาบัน มีดังนี้

1. สถาบันอาจกำหนดมาตรฐานและกำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของสถาบันเพิ่มเติมตามอัตลักษณ์ของตนเอง แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับมาตรฐานการอุดมศึกษา ตลอดจนมาตรฐานและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ตัวบ่งชี้ที่เพิ่มเติมขึ้นตามอัตลักษณ์ของสถาบันควรชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตหรือผลลัพธ์

3. เกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่ดีที่ใช้กำกับแต่ละตัวบ่งชี้ ต้องสามารถวัดระดับคุณภาพตามเป้าหมายของตัวบ่งชี้เหล่านั้น และเป็นเกณฑ์ที่นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของ สกอ.

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งสถาบันต้องมีระบบและกลไกการควบคุม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นที่ไปตามนโยบาย เป้าประสงค์ และระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันและหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการวัดผลสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รวมทั้งการรายงานผลการประกันคุณภาพต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน มีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และมีนวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553: 94)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้มั่นใจได้ว่าสถาบันสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่มีเกณฑ์มาตรฐานให้สถาบันมีการกำหนดตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามอัตลักษณ์ของสถาบัน

ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถือเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นองค์กรชั้นนำแห่งการเรียนรู้และวิจัยบนฐานการศึกษาและคุณธรรม มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่สากล รวมทั้งเป็นแหล่งหล่อหลอมผลิตบุคลากรที่มีศักยภาพตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการ และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าการศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม และมีปณิธานที่จะก่อให้เกิด “ประชาคมวิชาการแห่งผู้มีความรู้ ประคองนักปราชญ์ และมีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล สมฐานะของผู้เฝ้าทางปัญญา” จากปรัชญาและปณิธานดังกล่าว มหาวิทยาลัยจึงมุ่งพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่ดีทั้งในบุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัย ผ่านการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของคน มศว ภายใต้อุดมคติหลัก Simplicity, Work Hard and Unity โดยมีพันธกิจหลัก 5 ประการ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา. 2554: 69)

จากอัตลักษณ์และจุดยืนของมหาวิทยาลัยที่กำหนดอย่างชัดเจน ดังปรากฏในแผนยุทธศาสตร์ 15 ปี (พ.ศ. 2553 – 2567) ของมหาวิทยาลัยที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัย

จึงกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานให้สอดคล้องตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งเน้นที่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ในการปฏิบัติพันธกิจของมหาวิทยาลัยและคณะ/หน่วยงานเทียบเท่า จึงได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ คือ ตัวบ่งชี้การเสริมสร้างอัตลักษณ์นิสิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตัวบ่งชี้การเสริมสร้างอัตลักษณ์นิสิต

การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต และการเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในการหล่อหลอมให้นิสิตและบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยและสังคมคาดหวัง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยที่กำหนดอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะ “มีทักษะสื่อสาร” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้ เข้าใจชัดเจน (Language) ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching) และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) อันมาจากรากฐานของ “ความเป็นครู” ดังที่ปรากฏในปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัยที่มุ่งส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถก้าวเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ในฐานะทรัพยากรบุคคลที่มีความเจริญงอกงามทั้งด้านความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ฉะนั้นการเสริมสร้างให้นิสิตของมหาวิทยาลัยมีอัตลักษณ์เฉพาะจึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างให้เกิดบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยมหาวิทยาลัยมุ่งส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต และเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งในระดับคณะ/หน่วยงาน และระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน ดังนี้

1. มีการถ่ายทอดหรือเผยแพร่อัตลักษณ์นิสิต ให้นิสิต คณาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึง
2. มีการระบุรายละเอียดของวิธีการสอนที่อาจารย์สอดแทรก หรือส่งเสริมให้นิสิตมีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยในหลักสูตรหรือรายวิชาใดวิชาหนึ่ง
3. มีโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ของนิสิต
4. มีการประเมินผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์นิสิต
5. นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน และโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ของนิสิต

อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หมายถึง อัตลักษณ์นิสิตในประเด็น “มีทักษะสื่อสาร” ซึ่งมหาวิทยาลัยกำหนดให้เป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยมุ่งให้ปรากฏเป็นคุณลักษณะของบัณฑิต มศว ที่สังคมยอมรับ และอัตลักษณ์นิสิต “มีทักษะสื่อสาร” ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (Language)
2. ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching)
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information

Communication Technology : ICT)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นิสิต มศว

การพัฒนาศักยภาพและอัตลักษณ์นิสิต มศว

หนังสืออดีตเพื่ออนาคต ปี 2548 ได้บรรยายถึงโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่สถาปนาขึ้นในพุทธศักราช 2492 หลังจากนั้นอีก 5 ปี ก็พัฒนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาและพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกสองทศวรรษต่อมา นั่นคือ การก่อเกิดการฝึกหัดครูแบบแผนใหม่ ก่อเกิดการพัฒนาการศึกษาสมัยใหม่ เพื่อสังคมสมัยใหม่ สังคมประชาธิปไตย หลักคิดทางด้านเสรีภาพและภราดรที่แผ่กระจายไปทั่วโลก หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การหยั่งรากการศึกษาสมัยใหม่ หรือเรียกว่า การศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive Education) ซึ่งเป็นการศึกษาที่ก้าวหน้าทันสมัยและที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งก็คือ การยึดมั่นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Students Centered) โดยมองวุฒิภาวะ มองชีวิต มองประสบการณ์และมองอนาคตของนักเรียนหรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ไม่ใช่ครูเป็นตัวตั้ง พัฒนาการดังกล่าวได้ฝังรากมาถึงยุคสมัยของการเป็น มศว และแผ่ขยายสู่ระบบการศึกษาทั่วประเทศ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 2548: 149)

คำถามเบื้องต้นคือ แล้ว มศว วันนี้ยังคงเชื่อมั่นระบบ Students Centered มากน้อยเพียงใด และจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับความพยายามในการพัฒนาศักยภาพนิสิตและอัตลักษณ์นิสิต มศว มากน้อยเพียงใดและอย่างไร ซึ่งมีข้อสังเกตเบื้องต้น 3 ประการ สำหรับการบริหาร มศว บริหารการพัฒนาศักยภาพนิสิต ประการแรก พิจารณายุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย การให้ความสำคัญภารกิจและบทบาทของรองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต การพัฒนาองค์การนิสิตทั้งโครงสร้าง บุคคล บทบาทและหน้าที่ โดยมุ่งเน้นจิตสำนึกในการบริการ (Service Mind) การทุ่มเทเสียสละและเอาใจใส่ ใกล้ชิดนิสิต การทำงานแบบบูรณาการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประการที่สอง พิจารณาที่วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของ มศว ซึ่งเชื่อมั่นว่าหัวใจสำคัญของความเป็นมหาวิทยาลัย คือ

มหาวิทยาลัยต้องเชื่อมั่นว่านิสิต คือ ดวงดาวของมหาวิทยาลัย ดวงดาวที่ต้องให้ความสำคัญ พัฒนาศักยภาพในทุกมิติ

มหาวิทยาลัยต้องเชื่อมั่นในวิชาการ การค้นคว้าวิจัย และความรู้ พร้อมไปกับการพัฒนาศักยภาพนิสิต

มหาวิทยาลัยต้องมองนิสิตปัจจุบันที่มีชีวิตอยู่ในอนาคตเป็นผู้นำและยืนอยู่อย่างสง่างามบนโลกใบนี้

ประการที่สาม ประเทศไทยมักให้ความสำคัญกับการศึกษาน้อยเกินไป มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับงานกิจการนิสิตน้อยเกินไป

ศาสตราจารย์ พยายามเผยแพร์ “Ten Imperative Needs of Youth” ให้กับครูบาอาจารย์ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา หม่อมราชวงศ์จรีพรหมกมลลาศน์ หนึ่งในคณาจารย์ผู้ร่วมอุดมการณ์ของศาสตราจารย์ ดร.ศาสตราจารย์ พยายาม ได้แปล “ความต้องการที่จำเป็น 10 ประการ ของคนหนุ่มสาว” (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 2548: 150) ดังนี้

1. All Youth need to develop salable skills. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะพัฒนาทักษะที่สามารถทำรายได้ให้ดีขึ้น

2. All Youth need an appreciation of literature, art, music and nature. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการความซาบซึ้งในวรรณกรรม ศิลปะ ดนตรี และธรรมชาติ

3. All Youth need to understand the right and duties of the citizen of a democratic society. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย

4. All Youth need to understand the significance of the family for the individual and society. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะเข้าใจถึงความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อบุคคลและสังคม

5. All Youth need to know to purchase and use goods and services intelligently. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะรู้วิธีจัดหา ใช้สินค้าและบริการต่างๆ อย่างฉลาด

6. All Youth need to be able to use their leisure time well and to budget it wisely. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และแบ่งเวลาได้อย่างชาญฉลาด

7. All Youth need to develop and maintain good health and physical fitness. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะพัฒนาและรักษาสุขภาพให้ดีขึ้นและมีร่างกายที่สมบูรณ์

8. All Youth need to understand the influence of science on human life. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะเข้าใจถึงอิทธิพลของวิทยาศาสตร์ที่มีต่อชีวิตมนุษย์

9. All Youth need to grow in their abilities to think rationally. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล

10. All Youth need to develop respect for other persons. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะพัฒนาความนับถือในบุคคล

หากมองที่ปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” ลึกๆ วิรุฬห์ สมุปตฺตา “Education is Growth” เชื่อมั่นใน Exponential Curve $Y = E^{Xn}$ แล้วที่ว่า “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” แล้ว “ความเจริญงอกงาม” ก็คือ อารยวัณ 5 ประการในพุทธธรรมที่จะเป็นหลักยึดในการพัฒนาเพื่อความเจริญงอกงามได้เป็นอย่างดี ซึ่งอารยวัณ 5 ประการมีดังนี้

งอกงามด้วยศรัทธา	งอกงามด้วยศรัทธาในชีวิต บทบาท และหน้าที่ของตน
งอกงามด้วยศีล	งอกงามด้วยจริยธรรมและความดีงามทั้งปวง
งอกงามด้วยสุตะ	งอกงามด้วยการสดับรับฟังและเรียนรู้ตลอดเวลา
งอกงามด้วยจาคะ	งอกงามด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
งอกงามด้วยปัญญา	งอกงามในการดำรงชีวิต คิด และทำด้วยปัญญา

การพัฒนาศักยภาพนิสิตเป็นยุทธศาสตร์และภารกิจที่สำคัญของการบริหารมหาวิทยาลัย เบื้องต้นอาจพิจารณาการพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษา 3 ประการ คือ ปัญหาพื้นฐาน กลับมาสู่การพัฒนาวิสัยทัศน์ และวิสัยทัศน์องค์กร (Organization Vision) เชื่อมั่นในดวงดาวของมหาวิทยาลัย มองนิสิตเหมือนลูกหลานผู้ใกล้ชิด “รักลูกให้ถูกทาง” มีกฎ กติกา มารยาท และวินัย การศึกษาเพื่ออนาคตของนิสิต ไม่ใช่เพียงเพื่อปัจจุบันหรือถอยหลังไปสู่อดีตของครูบาอาจารย์ มองการศึกษาเป็นกระบวนการ (Process) มองการศึกษาเป็นวิถีทางหรือมรรค (Means) ไม่ใช่ผล (End) ปัญหาการปรับหรือบ่อยครั้งปัญหาสังคมหรือปัญหาทางการศึกษาไม่สามารถพัฒนาเท่านั้น อาจจำเป็นต้องปรับหรือ (to Deconstruct) เมื่อโลกเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน วิสัยทัศน์และวิธีคิดเปลี่ยน ในโลกยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodern Society) ศาสตร์ทุกศาสตร์จากโลกสมัยใหม่ (Modernization) ในอดีตได้ล้าสมัยไปแล้ว มหาวิทยาลัยวันนี้ต้องปรับเปลี่ยน “กระบวนการเรียนรู้” (Learning Process) ทั้งระบบ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับโลกหลังสมัยใหม่ ซึ่งต้องพิจารณาหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น

พิจารณาฐานคิดใหม่หรือญาณวิทยาใหม่ (New Epistemology)

พิจารณาการสร้างสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ การรู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันสังคม

พิจารณาและสร้างความเป็นคนในสังคม ความสันติสุข จิตสำนึกสาธารณะ “ความเป็นคน” ในสังคมมิใช่เพียงผู้มีความรู้และมีอาชีพเท่านั้น

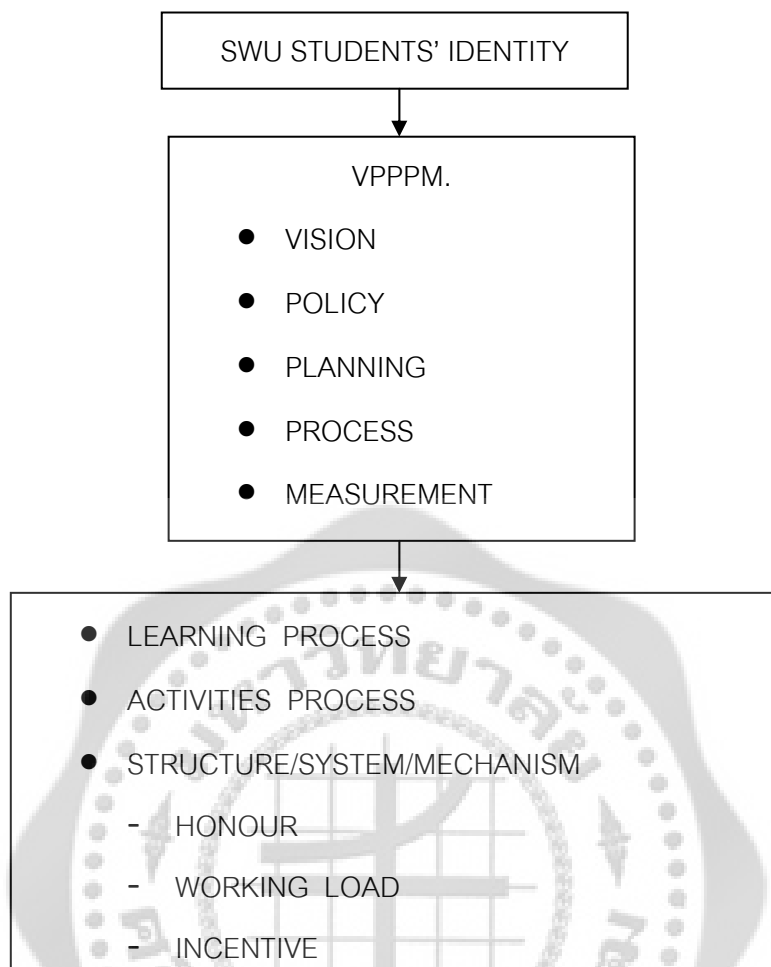
ปัญหาความเข้าใจในกิจกรรม กิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากผนวกกิจกรรมทั้งหลายในหลักสูตรแล้ว ต้องทำความเข้าใจและเปิดใจกว้างสำหรับการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่กว้างและหลากหลาย เพื่อพัฒนานิสิตให้กว้างหลากหลาย พัฒนาให้ลุ่มลึก และสอดคล้องเป็นเนื้อเดียวกับชีวิตของเขา ซึ่งอาจพิจารณากิจกรรมได้หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมเชิงวิชาการ กิจกรรมกีฬา สุขภาพพลานามัย นันทนาการ กิจกรรมสันทนาการ (Edutainment) กิจกรรมพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ กิจกรรมพัฒนารสนิยมสุนทรีย์ (Aesthetic Taste) กิจกรรมวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมพัฒนาประสบการณ์ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มิได้เป็นเพียงความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนิสิตเท่านั้น คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย ทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องลงมาช่วยรับผิดชอบ คณะ (รวมทั้งสถาบันและสำนัก) ที่เป็นต้นสังกัดต้องคัดสรรทีมบริหาร คัดสรรรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตหรือฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิตให้มีความเชื่อมั่น มีความมุ่งมั่นและสามารถร่วมมือกับคณาจารย์และทุกคนในคณะ “พัฒนาศักยภาพนิสิต” อย่างเด่นชัด องค์กรนิสิตนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นสภานิสิต องค์กรนิสิต ชมรม สโมสรนิสิตประจำคณะ ภาควิชา สาขาวิชา ต้องจริงจังกับกิจกรรมต่างๆ

เมื่อพิจารณาในเรื่องของ “อัตลักษณ์นิสิต มศว” (SWU.Students' Identity) อัตลักษณ์อาจหมายถึงลักษณะเฉพาะ ลักษณะที่แสดงตัวตน ลักษณะที่ก่อเกิดมาจากเจตจำนง อุดมการณ์ ประวัติศาสตร์ บริบท หรือใครจะหมายถึง ลักษณะที่พึงประสงค์หรือลักษณะอื่นใดก็ตาม ซึ่งการแสวงหาอัตลักษณ์อาจต้องพิจารณาปัญหาหลายด้าน คือ ประการแรก พิธีกรรมประวัติศาสตร์ อดีต หลายสถาบันในสังคมไทยพัฒนาจากการผลิตข้าราชการ ผลิตแพทย์ ผลิตเกษตรกร ผลิตศิลปิน ผลิตช่างเทคนิค ฯลฯ ซึ่งทุกองค์กรควรภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของตนเอง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผลิตครูมาก่อนและมีความเชื่อมั่นในเรื่อง “การศึกษา” หรือ “Education” ซึ่งสามารถมอง มศว ทั้งในทางบวกและลบ หากมองที่ “ความเป็น มศว” ที่เชื่อมโยงกับการศึกษา มองเฉพาะทางบวก (Optimistic Approach) เช่น การศึกษาย่อมเกี่ยวข้องกับชีวิต สังคม มนุษย์ และศาสตร์ทุกศาสตร์ การศึกษาคือหัวใจสำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาคือความรู้ “ความรู้คืออำนาจ” สำหรับโลกในอนาคต ประการที่สอง พิธีกรรมส่วนผสมขององค์กร อดีต มศว เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางคือ การเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ผลิตครูและนักการศึกษา หลังจากปี 2517 ได้พัฒนาเป็น “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” เป็นมหาวิทยาลัยพหุศาสตร์ หรือ มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ (Comprehensive University) คือ ผลิตบัณฑิต ค้นคว้าวิจัย และบริการวิชาการทุกด้าน บุคลากรผู้สอน บุคลากรสนับสนุนวิชาการ มาจากสังคมเมือง ชานเมือง ต่างจังหวัด ส่วนผสมที่หลากหลายเช่นนี้ เป็นการบูรณาการที่น่าสนใจ ประการที่สาม ดูบริบทของ มศว มีโรงเรียนสาธิต 3 แห่ง ในปัจจุบัน เรามี “มศว ประสานมิตร” กลางแหล่งธุรกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของ กทม. (สุขุมวิท-อโศกมนตรี-เพชรบุรี) “มศว องครักษ์” ชานเมือง ชุมชนเมืองเกษตรกรรม

และมี “มศว ตรอน” จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนผสมของพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ชุมชนและพื้นที่วัฒนธรรม มีทั้งเมืองที่ก้าวหน้า ชานเมือง ชุมชน ส่วนผสมเหล่านี้ก่อให้เกิดอะไรขึ้น ประการที่สี่ พิจารณาทิศทาง ๓ หรือยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ วิสัยทัศน์ และการทำงานของผู้บริหารทั้งระดับมหาวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก ภาควิชา สาขาวิชา สำนักงานอธิการบดี รวมทั้งโครงสร้างระบบกลไก กระบวนการและวัฒนธรรมการทำงานในมหาวิทยาลัยฯ และประการสุดท้าย พิจารณามูลค่าการทั้งระบบ พิจารณาถึงการทุ่มเทเสียสละ ศักยภาพความจงรักภักดีที่มีต่อองค์กร ต่อวิชาชีพ สำนักทางวิชาการ การค้นคว้าวิจัย การพัฒนาศักยภาพนิสิต การทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่สอนบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงวัฒนธรรมและศิลปะมากนักน้อยเพียงใด

ท้ายที่สุด การระดมความคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตและการแสวงหาอัตลักษณ์นิสิต มศว ร่วมกันทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิต ศิษย์เก่า และบุคลากรสนับสนุนวิชาการ จะส่งผลให้ไปสู่การพัฒนา นโยบายและแผนการพัฒนาศักยภาพอัตลักษณ์นิสิต ซึ่งนโยบายและแผนดังกล่าวจะส่งผ่านไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนากิจกรรม การปรับโครงสร้าง ระบบ และกลไก ให้เอื้อต่อกระบวนการพัฒนา รวมทั้งแรงจูงใจในทางเกียรติ ภาระงาน และรายได้ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การระดมความคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตและการแสวงหาอัตลักษณ์นิสิต มศว

ที่มา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา. (2548).

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างปัญญาของนิสิต มศว

แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์หลักของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีแนวคิดในการพัฒนาแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์หลักโดยการพัฒนาและเสริมสร้างปัญญาของนิสิต ที่มีเป้าประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและมีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด 9 ประการ ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ซึ่งมีตัวชี้วัดหลักคือ นิสิตระดับปริญญาตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดตามอัตลักษณ์ 9 ประการ และก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีงาม และมีผู้ประสานงานหลักเป็นรองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

ตามโครงการพัฒนาศักยภาพนิสิตให้มีอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ 9 ประการ และโครงการพัฒนาและเสริมสร้างปัญญาของนิสิต(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2553: 39)

เมื่อมหาวิทยาลัยจัดระบบและสร้างบรรยากาศที่ทำให้นิสิตมีการเรียนรู้ที่เป็นวิถีชีวิตการเรียนรู้ของนิสิตจึงต้องอาศัยกิจกรรมที่ผสมผสาน สัมพันธ์ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในชุมชน งานกิจกรรมนิสิตจะต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างกระบวนการคิดและกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สร้างอัตลักษณ์และคุณความดีแห่งตน โดยสามารถสร้างดุลยภาพระหว่างการมีจุดยืนทางความคิดตนเองกับการยอมรับความต่างหรือความหลากหลายทางความคิดได้ นิสิตต้องได้รับการเรียนรู้ที่จะเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม และมีอุดมการณ์ที่จะทำงานและเสียสละให้กับส่วนรวม มีความเข้าใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ร่วมกับสังคมและชุมชน งานกิจกรรมนิสิตต้องเป็นงานหลักสำคัญด้านหนึ่งของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองแผนงาน. 2553: 19) ซึ่งผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพนิสิต พ.ศ. 2552 งานพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองแผนงาน. 2553: 132) มีดังนี้

1. ประชุมคณะกรรมการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งประกอบด้วยรองคณบดีที่กำกับดูแลนิสิตจากทุกคณะและวิทยาลัย รวมทั้งผู้แทนคณาจารย์และบุคลากร เพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุกในการพัฒนานิสิตให้มีอัตลักษณ์ครบ 8 ประการ (ปีการศึกษา 2552) คือ คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาได้ ภูมิกาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตนงามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ตามแผนพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต 2 ระยะที่กำหนดไว้คือ ระยะเร่งด่วน และระยะยาว โดยระยะเร่งด่วนมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพด้านการแต่งกาย โดยเฉพาะการแต่งชุดนิสิตที่ถูกต้องเหมาะสม การพัฒนาจิตสำนึกของนิสิตให้คิดเป็นทำเป็นและรู้จักกาลเทศะ ประพฤติปฏิบัติตนดี พุดจาสุภาพเรียบร้อย มีกิริยามารยาทอันงดงาม และที่เร่งด่วนอย่างยิ่ง คือ การสร้างจิตสำนึกด้านการแต่งชุดนิสิตที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่ นิสิต โดยชี้ให้เห็นถึงความหมายและความสำคัญของชุดนิสิตที่ต้องแตกต่างจากชุดธรรมดาทั่วไป เพราะเป็นชุดที่มีตราสัญลักษณ์อันทรงเกียรติของสถาบัน การแต่งชุดนิสิตที่ถูกต้องเหมาะสม จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นปัญญาชนที่พึงรู้คิด มีจิตสำนึกที่ถูกต้อง ไม่หลงผิดไปกับกระแสการแต่งชุดนิสิตที่ผิดทำนองคลองธรรม และเพื่อให้การพัฒนาอัตลักษณ์ดังกล่าวเห็นผลอย่างรวดเร็วที่สุดได้ขอความร่วมมือจากคณาจารย์ในการกำกับดูแลนิสิตด้วยความเอาใจใส่ อบรมบ่มเพาะและตักเตือนนิสิตเมื่อสบโอกาสทั้งในและนอกห้องเรียน แจ้งคณะ วิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งผู้ปกครองนิสิตให้รับทราบถึงความประพฤติของนิสิตทั้งที่ควรชื่นชมและตักเตือน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนในการพัฒนานิสิตให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป

2. ประชุมผู้แทนนิสิตทุกสาขาวิชา จากทุกคณะและวิทยาลัย ผู้นำนิสิตทุกองค์กร เพื่อย้ำแผนการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งขอความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ว่าด้วยกิจกรรมและวินัยนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างจริงจังและรับผิดชอบ โดยขอให้ผู้แทนนิสิตและผู้นำองค์กรนิสิตเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างแห่งความดีงามและถูกต้องทั้งหมด และให้ขยายวงแห่งความดีงามและถูกต้องไปสู่ นิสิตอื่นให้มากที่สุด

3. ประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยทั้งคณะ วิทยาลัย สำนักหอสมุดกลาง สำนักงานบริหารกิจการหอพัก และอื่นๆ ให้จัดโครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยในส่วนของคณะและวิทยาลัยให้มีการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดโครงการและกิจกรรมนอกชั้นเรียน โดยคำนึงถึงการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นสำคัญ

4. จัดโครงการค่ายเสริมสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคนในช่วงงานปฐมนิเทศและต้อนรับนิสิตใหม่ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบงานปฐมนิเทศและต้อนรับนิสิตใหม่ในทางที่สร้างสรรค์ขึ้น มีการบูรณาการกิจกรรมหลากหลายด้าน ทั้งความบันเทิง การให้สาระความรู้ หลักธรรมและข้อคิดเตือนใจในการดำรงชีวิต การพัฒนาบุคลิกภาพ นอกจากนี้มีการนำนิสิตออกไปทำกิจกรรมช่วยเหลือและให้ขวัญกำลังใจผู้ด้อยโอกาสในสถานสงเคราะห์ ปฏิบัติธรรมและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในวัด รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการสื่อสารจากเอกสารต่างๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายคำว่า “การสื่อสาร หรือ ทักษะการสื่อสาร” ดังนี้

วิจิตร อวระกุล (2554 : online) ให้ความหมายการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร communication มาจากคำว่า communis หรือ commonness ซึ่งแปลว่า ร่วมกัน หรือเหมือนกัน นั่นคือการสื่อสารมุ่งที่จะให้ความคิดความเข้าใจของผู้อื่นให้เหมือนกับความคิดความเข้าใจของเรา เพราะตามธรรมชาติของมนุษย์ได้รับข่าวสารอย่างเดียวกันแต่จะมีความเข้าใจและความรู้สึกนึกคิดต่างๆ กันต่อไป

เบญจมาศ พระธานี (2545: 37) ให้ความหมายไว้ว่า การสื่อสารว่าเป็นการถ่ายทอดและรับความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ทศนคติ และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่กันและกัน การสื่อสารมีหลายวิธี เช่น การพูด การเขียน การให้ภาษาสัญลักษณ์

สวณิต ยมาภัย (2536: 7-9) และปรมะ สัตะเวทิน (2535: 7) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาศัยกระบวนการการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารผ่านสารไปยังผู้รับสาร โดยอาศัยเครื่องมือวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงเป้าหมายเพื่อมีความเข้าใจร่วมกัน ดังนั้นการแสดงออกเพื่อการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์จำเป็นต้องใช้ภาษาในด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2542: 6) ให้ความหมายการสื่อสารหมายถึง กระบวนการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างมนุษย์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์

วาสนา จันทรสว่าง และ ทศนีย์ อินทรสุขศรี (2532: 2) ให้ความหมายไว้ว่า การสื่อสารมาจากรากศัพท์ภาษาละตินคือ communis ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Common แปลว่า เหมือนกัน ร่วมกัน หรือ คล้ายคลึงกัน เราสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในความหมายของข่าวสารที่ตรงกัน

ชนัดดี อาคมานนท์ (2528: 95) ให้ความหมายไว้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มนุษย์ใช้ภาษาติดต่อกันและกัน เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความสนใจ ค่านิยม ทศณะคติ ทักษะ และเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความต้องการโดยใช้ท่าทางการพูด และการเขียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือการได้ยิน การรับรู้ภาษา การใช้ภาษา การพูด สติปัญญา และถ้าหากมีความผิดปกติเกิดขึ้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งจะทำให้เกิดความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย

ชิตตี้ (Chitty. 1993: 334-335) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนแนวคิด ความคิด หรือข่าวสาร ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนพยาบาลต่อไป

คริสเตนแซน และคอคโครว์ (Christensen and Kockrow. 1991: 35) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่า หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งการสื่อสารนั้นจะเป็นการใช้ถ้อยคำหรือไม่ใช้ถ้อยคำก็ได้ ทั้งนี้อาจเป็นการสื่อสารโดยตรง เช่น การเผชิญหน้า หรือทางอ้อม โดยการเขียนหรือการจดบันทึก เป็นต้น

ไฮนิช ไมเคิล และรัสเซล (Heinich, Michael and Russel. 1990: 6-7) กล่าวว่า การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย (Communication) แทนบางสิ่งบางอย่าง เช่น ข่าวสารข้อมูลที่จะสื่อถึงกันและกันระหว่างผู้ส่งสาร (Source) และผู้รับสาร (Receiver) ตัวอย่างของการสื่อสาร เช่น สื่อทางด้านภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ ไดอะแกรม สิ่งตีพิมพ์ คอมพิวเตอร์ และแบบแผนคำสั่งต่างๆ ซึ่งจะมีการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความมุ่งหมายของสื่อแต่ละประเภท

บาร์คเคอร์ (Barker. 1990: 4) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนในการที่จะทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การสื่อสารที่สิ้นสุดลงไปแล้วอาจส่งผลต่อเนื่องถึงปัจจุบัน และเป็นสาเหตุให้เกิดความสับสนและเป็นปัญหาได้

พจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษฉบับเวบสเตอร์(Webster's Ninth New Collegiate Dictionary. 1989: 266) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า คือ กระบวนการการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลโดยผ่านสัญลักษณ์ เครื่องหมายหรือพฤติกรรม

บิทเทอร์ (Bitter. 1985: 36) ให้ความหมายทักษะการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารคือการกระทำที่เข้าใจสัญลักษณ์ร่วมกัน โดยแบ่งสัญลักษณ์ออกเป็น 2 ประเภทคือ วัจนภาษาและอวัจนภาษา และสัญลักษณ์ต่างๆ รวมกันเป็นสารของกระบวนการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเข้าใจร่วมกัน

สรุปการสื่อสาร หมายถึง เป็นการบอกความต้องการ บอกความรู้สึกนึกคิด การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารโดยใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทางหรือภาษาสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

ประเภทของการสื่อสาร

การสื่อสารสามารถจำแนกตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ดังนี้

1. การจำแนกโดยใช้จำนวนผู้สื่อสารเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น

1.1 การสื่อสารภายในตัวบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวเองเพียงคนเดียว ได้แก่ การคิด การเขียน เป็นต้น

1.2 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เป็นการสื่อสารที่มีโอกาสเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

1.3 การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (large Group Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลจำนวนมาก เช่นการประชุม การสัมมนา

2. การจำแนกตามลักษณะทิศทางของการติดต่อสื่อสาร

2.1 การติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารเป็นผู้กระทำโดยการถ่ายทอดไปสู่ผู้รับสารฝ่ายเดียวไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้สอบถามความเข้าใจ

2.2 การติดต่อสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) หมายถึง การติดต่อที่ทั้งผู้สื่อสารและผู้ส่งสารได้มีโอกาสพูดคุยซักถามให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. การสื่อสารตามภาษาสัญลักษณ์ที่แสดงออกมี 2 ลักษณะดังนี้

3.1 วจนภาษา คือ ภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) ได้แก่ คำพูดหรือตัวอักษรที่กำหนดตกลงใช้ร่วมกันในสังคม ซึ่งหมายถึงเสียงและลายลักษณ์อักษร ภาษาถ้อยคำจึงเป็นภาษาที่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างมีระเบียบ มีหลักเกณฑ์ทางภาษาหรือไวยากรณ์ ซึ่งคนในสังคมนั้นต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิด

3.2 อวจนภาษา คือ ภาษาไม่ใช่ถ้อยคำ (Nonverbal Language) หมายถึงสัญลักษณ์รหัสที่ไม่ใช่ตัวอักษร คำพูด แต่เป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ส่งสาร ผู้รับสาร มีจุดมุ่งหมายที่จะสื่อสารและปฏิกริยาตอบสนอง หรือเรียกว่าภาษาเจียบ ภาษากาย ภาษาท่าทาง เป็นต้น

ภาษาท่าทางหรืออวจนภาษา (Nonverbal Language) มีองค์ประกอบต่อไปนี้ (วิลเลียม วิมุกตายน. 2540: 8-9)

1. การประสานสายตา(Eye Contact) เป็นการสบตาคู่สนทนาโดยตรงอย่างเหมาะสม เป็นการบอกให้ทราบถึงความสนใจ จริงใจ ไม่ใช่การจ้องหน้าคู่สนทนาจนทำให้อึดอัด
2. การแสดงออกทางสีหน้า (Facial Expression) เป็นการแสดงสีหน้าให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่พูดและอารมณ์ของผู้พูด
3. น้ำเสียง (Vocal Cues) เป็นระดับความดังและจังหวะของเสียงที่ใช้พูดกับการแสดงความจริงใจ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้พูด ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการจูงใจคู่สนทนาให้เชื่อถือในตัวผู้พูด หรือสิ่งที่พูด
4. การวางท่าทาง (Body Posture) เป็นลักษณะการเผชิญหน้า เช่น การนั่ง การยืน ระยะห่างระหว่างคู่สนทนาที่เหมาะสม
5. การแสดงท่าทาง (Gesture) เป็นการเคลื่อนไหวของอวัยวะร่างกายที่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การใช้มือประกอบคำพูด การแกว่งแขน การเกาขณะพูด ซึ่งเป็นการแสดงความรู้สึกของผู้พูดในการเสริมความสำคัญของคำพูดให้น่าเชื่อถือมากขึ้นหรือลดความเชื่อถือ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษาล้วนมีความหมายและความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด อวจนภาษาช่วยให้วจนภาษานั้นๆ เป็นที่เข้าใจและมีความหมายรอบด้านมากขึ้น วจนภาษาก็จะเด่นชัดเมื่อมีอวจนภาษาประกอบ ภาษาทั้ง 2 ลักษณะเป็นเกณฑ์สำคัญในการสื่อสาร ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดสารก็จะไม่สมบูรณ์

องค์ประกอบของการสื่อสาร

องค์ประกอบของการสื่อสารมีดังนี้ (สุปรานี วศินอมร. 2532. ; อ้างอิงจากวนิดา เดี่ยวพานิช. 2537 : 17)

1. ผู้ส่งสาร (Sender) หมายถึงผู้ที่ริเริ่มจะส่งสาร คือข้อความหรือข้อมูลต่างๆ ไปยังผู้รับ ผู้ส่งสารนี้อาจเป็นบุคคลเดียวหรือกลุ่มเดียวก็ได้

2. สาร (Message) หมายถึงสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นเตือนที่ให้ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสาร สารที่ใช้แบ่งออกเป็นสารที่ใช้ถ้อยคำ (Verbal) ได้แก่ การพูด การเขียน สารที่ใช้สัญลักษณ์อื่นนอกจากถ้อยคำ (Non-Verbal) ได้แก่ กริยา ท่าทาง การใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น

3. สื่อ หรือช่องทางการสื่อสาร (Media or Channel) หมายถึง เครื่องมือหรือช่องทางในการที่ผู้ส่งสารจะใช้เพื่อให้สารนั้นไปถึงบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่นที่เป็นผู้รับสารโดยตรงหรือส่งย้อนกลับมายังผู้ส่งสาร เพื่อให้รู้ผลย้อนกลับของสารที่ส่งไป เช่น คลื่นเสียง อุปกรณ์การสื่อสารหรือผ่านช่องทางโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การลิ้มรส และการสัมผัส

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึงผู้ฟัง ผู้ตอบ ผู้รับสาร อาจเป็นคนเดียว กลุ่มบุคคลหรือชุมชนสาธารณะ ผู้รับสารจะทำการแปลหรือตีความในข้อความที่ผู้ส่งสารส่งมา

5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) เป็นผลของการทวนถามให้แน่ใจในสิ่งที่ได้รับฟัง รับรู้ของผู้รับสารเป็นที่เข้าใจตรงกันกับผู้รับสาร ซึ่งอาจเป็นในรูปของคำพูด การแสดงปฏิกิริยาต่างๆ ที่ตอบรับสารนั้น เช่น การพยักหน้า ก้มศีรษะ เป็นต้น

ความสำคัญของการสื่อสาร

การสื่อสารที่ได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ นอกเหนือจากปัจจัยสี่ การที่จะได้มาซึ่งปัจจัยสี่นั้นย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือ มนุษย์อาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมของตน และเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการสังคม สังคมมีความซับซ้อนมากเพียงใด และประกอบด้วยคนมากเท่าใด การสื่อสารยังมีความสำคัญมากขึ้น

การสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ 5 ประการดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2540: 8-13)

1. ความสำคัญต่อการเป็นสังคม การสื่อสารมีความสำคัญต่อการเป็นสังคม การที่มนุษย์สามารถรวมตัวเป็นกลุ่มเป็นสังคมนั้นอาศัยการสื่อสารเป็นพื้นฐาน มนุษย์ทำการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน และทำความเข้าใจกันเพื่อสร้างกฎระเบียบของสังคม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเป็นสังคม การที่สังคมยังดำรงอยู่ได้ก็เนื่องจากสมาชิกของสังคมใช้การสื่อสารอันเป็นเครื่องมือในอันที่จะรักษาสถาบันต่างๆ และกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมให้เป็นที่ยอมรับต่อกัน

2. ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน การสื่อสารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของเรา อาจกล่าวได้ว่าตลอดเวลาที่มนุษย์ตื่น มนุษย์เราทำการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา กิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติประจำวันนั้นมีการสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ

3. ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ ใช้การโฆษณาสินค้าผ่านสื่อต่างๆ และการประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือเพื่อการเผยแพร่ข่าวสาร และลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นต่อชุมชน รวมทั้งตรวจสอบประสามติ หรือความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อสินค้าด้วย

4. ความสำคัญต่อการปกครอง เพื่อสร้างความเป็นระเบียบในสังคม และบรรลุเป้าหมายที่รัฐตั้งไว้ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นกลไก หรือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการดำเนินการปกครองเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายและกฎเกณฑ์ของรัฐ และรัฐยังมีความจำเป็นต้องได้รับความต้องการหรือประสามติของประชาชนด้วย เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายของรัฐให้สอดคล้องกับประสามติ

5. ความสำคัญต่อการเมืองการปกครองระหว่างประเทศ การสื่อสาร ทำให้สังคมเป็นสังคมที่แคบลง พัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารช่วยให้ประเทศต่างๆ สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้โดยสะดวก รวดเร็ว เพื่อดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและนโยบายการเมืองระหว่างประเทศ

สรุปได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญในทุกระดับตั้งแต่บุคคลไปจนถึงระดับประเทศ หากมนุษย์มีปัญหาในการสื่อสารก็จะทำให้มนุษย์ประสบปัญหาและยุ่งยากในการดำเนินชีวิตได้ ดังที่ปรากฏในปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัยที่มุ่งส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถก้าวเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ในฐานะทรัพยากรบุคคลที่มีความเจริญงอกงามทั้งด้านความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ฉะนั้นการเสริมสร้างให้นิสิตของมหาวิทยาลัยมีอัตลักษณ์ด้านทักษะการสื่อสารที่ดีจะเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของนิสิต ซึ่งมหาวิทยาลัยกำหนดให้อัตลักษณ์นิสิต “มีทักษะสื่อสาร” ที่ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (Language) ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching) และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) เป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยมุ่งให้ปรากฏเป็นคุณลักษณะของบัณฑิต มคอว ที่สังคมยอมรับ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัด

การสร้างและพัฒนาแบบวัดด้านจิตพิสัย

ลักษณะทางจิตพิสัย (Affective characteristics) หรือจิตลักษณะ (Psychological traits) เป็นตัวแปรลักษณะแฝงซึ่งนักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมานั้นมีตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรมอยู่ภายใน หากมีการแสดงออกอย่างคงเส้นคงวาจึงจะเรียกว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรม

ดังนั้นการวัดจึงต้องมีการนิยามคุณลักษณะหรือหาตัวบ่งชี้ (Indicators) เพื่อวัดทางอ้อม มีเทคนิควิธีการวัดดังนี้ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, 2544: 168 - 170)

1. การสังเกต เป็นการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายชัดเจน แต่ไม่ให้ผู้ที่ถูกสังเกตรู้ตัวว่าถูกสังเกต พฤติกรรม

2. การใช้แบบวัด (Paper pencil test)

2.1 Checklist เป็นแบบตรวจสอบรายการ 2 ตัวเลือกซึ่งไม่ต่อเนื่องกัน เช่น มี - ไม่มี

2.2 Rating scale เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตั้งแต่ 2 รายการซึ่งต่อเนื่องกัน (Continuum) และเกี่ยวข้องกัน เช่น ทำทุกครั้ง นานๆครั้ง ไม่ทำเลย

2.3 Situational test กำหนดสถานการณ์ให้และดูว่าผู้ที่ถูกทดสอบจะเลือกทางเลือกใด ทำอย่างไร

2.4 Paired comparison มี 2 ทางเลือกเปรียบเทียบกัน และให้เลือกใช้ในกรณีที่ไม่มีตัวเร้ามากนัก เช่น ใช้วัดความสนใจของบุคคลโดยเปรียบเทียบระหว่างสิ่งเร้า 2 สิ่ง

3. การสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ของนักข่าว

4. การอภิปรายกลุ่ม แล้ววิเคราะห์จากเนื้อหาที่แสดงออกมา

การวัดทางจิตพิสัยนั้นนิยมวัดทั้งในลักษณะมิติเดียวและหลายมิติ ตามโครงสร้างและความซับซ้อนของจิตลักษณะที่จะวัด เช่น วัดความสนใจ (Interest) ใช้วิธี Paired comparison การแสดงออก และเปรียบเทียบกันในลักษณะหลายมิติ วัดเจตคติ (Attitude) ใช้ข้อความหรือคำที่มีความหมายทางภาษามาอธิบายสิ่งเร้า ทางบวก (Positive) และทางลบ (Negative) ให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนอง นิยมวัดเป็นมิติเดียว วัดค่านิยม (Value) ใช้ทั้งข้อความและ Paired comparison ควบคู่กันหรือแยกกันตามธรรมชาติของตัวแปร วัดเหตุผลทางจริยธรรม (Moral Ethic) ใช้แบบทดสอบสถานการณ์หรือผสมผสานกัน ขึ้นอยู่กับตัวแปร และวัดบุคลิกภาพ (Personality) ใช้การสังเกต และแบบวัดแต่ละมิติ แล้วแปลความหมายในลักษณะรวม

แบบรายงานตนเองสร้างขึ้นจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า “ไม่มีใครรู้จักบุคคลได้ดีเท่าตนเอง” แบบรายงานตนเองมี 2 รูปแบบ คือ มาตรฐานค่า และแบบตรวจสอบรายการในนี้จะกล่าวถึงเฉพาะมาตรฐานค่า

มาตรฐานค่า (Rating Scale)

มาตรฐานค่าที่เป็นตัวเลข เป็นการที่บุคคลประมาณค่าออกเป็นตัวเลขหนึ่งตัวจากหลายๆ ตัว ตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับคำอธิบายลักษณะของบุคคลที่ได้รับการประมาณค่าเป็นการให้ผู้ตอบได้พิจารณาน้ำหนักหรือระดับของพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะต่างๆ ของตนเองออกมาให้

ชัดเจนและละเอียดยิ่งขึ้น ผู้ที่เสนอวิธีสร้างมาตรประมาณค่าในเวลาต่อมา คือ ลิเคอร์ท ซึ่งคิดค้นขึ้นเพื่อใช้วัดเจตคติในราว ค.ศ.1932 และเป็นที่ยอมรับกันในหลายๆ ชื่อ อาทิ Likert TypeScale, Summated Rating Scale, Posteriori Approach และ Sigma Scale เป็นวิธีที่ได้รับการนิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดวิธีหนึ่ง เพราะสามารถสร้างได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) เมื่อเทียบกับมาตรวัดอื่นๆ ที่มีจำนวนข้อเท่ากัน และพัฒนาเพื่อใช้วัดความรู้สึกได้หลายอย่าง มีแนวคิดหลักในการสร้างดังนี้

การสร้างมาตรวัดตามวิธีของลิเคอร์ท

การสร้างมาตรวัดตามวิธีนี้ มุ่งประเมินความรู้สึกของบุคคลไปบนช่วงความรู้สึกของการวัดที่ต่อเนื่องกันว่าอยู่ในปริมาณความเข้มข้นระดับใด และมีทิศทางไปในทางใด ดังนั้น การวัดจึงเริ่มด้วยการกำหนดข้อความ (Statement) ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการวัด แล้วให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกของตนเองต่อข้อความนั้นไปบนมาตรวัดที่มีลักษณะเป็นช่วงของความรู้สึก โดยเริ่มต้นจากความรู้สึกที่มีระดับความเข้มข้นน้อยไปหามาก

แนวโน้มมาตรวัดของลิเคอร์ท

ข้อความวัดเจตคติต่อวิชาชีวเคมี	มาตรวัด		
ข้อความทางบวก "อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ"	ไม่เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย
	- ข	ค	ก +
ข้อความทางลบ "อาชีพครูเป็นอาชีพสุดท้ายที่ข้าพเจ้าเลือก"	ไม่เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย
	- ก	ค	ข +

จะเห็นว่า ถ้านาย ก. มีความรู้สึกชอบวิชาชีวเคมี แนวโน้มที่นาย ก. จะตอบสนองต่อข้อความไปบนมาตรวัดในทาง "เห็นด้วย" (Agree) จะมีสูง ในทางตรงข้าม นาย ก. ก็จะมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อข้อความทางลบไปในทาง "ไม่เห็นด้วย" (Disagree) และนาย ข. ซึ่งมีความรู้สึกไม่ชอบอาชีพครู แนวโน้มการตอบของนาย ข. จะมีลักษณะตรงข้ามกับการตอบของนาย ก. ส่วนนาย ค. ซึ่งมีความรู้สึกต่อวิชาชีวเคมีในลักษณะกลางๆ ไม่ชอบ-ไม่เกลียด ก็ จะตอบสนองต่อข้อความทั้งสองเหมือนกัน คือความรู้สึกที่เป็นกลาง (Neutral)

ขั้นตอนการสร้างมาตรวัดตามวิธีของลิเคอร์ท

1. ศึกษาคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด รวมทั้งคุณลักษณะของกลุ่มผู้ตอบว่ามีภูมิหลังอย่างไร เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ เพศ อายุ เป็นต้น

2. กำหนดนิยามและองค์ประกอบที่ต้องการวัด หลังจากที่มีการศึกษาเอกสารและใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมากำหนดเป็นนิยามและองค์ประกอบเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างข้อความในมาตรวัดต่อไป

3. การสร้างข้อความ ข้อความในมาตรวัดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

3.1 เป็นประโยคหรือวลีสั้นๆ กระชับรัด ชัดเจน

3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มผู้ตอบ เช่น ตามระดับการศึกษา เพศ และวัย เป็นต้น

3.3 ควรมีความคิดเดียวในแต่ละข้อความ และให้ได้ใจความสมบูรณ์ในตัวเอง เช่น "การเรียนในชั้นเรียนและการพูดคุยกับเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข" ข้อความนี้ถามความรู้สึกของผู้ตอบสองสิ่งพร้อมกัน ควรแยกถามเป็นสองข้อ

3.4 ควรหลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นความจริงหรือสามารถตีความได้ว่าเป็นความจริง เช่น "รัฐบาลต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน"

3.5 หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นคำขวัญหรือสุภาษิตที่รู้จักกันทั่วไป เช่น "รักษาตัวรอดเป็นยอดดี" เพราะผู้ตอบจะตอบทันทีตามความคุ้นเคยโดยไม่คิดให้ลึกซึ้ง

3.6 ควรหลีกเลี่ยงข้อความประโยคปฏิเสธโดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิเสธซ้อน

3.7 ควรใช้วลีหรือถ้อยคำที่แสดงถึงอารมณ์ เช่น ความรัก ความชอบ ความหวัง ความปรารถนา ความเกลียด ความกลัว เป็นต้น

3.8 ควรมีความหมายน่าสนใจ หรือมีลักษณะเกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันของผู้ตอบ เพื่อสร้างความสนใจในการตอบ

3.9 ควรระมัดระวังไม่ใช่ข้อความที่ถามตรงเกินไปโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว ควรใช้ศิลปะในการเขียนข้อความทางอ้อมเพื่อป้องกันการตอบแบบเสแสร้งของผู้ตอบ

4. การกำหนดจำนวนมาตราและลักษณะของข้อคำถาม

4.1 ปกติแล้วจำนวนมาตราของมาตรวัดนิยมใช้ 5 ระดับ ตามแบบดั้งเดิมที่ลิเคอร์ทแนะนำไว้ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่งตามลำดับ ต่อมาได้มีผลงานวิจัยหลายฉบับบ่งชี้ว่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตรวัดมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเพิ่มจำนวนมาตรา อย่างไรก็ตาม การเพิ่มจำนวนมาตราจะก่อให้เกิดความยากลำบากต่อการประเมินความรู้สึกของผู้ตอบไปบนช่วงของความรู้สึกว่าอยู่ในระดับใด นอกจากนี้ยังมีรายงานวิจัยบางฉบับ

เสนอให้เลิกใช้มาตราที่บอกความรู้สึกระดับกลาง (Neutral) เพราะไม่อาจจำแนกทิศทางความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งที่ต้องการวัดว่าอยู่ทางใดแน่ และปัญหาแนวโน้มการตอบเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) แต่ประเด็นดังกล่าวนี้ยังไม่เป็นที่ยุติ เพราะยังมีรายงานวิจัยบางส่วนชี้ว่า ไม่มีความแตกต่างมากมายนักระหว่างการใช่และไม่ใช้มาตรดังกล่าว นอกจากนี้ความต่อเนื่องของมาตรวัดตามแนวของลิเคอร์ท จาก + ไป - จะต้องผ่าน 0 หรือ Neutral ดังนั้นหากไม่มี Neutral ย่อมไม่ใช่วิธีตามแนวคิดของลิเคอร์ท

4.2 ลักษณะของข้อความในมาตรวัด อาจเป็น ทางบวก ทางลบ หรือแบบผสมก็ได้ โดยทั่วไปมาตรวัดที่ประกอบด้วยข้อความที่มีลักษณะทิศทางเดียว (Monotonous scales) กล่าวคือ เป็นทางบวกหรือลบแบบใดแบบหนึ่ง จะมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบผสม แต่บางครั้งมาตรวัดที่เป็นแบบผสมจะมีประโยชน์ต่อการตรวจสอบความคงเส้นคงวาในการตอบของผู้ตอบ และป้องกันความคุ้นเคยต่อกระบวนการตอบ เพราะผู้ตอบบางคนอาจตอบข้อความโดยมิได้คำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ข้อความมุ่งถาม แต่ตอบเพื่อเสนอภาพพจน์ที่ดีของตนเท่านั้น ในทางปฏิบัติจริงผู้สร้างมาตรวัดจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาวะ เพศ อายุ หรือระดับการศึกษาของกลุ่มผู้ตอบและธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการวัดประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ

5. การกำหนดน้ำหนักคะแนน การให้น้ำหนักตัวเลือกล้วนมีหลายวิธีจะใช้วิธีใดก็ได้ ในระยะหลังลิเคอร์ทได้แนะนำให้ใช้วิธีการกำหนดตัวเลขโดยพลการ (Arbitrary weighing method) วิธีนี้เป็นการกำหนดโดยให้ตัวเลขเรียงค่าตามลำดับความสำคัญของตัวเลือก จะใช้ 0,1,2,3,4 หรือ 1,2,3,4,5 หรือ -2,-1,0,1,2 ก็ได้เพราะคะแนนเฉลี่ยจะเปลี่ยนแปลง แต่ความแปรปรวนคงที่

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด

แบบวัดที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่ามีการตรวจสอบคุณภาพ 3 ด้านคือ อำนาจจำแนกรายข้อ ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง

1. อำนาจจำแนกรายข้อ

การหาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) เนื่องจากมีข้อตกลงว่า กรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1, 2, 3, หรือ 1, 2, 3, 4, หรือมากกว่านั้นก็ได้ ด้านคะแนนมากมักจะเป็นลักษณะเด่นอย่างมาก หรือมีคุณลักษณะนั้นอยู่อย่างมาก เมื่อผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่มีคะแนนมาก ย่อมได้คะแนนรวมมากด้วย หรือผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่มีคะแนนน้อยย่อมได้คะแนนรวมน้อยด้วย ลักษณะคะแนน 2 อย่างขึ้นลงตามกัน แสดงว่าข้อนั้นจำแนกได้ แต่ถ้าไม่ขึ้นลงตามกันแสดงว่าค่าของอำนาจจำแนกไม่ดี หรืออาจขึ้นลงกลับกันแปลว่าเป็นข้อที่ไม่ดี ไม่ควรนำมาใช้หรือควรปรับปรุงและตรวจเช็คการให้

คะแนนให้ดี อาจเป็นข้อเขียนแสดงความคิดเห็นทางลบเวลาให้คะแนนก็ต้องกลับกัน ความคิดนี้จึงเป็นเรื่องสหสัมพันธ์ของคะแนนค่าต่อเนื่องระหว่างคะแนนข้อนั้นกับคะแนนรวมของคนนั้น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability)

ความเชื่อมั่นแสดงถึงความสอดคล้องกันของผลที่ได้จากการวัด กล่าวคือ ความเชื่อมั่นสูงจะให้ผลการวัดที่มีความคงเส้นคงวา (Consistency or Stability) ไม่ว่าจะนำแบบวัดนั้นไปใช้กี่ครั้งก็ตาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดมีตั้งแต่ 0-1.00 การประเมินคุณภาพของมาตรวัดด้านนี้มีหลายวิธี แต่ในทางปฏิบัตินิยมใช้วิธีการหาความคงที่ภายใน (Internal Consistency) แบบการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) สำหรับการให้คะแนนที่ไม่ใช่แบบ 1 - 0 เพราะวิธีนี้มีความสะดวก รวดเร็ว และผลการวิเคราะห์มีความเชื่อถือได้สูง โดยดัดแปลงมาจากสูตร KR 20 ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200 - 202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนรวมของแบบวัดทั้งฉบับ

3. ความเที่ยงตรง (Validity)

ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถใช้วัดจิตลักษณะ (Psychological Traits) ที่ต้องการวัดได้อย่างครอบคลุม ตรงตามเนื้อหา และตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างแท้จริง การตรวจสอบความเที่ยงตรงจึงมุ่งประเมินข้อความในมาตรวัดว่าสามารถวัดได้ตรงตามลักษณะธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการวัดมากน้อยเพียงใด วิธีการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบวัดสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น ขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ใช้เทคนิคกลุ่มผู้รู้ชัด (Known-Group Technique) เทคนิคคุณลักษณะหลากหลายวิธีหลาย (Multi trait-Multi method) นอกจากนี้แล้วยังสามารถใช้เทคนิคของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดได้ ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดวิธีที่ผู้วิจัยใช้ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) พอสังเขป ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคในการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว(Multivariate statistical technique) ที่ใช้กันแพร่หลายแทบทุกวงการวิชาการ ปัจจุบันเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ก้าวหน้าไปมาก มีเทคนิคต่างๆเพิ่มขึ้นมากมายในการแยกปัจจัยต่างๆจากข้อมูลที่นอกเหนือจากการหาองค์ประกอบหลัก (Principal component) นักวิชาการบางสถาบันจึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการวิเคราะห์ปัจจัย มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ การลดจำนวนตัวแปรที่มีหลายตัวให้น้อยลง (Exploratory factor analysis) และการยืนยันทดสอบความถูกต้องของมาตรวัด (Confirmatory factor analysis) กล่าวคือ ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างมาตรวัดขึ้นมาใหม่ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรจำนวนหลายตัว และมีการให้น้ำหนักมากน้อยของแต่ละตัวแปรที่นำมารวมกัน เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นสิ่งที่ทดสอบความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดว่ามาตรวัดควรรวมตัวแปรต่างๆนั้นหรือไม่ และการให้น้ำหนักของตัวแปรนั้นๆ มีความถูกต้องหรือไม่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537 : 328 – 384)

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) เป็นการใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์มาวิเคราะห์ว่าเครื่องมือวัดฉบับหนึ่งมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างละเท่าไร แล้วจึงใช้ความคิดเชิงเหตุผลตั้งชื่อองค์ประกอบนั้นๆ ซึ่งก็คือองค์ประกอบที่แสดงถึงโครงสร้างของเครื่องมือวัดนั้น (ไพศาล หวังพานิช. 2544 : 52)

เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการทางสถิติที่สามารถช่วยในการให้คำจำกัดความของตัวแปรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยตัดสินใจว่าควรศึกษาตัวแปรใด และตัวแปรใดเกี่ยวข้องกับตัวแปรใด นอกจากนี้ยังช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ซับซ้อนและยังไม่แจ่มแจ้ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักว่า ตัวแปรหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันนั้นเนื่องมาจากตัวแปรนั้นมีองค์ประกอบร่วมกันอยู่ (Common factor) สังเกตได้จากการจับกลุ่มของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร และเราสามารถใช้อองค์ประกอบร่วมนี้แทนตัวแปรกลุ่มนั้นได้ ซึ่งเป็นการลดจำนวนข้อมูลให้น้อยลง การจับกลุ่มของตัวแปรเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปร ทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล สามารถหาองค์ประกอบร่วมของตัวแปร และหาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวได้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) นี้สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้น อันจะแสดงถึงขนาด (magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. 2530 : 11)

การวิเคราะห์องค์ประกอบมักจะทำใน 2 ลักษณะ คือ 1) ค้นหาว่ามีกี่องค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory) และ 2) ยืนยันหรือทดสอบสมมุติฐานว่ามีองค์ประกอบนั้นๆ ในคุณลักษณะ (trait) นั้นจริงหรือไม่ (Confirmatory)

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ตัวแปรต่างๆ ควรอยู่ในระดับอันตรภาคขั้น (Interval scale) ทั้งนี้เพราะลักษณะที่ปรากฏอยู่ในเมตริกสหสัมพันธ์ (Inter-correlation matrix) จะต้องเป็นแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
2. ความแปรปรวนทั้งหมดของตัวแปร (Total variance) สามารถแบ่งออกได้เป็นส่วนๆ ในลักษณะของผลบวกเชิงเส้นตรง (Linearity)
3. ตัวแปรต่างๆ มีส่วนร่วมกันอยู่เป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มหมายถึง องค์ประกอบที่แตกต่างกัน
4. ตัวแปรจะมีน้ำหนักหรือสัดส่วนขององค์ประกอบที่ไม่เท่ากัน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

เนื่องจากข้อจำกัดของรูปแบบองค์ประกอบเชิงสำรวจมีมากมาย จึงได้มีผู้พัฒนาต่อมาเป็นรูปแบบองค์ประกอบเชิงยืนยัน ในรูปแบบองค์ประกอบเชิงยืนยันมีข้อตกลงเบื้องต้นที่เปลี่ยนแปลงไป (อุตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2541: 27-42) คือ

1. อาจมีคู่ของ common factors ที่สัมพันธ์กัน
2. ตัวแปรที่สังเกตได้ต้องเป็นผลโดยตรงจาก common factors
3. ตัวแปรที่สังเกตได้ต้องเป็นผลโดยตรงจาก unique factors
4. คู่ของ unique factors สามารถสัมพันธ์กันได้

ในขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้องเริ่มต้นที่เมตริกสหสัมพันธ์หรือเมตริกความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม หรือเมตริกอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน ผู้วิจัยกำหนดจุดประสงค์ในการทดสอบโมเดลซึ่งจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีหรือข้อมูลที่มีอยู่ สมมุติฐานจะต้องตั้งให้เหมาะสมกับข้อมูล โมเดลจะต้องกำหนดระดับของความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรแต่ละตัวกับองค์ประกอบ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถกระทำได้โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่หลากหลาย เช่น LISREL8, LISREL for Windows, Amos เป็นต้น การทดสอบโมเดลจะถูกทดสอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในเรื่องของความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์นั้นผลลัพธ์ที่ได้จะต้องแสดงค่าสถิติที่แตกต่างกันหลายค่าสำหรับใช้ในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลหรืออธิบายความ

แปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปร ค่าสถิติจะถูกนำเสนอในรูปแบบของ “fit statistics” ซึ่งค่า fit statistics ทั้งหมดจะถูกประมวลผลและแสดงออกมาในคราวเดียวกัน สถิติเหล่านี้จะใช้ในการประเมินความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ด้วยตัวแปรแฝง

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2537: 128-169) กล่าวถึงขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน คือ เพื่อตรวจสอบทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบ และยังใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างตัวแปรใหม่ ปัจจุบันมีการใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมากขึ้น เพราะการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีรูปแบบวิธีการวิเคราะห์ที่หลากหลาย และได้ผลการวิเคราะห์ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ก็มีเช่นเดียวกันคือ การเตรียมเมทริกซ์สหสัมพันธ์ การสกัดองค์ประกอบขั้นต้น การหมุนแกน และการสร้างสเกลองค์ประกอบสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน นอกจากนี้จะมีการเตรียมข้อมูลแบบเดียวกับเชิงสำรวจแล้วยังต้องมีการกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลและระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลก่อนจะวิเคราะห์ ในขั้นการสกัดองค์ประกอบการหมุนแกนเป็นการทำงานของคอมพิวเตอร์และในขั้นสุดท้ายคือการสร้างสเกลองค์ประกอบนั้นเป็นแบบเดียวกันกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลและการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล สรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลในโปรแกรมลิสเรลมี 4 แบบ คือ โมเดลการวัดองค์ประกอบเดียวคอนเจนเนอริค โมเดลการวัดพหุองค์ประกอบคอนเจนเนอริค โมเดลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ และโมเดลหลากหลายวิธีในการวิเคราะห์ที่ต้องสร้างโมเดลนี้ โดยมีทฤษฎีและหลักฐานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องสนับสนุนแล้วจึงนำโมเดลมากำหนดข้อมูลจำเพาะ เพื่อใส่ข้อมูลในโปรแกรมลิสเรลทำงานข้อมูลจำเพาะ ข้อมูลจำเพาะที่นักวิจัยต้องกำหนดตามโมเดลมีดังนี้

1.1 จำนวนองค์ประกอบร่วม

1.2 ค่าของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างองค์ประกอบร่วมหรือค่าของสมาชิกในเมทริกซ์ PH ของโปรแกรมลิสเรล ถ้าต้องการองค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกัน ค่าความแปรปรวนระหว่างองค์ประกอบนั้นต้องเป็นศูนย์ ถ้าต้องการองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน จะต้องกำหนดค่าสมาชิกระหว่างองค์ประกอบคู่หนึ่งในเมทริกซ์ PH ให้เป็นพารามิเตอร์อิสระให้โปรแกรมลิสเรลประมาณค่า

1.3 เส้นทางการแสดงอิทธิพลระหว่างองค์ประกอบร่วม K และตัวแปรสังเกตได้ X หรือค่าของสมาชิกในเมทริกซ์ LX ของโปรแกรมลิสเรล ถ้ามีโมเดลกำหนดค่าตัวแปร X1, X2, X3 ได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบร่วม K สมาชิกที่แทนสัมประสิทธิ์การถดถอยของ K บน X1, X2, X3 ต้องกำหนดเป็นพารามิเตอร์อิสระ ส่วนตัวแปร X4 และ X5 ที่ไม่ได้รับอิทธิพล จากองค์ประกอบร่วม K จะมีค่าพารามิเตอร์กำหนดเป็นศูนย์

1.4 ค่าของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างเทอมความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ X หรือค่าของสมาชิกในเมทริกซ์ TD ของโปรแกรมลิสเรล ถ้านักวิจัยมีโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน กำหนดค่าความแปรปรวนของเทอมความคลาดเคลื่อนกับเทอมความคลาดเคลื่อนตัวแปร X1 ในเมทริกซ์ TD และค่าความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนตัวแปร X1 กับเทอมความคลาดเคลื่อนตัวแปรสังเกตได้ตัวอื่น ๆ เป็นศูนย์ทั้งหมด ในกรณีที่โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของนักวิจัยมีความคลาดเคลื่อนทั้งหมดเป็นอิสระต่อกัน นักวิจัยต้องกำหนดพารามิเตอร์นอกแนวทแยงของเมทริกซ์ TD เป็นศูนย์ทั้งหมด แต่ในเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้ลดข้อตกลงเบื้องต้นข้อนี้และยอมให้เทอมความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้โดยกำหนดให้พารามิเตอร์ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนคู่หนึ่งเป็นพารามิเตอร์อิสระ

2. การระบุความเป็นได้ค่าเดียวของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2.1 เงื่อนไขจำเป็นต้องระบุได้พอดี คือ เมื่อจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่ามีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม

2.2 เงื่อนไขพอเพียงของการระบุได้พอดี โดยกฎทั่วไปคือ เมทริกซ์ PH ต้องเป็นเมทริกซ์สมมาตรและเป็นบวกแน่นอน เมทริกซ์ TD ต้องเป็นเมทริกซ์แนวทแยงและเมทริกซ์ LX ต้องมีค่าลำดับชั้นเท่ากับจำนวนองค์ประกอบลบด้วยหนึ่ง

2.3 เงื่อนไขจำเป็น และพอเพียงของการระบุได้พอดี ซึ่งได้แก่การแสดงให้เห็นว่าการแก้สมการหาค่าพารามิเตอร์อิสระที่ไม่ทราบค่าโดยวิธีพีชคณิตสามารถทำได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์

ชัยณรงค์ ชันผณี และชูเกียรติ โพนแก้ว. (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการหาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยการมีส่วนร่วม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อมูลด้านอัตลักษณ์ขององค์กรหน่วยงานระดับคณะวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และเพื่อศึกษาทัศนคติด้านการรับรู้ ด้านความเข้าใจ และด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งการสร้างอัตลักษณ์ขององค์กร

หน่วยงานระดับคณะวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจทัศนคติด้านการรับรู้ ด้านความเข้าใจและด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างอัตลักษณ์

จรรยา แก้วใจบุญ และนิภา ไชยรินคำ.(2551: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในวิทยาลัยและผู้ใช้บัณฑิตในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา ประกอบด้วยอัตลักษณ์ 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ ด้านการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาพ ด้านบริการวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเอกลักษณ์ท้องถิ่น ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราการประเมิน (rating scale Question) 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหา หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของ Cronbach

ละมัย ทุมพัฒน์. (2550: บทคัดย่อ). ได้ทำการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์แห่งตนของนักเรียน โดยเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามวัดอัตลักษณ์แห่งตนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริง จึ่งปานกลาง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริงเลย จำนวน 6 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ ได้แก่ ด้านลักษณะทางกาย ด้านการประกอบอาชีพ ด้านปรัชญาในการดำเนินชีวิต ด้านบทบาททางเพศ ด้านการคบเพื่อน ด้านกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ

นงวิศ ดวงมีสิน. (2549: บทคัดย่อ). ได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์แห่งตนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นตามแนวทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud ทฤษฎีจิตสังคมของ Erikson ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ทฤษฎีแห่งตนของ Rogers และเพื่อสำรวจอัตลักษณ์แห่งตนของนักศึกษาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ด้านความเข้าใจตนเอง และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จันทร์เพ็ญ ทศนียสกุลชัย. (2548: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาและพัฒนาอัตลักษณ์ของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาอัตลักษณ์ของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจอัตลักษณ์แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ จริงมากที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงบ้าง จริงน้อย ไม่จริงเลย ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และนำมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตร t-test และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

นภสร โสภกา. (2548: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดการบรรลุศักยภาพแห่งตน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดการบรรลุศักยภาพแห่งตนและแสดงคุณภาพของแบบวัดที่สร้างขึ้นในด้านค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และศึกษาระดับการบรรลุศักยภาพแห่งตน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดการบรรลุศักยภาพแห่งตนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์ 3 ตัวเลือก

ศิริวิมล ลีลาประศาสน์. (2553: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดกระบี่ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดกระบี่ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย ด้านการวางตำแหน่ง ด้านการท่องเที่ยว ด้านการสื่อสารข้อมูลข่าวสารไปยังนักท่องเที่ยว และด้านคุณค่าการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบัค (Cronbach)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร

ประพิมพ์พงศ์ พลพะวงศ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและความสามารถในการเข้าใจความหมายจากภาพสัญลักษณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนด้วยการสื่อความหมายด้วยภาพสัญลักษณ์มีความสามารถในการเข้าใจความหมายจากภาพสัญลักษณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ หันยอ (2541: 51-52) ได้ศึกษาความสามารถในการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียนพบว่า การใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดสื่อความหมายเพิ่มขึ้น และการสอนพูดแบบสนทนาโดยยึดพัฒนาการของเด็กปกติ สอนให้เด็กใช้คำพูดสื่อความหมายเพิ่มขึ้นและการสอนพูดแบบสนทนาโดยยึดพัฒนาการของเด็กปกติ สอนให้เด็กใช้คำอย่างมีความหมายและความสนใจในสิ่งที่เด็กต้องการสื่อความหมายจากการสอนได้ตอบกับผู้สอนในเหตุการณ์ต่างๆ พบว่าเด็กมีความสามารถในการรับรู้ภาษาและการใช้ภาษาดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านอำนาจจำแนก ด้านความเชื่อมั่น และ ด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 18,059 คน โดยจำแนกเป็นกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร) จำนวน 4,417 คน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (คณะพลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์) จำนวน 4,109 คน และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ และวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน) จำนวน 9,533 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,446 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และมีนิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) โดยมีขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบครั้งที่ 1 (Try out) ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมา 1 คณะ ได้นิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 360 คน

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบครั้งที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และมีนิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกคณะที่มีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ตามเกณฑ์การแบ่งกลุ่มสาขาวิชาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังนี้

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 6 คณะ ได้แก่ คณะพลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 8 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ และวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน

สุ่มคณะในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้คณะในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 2 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 4 คณะ ได้แก่ คณะพลศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 6 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย และสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

ขั้นตอนที่ 2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ณ ระดับความเชื่อมั่น 90% เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อน (E)

ของการประมาณค่าเฉลี่ยเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวน 1,033 คน (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2544: 133)

แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนั้นจึงต้องกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น พบว่า อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรเป็น 20 ต่อ 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 54) และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดจำนวน 42 ข้อ ดังนั้นควรใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 840 คน เพื่อที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีกลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และมีสถิติในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,446 คน ดังตาราง 1

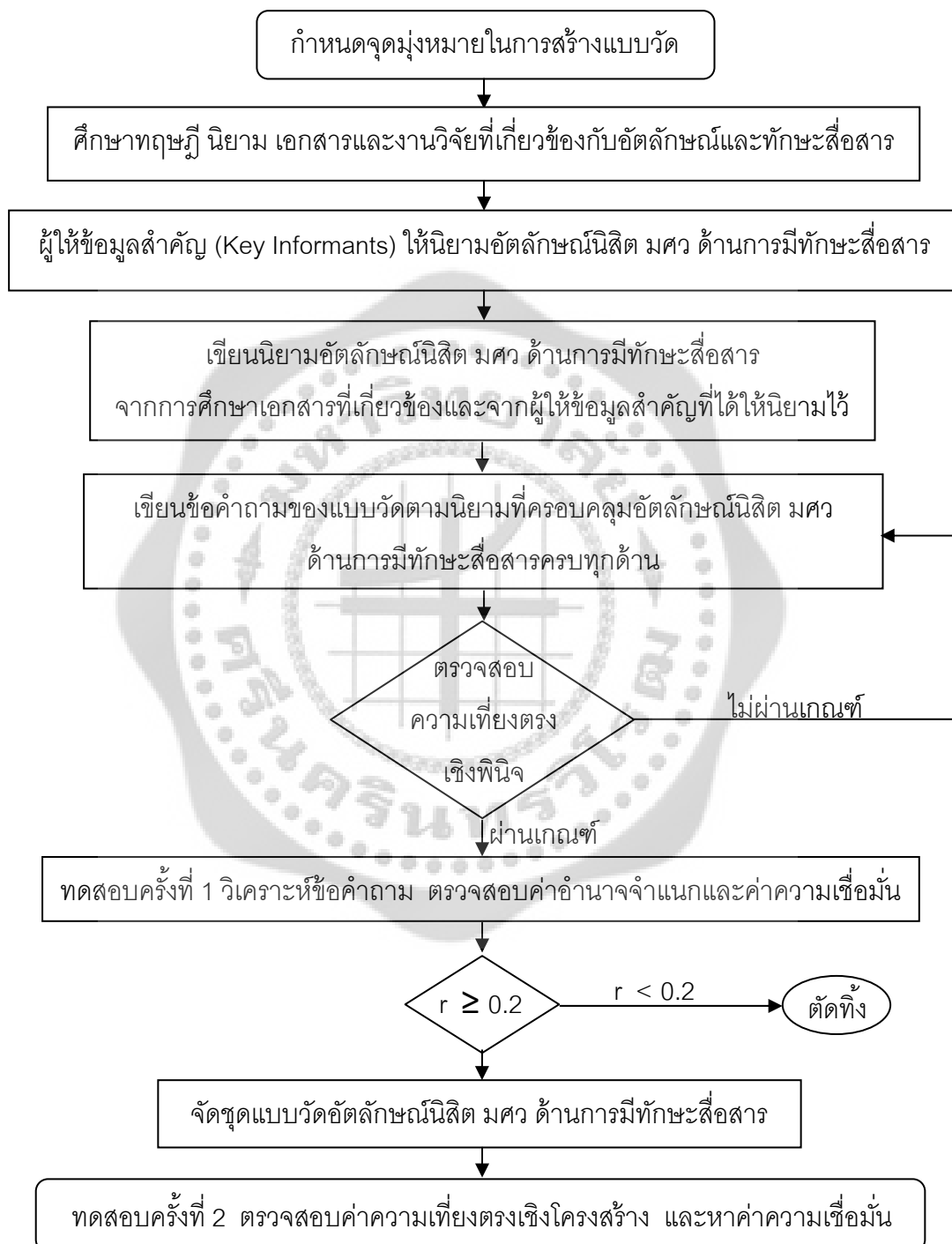
ตาราง 1 จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและชั้นปีที่ศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มสาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4,417	468
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4,109	474
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	9,533	504
รวม	18,059	1,446

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้มีการคัดเลือกแบบวัดที่ได้รับการตอบที่ไม่สมบูรณ์ออก เหลือที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างแม่นยำ ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับแบบวัดที่ตอบสมบูรณ์จำนวน 1,446 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเปิดตารางสำหรับการศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ณ ระดับความเชื่อมั่น 90% เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อน (E) ของการประมาณค่าเฉลี่ยเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2544: 133) และขนาดกลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ดังรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ดังนี้

1.1 เพื่อสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ระดับปริญญาตรี

1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดที่สร้างขึ้น ดังนี้

1.2.1 ค่าอำนาจจำแนก

1.2.2 ค่าความเชื่อมั่น

1.2.3 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2. ศึกษาทฤษฎี นิยาม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์และอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์

3. ให้ผู้รู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ให้นิยามอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 12 คน ซึ่งในการกำหนดนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อรวบรวมนิยาม ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

3.2 เขียนบรรยายให้นิยามของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีการช่วยกำหนดนิยามที่บ่งชี้คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของนิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยการสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิด ที่ครอบคลุมในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (Language) 2) ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching) และ 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) จำนวน 5 ข้อ

3.2.2 ให้บุคคลต่างๆ ซึ่งมีตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบสัมพันธ์กับประเด็นที่ศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ การให้นิยามอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นจากการเขียนนิยาม	คนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2.ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ (Teaching)												
การบอกเล่า/ถ่ายทอดข้อมูลความรู้	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
การสังเกต/การฟังเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ	✓											
การใช้ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษถ่ายทอด		✓										
การคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่รับการถ่ายทอด		✓		✓				✓				
การพูด/การเขียนเพื่อการถ่ายทอด				✓								
วิธีการในการถ่ายทอด						✓		✓				
สื่อ เอกสารประกอบการบรรยาย							✓	✓				
3.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Information Communication Technology:ICT)												
การเลือกใช้วิธีการ/ช่องทางในการสื่อสาร	✓			✓		✓		✓	✓			✓
การคำนึงถึงผู้รับสารตามช่องทางต่างๆ	✓							✓				
การสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัย		✓			✓							
การนำเสนอข้อมูล ความรู้		✓								✓		✓
การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน			✓								✓	
การทบทวนบทเรียน					✓							
การจัดทำเอกสาร สื่อ							✓					
การละเมิดสิทธิของผู้อื่น									✓			
การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่											✓	

4. นำข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะ/พฤติกรรมต่างๆของนิสิต และตรวจสอบข้อมูลโดยการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกับเอกสารต่างๆมาพิจารณาเขียนเป็นนิยามศัพท์ที่จะนำมาสร้างเป็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่ต้องการวัดโดยสร้างข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่แสดงถึงพฤติกรรมของนิสิตซึ่งสอดคล้องกับนิยามศัพท์ของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร แต่ละด้าน ทั้งทางบวกและทางลบ จำนวน 80 ข้อ

5. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นิสิต มศว ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบข้อคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่ และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเหลือข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ ซึ่งครอบคลุมตามนิยามศัพท์

6. นำไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 360 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน คัดเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ที่คำนึงถึงความครอบคลุมตามนิยามศัพท์ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient : α) แล้วจัดชุดข้อคำถามใหม่ ซึ่งได้แบบวัดที่มีข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ

7. นำไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,446 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ด้วยข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient : α)

ตัวอย่าง แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

- (1) เพศ หญิง ชาย
- (2) ชั้นปี
 ปี 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี 5 ขึ้นไป
- (3) ชื่อคณะ/หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

คำชี้แจง : ให้นิสิตพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของนิสิต ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต	81 – 100%
ปฏิบัติบางครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต	61 – 80%
ปฏิบัติบางครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต	41 – 60%
ปฏิบัติน้อยครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต	21 – 40%
ปฏิบัตินานๆครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต	1 – 20%

ข้อความถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นประจำ	มาก ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นานๆ ครั้ง
	81 – 100%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	1 – 20%
01 นิสิตพูดสื่อสารได้อย่างชัดถ้อยชัดคำ					
02 นิสิตถ่ายทอดความรู้จากที่ได้เรียนมาให้แก่ผู้อื่นได้อย่างชัดเจน					
03 นิสิตสามารถใช้โปรแกรม Word ได้อย่างคล่องแคล่ว					

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีจำนวนทั้งสิ้น 42 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ มากครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง และนานๆครั้ง มีเกณฑ์การให้คะแนนดังตาราง 3 และเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังตาราง 4

ตาราง 3 เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความวัดอัตลักษณ์นิสิต ด้านการมีทักษะสื่อสาร	เกณฑ์การให้คะแนน				
	เป็นประจำ	มากครั้ง	บาง ครั้ง	น้อยครั้ง	นานๆครั้ง
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

ตาราง 4 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

ช่วงคะแนน	การแปลความหมายของคะแนน
4.51 - 5.00	แสดงว่านิสิตมีอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสารระดับสูงที่สุด
3.51 - 4.50	แสดงว่านิสิตมีอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสารระดับสูง
2.51 - 3.50	แสดงว่านิสิตมีอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสารระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	แสดงว่านิสิตมีอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสารระดับน้อย
1.00 - 1.50	แสดงว่านิสิตมีอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสารระดับน้อยที่สุด

ที่มา: บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว. (2535: 22-25).

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดีคณะ/หน่วยงาน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 4-8 กุมภาพันธ์ 2556

ครั้งที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ - 8 มีนาคม 2556

3. ผู้วิจัยนำส่งจดหมายราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารคณะ/หน่วยงาน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแบบวัดไปยังคณะ/หน่วยงานเพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ประสานงานกับคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเก็บข้อมูลให้ผู้วิจัย และชี้แจงวิธีการตอบแบบวัดให้ผู้รับผิดชอบทราบ และนัดวัน เวลา ในการขอรับแบบวัดกลับคืน โดยมีกำหนดรับคืนหลังจากวันที่ส่ง 7 วัน

4. ติดตามแบบวัดกลับคืนตามวัน เวลาที่กำหนดด้วยตนเอง และในส่วนที่ยังไม่ได้รับกลับคืน ได้มีการติดตามแล้ว พบว่า ยังไม่มีการเก็บข้อมูลเนื่องจากการเก็บข้อมูลเป็นช่วงของการสอบ จึงทำให้เก็บข้อมูลได้ยาก

5. รวบรวมแบบวัดที่มีการตอบแบบสมบูรณ์ จากแบบวัดที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 1,600 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นข้อมูลที่ใช้ได้จริง จำนวน 1,446 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.38 และแบบวัดที่ไม่ได้รับคืน จำนวน 154 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 9.63

6. นำผลจากแบบวัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบวัดเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป
2. วิเคราะห์แบบวัดเป็นรายด้านและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ที่มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป
3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของแบบวัดอัตลักษณ์ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยใช้สูตรของโรวินेलลีและแฮมเบิลตัน (ลิวน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248-249; อ้างอิงจาก Rovinelli; & Hambleton. 1977.)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์แบบวัดเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน คัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ลิวน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2548: 302)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด
	X	แทน	คะแนนของแบบวัดรายข้อ
	Y	แทน	คะแนนของแบบวัดทั้งหมด

3. วิเคราะห์แบบวัดเป็นรายด้านและทั้งหมดเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบวัดทั้งหมด

4. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบกับโมเดล โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) โดยต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์จะอ่อนต่อขนาดกลุ่มตัวอย่าง นั่นคือค่าไค-สแควร์ขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่จะทำให้ค่าไค-สแควร์ยิ่งสูงมาก จนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงแก้ไขโดยการพิจารณาค่าสถิติอื่นร่วมด้วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าสถิติอื่นร่วมด้วย ได้แก่ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ควรมีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรมีค่าสูงกว่า 0.90 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่าง ๆ ในการนำเสนอ ดังนี้

N_1	แทน	จำนวนนิสิตที่ใช้ในการทดสอบครั้งที่ 1
N_2	แทน	จำนวนนิสิตที่ใช้ในการทดสอบครั้งที่ 2
K	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบวัด
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัด
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัด
IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ
α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
χ^2/df	แทน	ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์
CFI	แทน	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมบูรณ์
RMSEA	แทน	ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า
COMMU	แทน	อัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร
LANGUAGE	แทน	ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน
TEACHING	แทน	ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้
ICT	แทน	ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
a	แทน	ข้อคำถามด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน
b	แทน	ข้อคำถามด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้
c	แทน	ข้อคำถามด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามระดับชั้นปี

1.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัด

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น (การทดสอบครั้งที่ 1 (Try out))

3.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านค่าอำนาจจำแนก

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านค่าความเชื่อมั่น

ตอนที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และหาค่าความเชื่อมั่น (การทดสอบครั้งที่ 2)

4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

4.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (Confirmatory Factor Analysis : The First Order)

4.1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Confirmatory Factor Analysis : The Second Order)

4.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามระดับชั้นปี

ผู้วิจัยนำแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,446 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยจำแนกตามระดับชั้นปี ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามระดับชั้นปี

องค์ประกอบ	ระดับชั้นปี	N	$\bar{x}$	S	การแปลผล
ด้านความสามารถในการใช้ ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	ปี 1	648	3.70	0.52	สูง
	ปี 2	336	3.75	0.57	สูง
	ปี 3	326	3.82	0.51	สูง
	ปี 4	102	3.99	0.48	สูง
	ปี 5 ขึ้นไป	34	4.04	0.74	สูง
	รวม	1,446	3.77	0.54	สูง
ด้านความสามารถในการ ถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	ปี 1	648	3.73	0.52	สูง
	ปี 2	336	3.73	0.59	สูง
	ปี 3	326	3.90	0.53	สูง
	ปี 4	102	3.97	0.47	สูง
	ปี 5 ขึ้นไป	34	3.95	0.68	สูง
	รวม	1,446	3.79	0.55	สูง
ด้านความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การสื่อสาร	ปี 1	648	4.04	0.54	สูง
	ปี 2	336	4.01	0.58	สูง
	ปี 3	326	4.22	0.51	สูง
	ปี 4	102	4.22	0.56	สูง
	ปี 5 ขึ้นไป	34	4.16	0.81	สูง
	รวม	1,446	4.09	0.56	สูง
รวม	ปี 1	648	3.82	0.45	สูง
	ปี 2	336	3.83	0.50	สูง
	ปี 3	326	3.98	0.43	สูง
	ปี 4	102	4.06	0.43	สูง
	ปี 5 ขึ้นไป	34	4.05	0.70	สูง
	รวม	1,446	3.88	0.47	สูง

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพรวมของนิสิตชั้นปี 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารสูงกว่าชั้นปี 5,3,2 และ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06, 4.05, 3.98, 3.83 และ 3.82 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43, 0.70, 0.43, 0.50 และ 0.45 ตามลำดับ

คะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน พบว่า นิสิตชั้นปี 5 มีค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจนสูงกว่าชั้นปี 4,3,2 และ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04, 3.99, 3.82, 3.75 และ 3.70 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74, 0.48, 0.51, 0.57 และ 0.52 ตามลำดับ

คะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ พบว่า นิสิตชั้นปี 4 มีค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้สูงกว่าชั้นปี 5,3,2 และ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97, 3.95, 3.90, 3.73 และ 3.73 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47, 0.68, 0.53, 0.59 และ 0.52 ตามลำดับ

คะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร พบว่า นิสิตชั้นปี 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารสูงกว่าชั้นปี 5, 1 และ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22, 4.22, 4.16, 4.04 และ 4.01 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51, 0.56, 0.81, 0.54 และ 0.58 ตามลำดับ

1.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ผู้วิจัยนำแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,446 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

องค์ประกอบ	กลุ่มสาขาวิชา	N	$\bar{x}$	S	การแปลผล
ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	468	3.69	0.55	สูง
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	474	3.81	0.54	สูง
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	504	3.80	0.53	สูง
	รวม	1,446	3.77	0.54	สูง
ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	468	3.62	0.53	สูง
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	474	3.91	0.51	สูง
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	504	3.84	0.56	สูง
	รวม	1,446	3.79	0.55	สูง
ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	468	3.94	0.56	สูง
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	474	4.19	0.51	สูง
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	504	4.10	0.59	สูง
	รวม	1,446	4.09	0.56	สูง
รวม	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	468	3.76	0.46	สูง
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	474	3.97	0.44	สูง
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	504	3.91	0.49	สูง
	รวม	1,446	3.88	0.47	สูง

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพรวมของนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร สูงกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97, 3.91 และ 3.79 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44, 0.49 และ 0.46 ตามลำดับ

คะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน พบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจนสูงกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.81, 3.80 และ 3.69 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54, 0.53 และ 0.55 ตามลำดับ

คะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ พบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้สูงกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91, 3.84 และ 3.62 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51, 0.56 และ 0.53 ตามลำดับ

คะแนนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร พบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มีค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารสูงกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19, 4.10 และ 3.94 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51, 0.59 และ 0.56 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัด

ผู้วิจัยนำแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 80 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม กับเนื้อหาว่าตรงกับลักษณะที่นิยามไว้หรือไม่ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.57 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร	ก่อนคัดเลือก		หลังคัดเลือก	
	K	IOC	K	IOC
1. ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	30	-0.14-1.00	19	0.57-1.00
2. ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	25	0.00-1.00	16	0.57-1.00
3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	25	0.14-1.00	18	0.57-1.00
รวม	80	-0.14-1.00	53	0.57-1.00

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 53 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หลังการคัดเลือกมีค่าตั้งแต่ 0.57 -1.00 แบ่งเป็นด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน 19 ข้อ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ 16 ข้อ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 18 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงการใช้ภาษาในข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และนำข้อคำถามที่ได้ไปศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพในขั้นตอนต่อไป

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น (การทดสอบครั้งที่ 1 (Try out))

3.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านค่าอำนาจจำแนก

ผู้วิจัยนำแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 53 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 1 (Try Out) กับนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 360 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ขึ้นไป จะได้แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 48 ข้อ เมื่อนำมาพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป พบว่า มีจำนวน 6 ข้อ ที่เป็นข้อคำถามที่ซ้ำซ้อน ซึ่งหากคัดข้อคำถามดังกล่าวออกแล้วนั้นแบบวัดยังสามารถวัดได้ครอบคลุมตามเนื้อหาและตรงกับลักษณะที่ได้นิยามไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคัดข้อคำถามออกคือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน คัดออกจำนวน 3 ข้อ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร คัดออกจำนวน 3 ข้อ ดังนั้นจึงได้แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 42 ข้อ ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารรายด้าน ($N_1 = 360$)

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร	ก่อนคัดเลือก		หลังคัดเลือก	
	K	r	K	r
1. ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	19	-0.01-0.68	14	0.56-0.68
2. ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	16	-0.19-0.73	14	0.47-0.73
3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	18	-0.04-0.73	14	0.59-0.73
รวม	53	-0.19-0.73	42	0.47-0.73

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ แบ่งเป็นด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.56-0.68 ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.47-0.73 และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59-0.73 โดยข้อคำถาม จำนวน 42 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.47-0.73

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านค่าความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 42 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 1 (Try Out) กับนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 360 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเป็นรายด้านและทั้งฉบับที่มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 ขึ้นไป ได้แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ($N_1 = 360$)

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร	K	α
1. ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	14	0.91
2. ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	14	0.93
3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	14	0.93
รวมทั้งฉบับ	42	0.96

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ แบ่งเป็นด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 โดยรวมมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

ตอนที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และหาค่าความเชื่อมั่น (การทดสอบครั้งที่ 2)

4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสอง ผู้วิจัยนำแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่ผ่านการทดลองใช้ จำนวน 42 ข้อ ไปทดสอบกับนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,446 คน เพื่อนำมาแสดงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งเป็นการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารแต่ละด้านตามแนวคิดและนโยบายของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบกับโมเดล โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (X^2) โดยต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์จะอ่อนต่อขนาดกลุ่มตัวอย่าง นั่นคือค่าไค-สแควร์ขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่จะทำให้ค่าไค-สแควร์ยิ่งสูงมาก จนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงแก้ไขโดยการพิจารณาค่าสถิติอื่นร่วมด้วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าสถิติอื่นร่วมด้วย ได้แก่ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (X^2/df) ควรมีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรมีค่าสูงกว่า 0.90 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (Confirmatory Factor Analysis : The First Order)

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อแสดงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างว่าข้อคำถามทั้งหมด 42 ข้อ สามารถแบ่งองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบ หรือไม่ ด้วยการวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบอันดับหนึ่งของแบบวัดอัตถิภาวนิยมบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งแรก พบว่า ค่าไค-สแควร์ (X^2) มีค่า 7,539.84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} = 0.00$ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์จะอ่อนต่อขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงพิจารณาค่าสถิติอื่นร่วมด้วยหลังจากมีการปรับโมเดลแล้ว ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าไค-สแควร์(X^2) ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์(X^2/df) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (อันดับ 1)

สถิติทดสอบความสอดคล้องของโมเดล	เกณฑ์การพิจารณา	ค่า	การแปลผล
X^2	-	1,476.76	-
df	-	741	-
p-value	-	0.00	-
X^2/df	< 2	1.99	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.03	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าไค-สแควร์(X^2) มีค่า 1476.76 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value = 0.00 แต่ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์(X^2/df) = 1.99 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.03 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกค่าสถิติ แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ว่าองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีข้อคำถามทั้งหมด 42 ข้อ และสามารถแบ่งองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 11 และภาพประกอบ 4

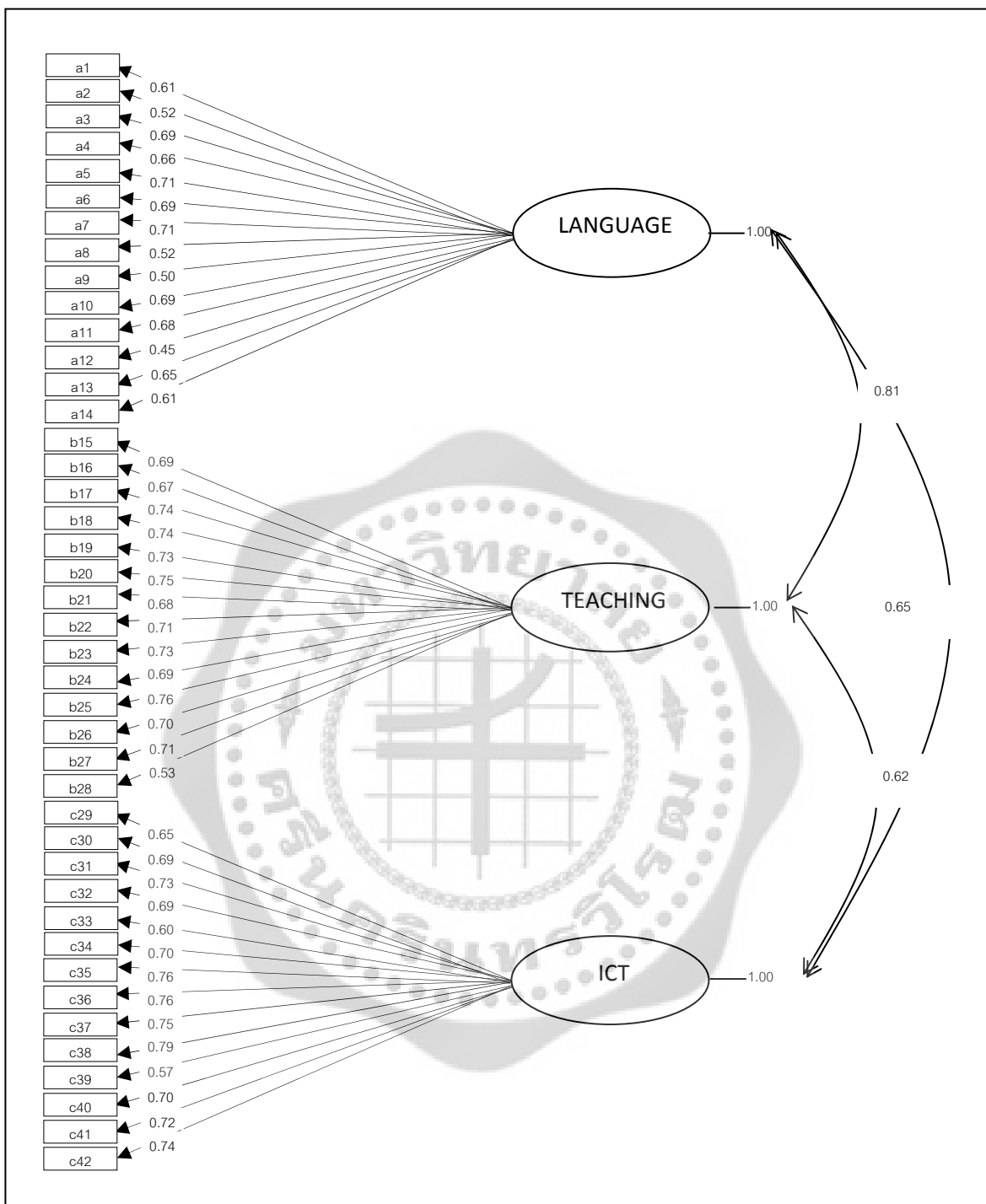
ตาราง 11 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ข้อ	องค์ประกอบ อันดับหนึ่ง	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	ข้อ	องค์ประกอบ อันดับหนึ่ง	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	a1	0.61	22	b22	0.71
2	a2	0.52	23	b23	0.73
3	a3	0.69	24	b24	0.69
4	a4	0.66	25	b25	0.76
5	a5	0.71	26	b26	0.70
6	a6	0.69	27	b27	0.71
7	a7	0.71	28	b28	0.53
8	a8	0.52	29	c29	0.65
9	a9	0.50	30	c30	0.69
10	a10	0.69	31	c31	0.73
11	a11	0.68	32	c32	0.68
12	a12	0.45	33	c33	0.60
13	a13	0.66	34	c34	0.70
14	a14	0.61	35	c35	0.76
15	b15	0.69	36	c36	0.76
16	b16	0.67	37	c37	0.75
17	b17	0.74	38	c38	0.79
18	b18	0.74	39	c39	0.57
19	b19	0.73	40	c40	0.70
20	b20	0.75	41	c41	0.72
21	b21	0.68	42	c42	0.74

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตถัษณินิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.45-0.71 ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.53-0.76 และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.57-0.79

ภาพประกอบ 4 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 1 ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

4.1.2 การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Confirmatory Factor Analysis : The Second Order)

ผู้วิจัยวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อแสดงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างว่า หองค์ประกอบอันดับหนึ่งทั้ง 3 ด้าน สามารถรวมกันเป็นหองค์ประกอบเดียวกันได้ ด้วยการวิเคราะห์เพื่อ ยืนยันหองค์ประกอบอันดับที่สองของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการ มีทักษะสื่อสารแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 7,524.67 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} = 0.00$ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์จะอ่อนต่อขนาด กลุ่มตัวอย่าง จึงพิจารณาค่าสถิติอื่นร่วมด้วยหลังจากมีการปรับโมเดลแล้ว ดังผลการวิเคราะห์แสดงใน ตาราง 12

ตาราง 12 ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (อันดับ 2)

สถิติทดสอบความสอดคล้อง ของโมเดล	เกณฑ์ การพิจารณา	ค่า	การแปลผล
χ^2	-	1,471.56	-
df	-	738	-
p-value	-	0.00	-
χ^2/df	< 2	1.99	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.03	ผ่านเกณฑ์

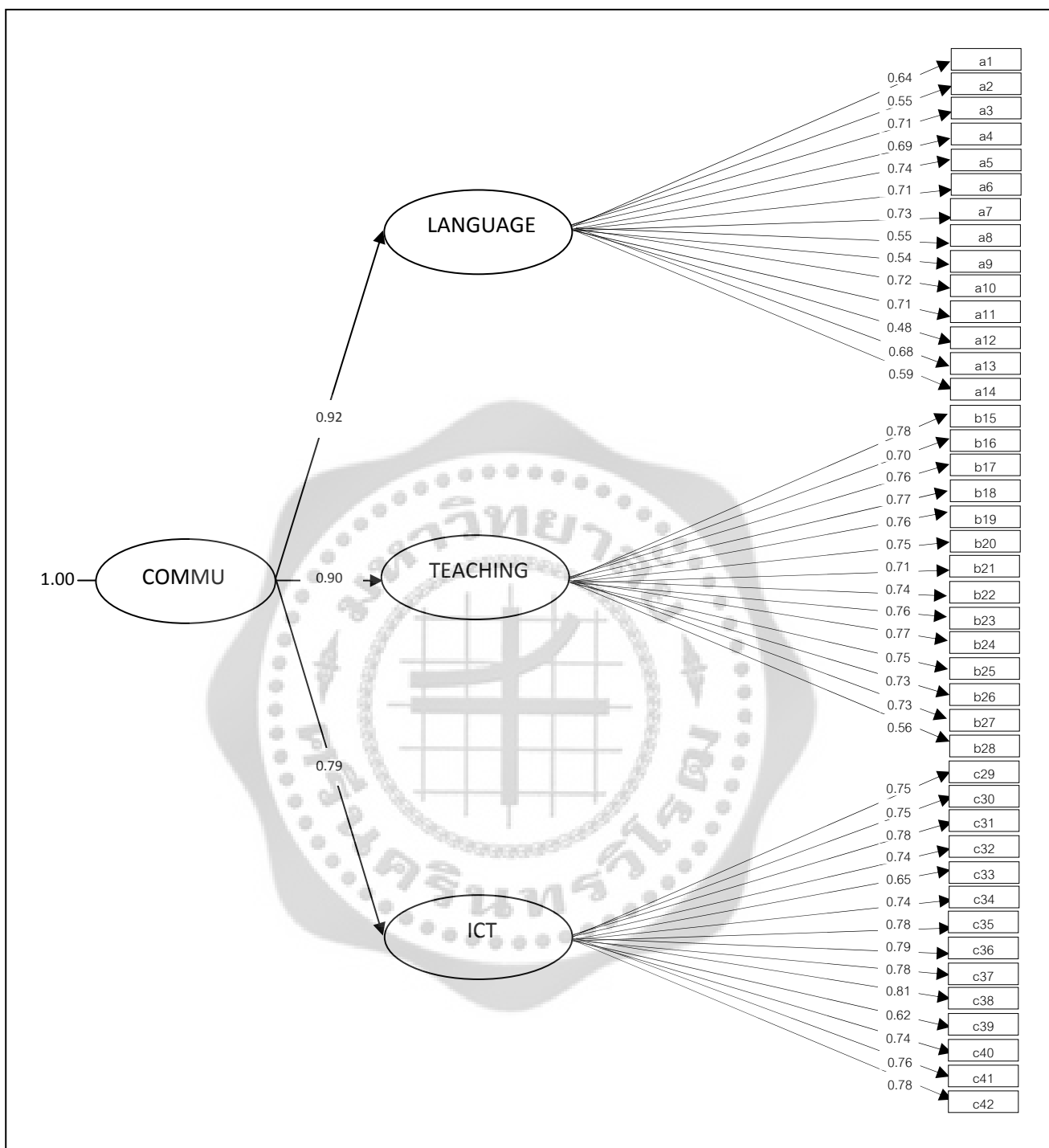
จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 1471.56 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} = 0.00$ แต่ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 1.99 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.03 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกค่าสถิติ แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ว่าองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ องค์ประกอบอันดับหนึ่งทั้ง 3 ด้าน สามารถรวมกันเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 13 และภาพประกอบ 5

ตาราง 13 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

อัตลักษณ์นิสิต มศว ด้านการมีทักษะสื่อสาร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1. ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	0.92
2. ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	0.90
3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	0.79

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเท่ากับ 0.92 ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุดเท่ากับ 0.79

ภาพประกอบ 5 โมเดลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 2 ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

4.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยนำผลจากการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ($N_2 = 1,446$)

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มศว ด้านการมีทักษะสื่อสาร	K	α
1. ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	14	0.91
2. ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	14	0.93
3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	14	0.94
รวมทั้งฉบับ	42	0.96

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และแต่ละด้านค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.91 - 0.94 ด้านที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และด้านรองมาคือ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94, 0.93 และ 0.91 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์การวัดผลของแบบวัดทุกด้าน จึงแสดงได้ว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าความเชื่อมั่นในเกณฑ์ยอมรับได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารระดับปริญญาตรี
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ดังนี้
  - 2.1 ค่าอำนาจจำแนก
  - 2.3 ค่าความเชื่อมั่น
  - 2.4 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18,059 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,446 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และมีนิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ มีข้อความจำนวน 42 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดีคณะ/หน่วยงาน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 4-8 กุมภาพันธ์ 2556

ครั้งที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ – 8 มีนาคม 2556

3. ผู้วิจัยนำส่งจดหมายราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารคณะ/หน่วยงาน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแบบวัดไปยังคณะ/หน่วยงานเพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ประสานงานกับคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเก็บข้อมูลให้ผู้วิจัย และชี้แจงวิธีการตอบแบบวัดให้ผู้รับผิดชอบทราบ และนัดวัน เวลา ในการขอรับแบบวัดกลับคืน โดยมีกำหนดรับคืนหลังจากวันที่ส่ง 7 วัน

4. ติดตามแบบวัดกลับคืนตามวัน เวลาที่กำหนดด้วยตนเอง และในส่วนที่ยังไม่ได้รับกลับคืน ได้มีการติดตามแล้ว พบว่า ยังไม่มีการเก็บข้อมูลเนื่องจากการเก็บข้อมูลเป็นช่วงของการสอบ จึงทำให้เก็บข้อมูลได้ยาก

5. รวบรวมแบบวัดที่มีการตอบแบบสมบูรณ์ จากแบบวัดที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 1,600 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นข้อมูลที่ใช้ได้จริง จำนวน 1,446 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.38 และแบบวัดที่ไม่ได้รับคืน จำนวน 154 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 9.63

6. นำผลจากแบบวัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ดังนี้

1. การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ผู้วิจัยใช้แนวคิดและนโยบายของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำหนดทักษะสื่อสารของนิสิตที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้นิยามอัตลักษณ์ด้านการมีทักษะสื่อสาร และรวบรวมคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร เพื่อสรุปความเป็นนิยามที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ที่นำไปใช้ในการสร้างข้อคำถามและให้

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาได้แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 53 ข้อ คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน จำนวน 19 ข้อ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ จำนวน 16 ข้อ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ

2. แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีคุณภาพดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 53 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.57 -1.00 แบ่งเป็นด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน 19 ข้อ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ 16 ข้อ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ จากการทดสอบกับนิสิตจำนวน 360 คน มีค่าอำนาจจำแนกแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.47-0.73 ซึ่งแบ่งเป็นด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.56-0.68 ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.47-0.73 และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59-0.73

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ จากการทดสอบกับนิสิตจำนวน 1,446 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 และแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.91-0.94 ด้านที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และด้านรองมาคือ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94, 0.93 และ 0.91 ตามลำดับ

2.4 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ตรวจสอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โมเดลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านเป็นบวก ตั้งแต่ 0.79 - 0.92 โดยด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน

มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.92 รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 และ 0.79 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าสถิติ คือ ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (X^2/df) = 1.99 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.03 เป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน จึงพิจารณาได้ว่า โมเดลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ องค์ประกอบอันดับหนึ่ง ทั้ง 3 ด้านสามารถรวมกันเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ซึ่งจากผลการวิเคราะห์และการสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ผู้วิจัยใช้แนวคิดและนโยบายของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่ได้กำหนดว่า อัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ได้แบบวัดจำนวน 53 ข้อ จากการทดสอบกับนิสิตจำนวน 360 คน พบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.57-1.00 ซึ่งสอดคล้องกับลัวิน สายยศ; และ อังคณา สายยศ (2539: 248-249) ที่ว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ และแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จำนวน 42 ข้อ จากการทดสอบกับนิสิตจำนวน 360 คน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.47-0.73 โดยข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ขึ้นไป สอดคล้องกับลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543: 185) ที่ว่า โดยทั่วไปแล้วข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกใช้ได้จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.20 และถ้าข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนกเข้าใกล้ +1 ก็แสดงว่าข้อคำถามนั้นสามารถจำแนกผู้ตอบแบบวัดได้ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวพบว่าเป็นคุณภาพที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนการวิจัยและผลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นมีการประเมินขั้นต้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ

ทางด้านการวัดผลการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ผู้วิจัยนำคะแนนของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร จากการทดสอบกับนิสิตจำนวน 1,446 คน มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.96 ซึ่งบุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์ (2545: 117) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การพิจารณาระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพของด้านความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้เป็นเพราะแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ที่สร้างขึ้นนั้น มีจำนวนข้อคำถามเพียงพอ ข้อคำถามมีความชัดเจน และขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีจำนวนมากพอ จึงทำให้แบบวัดมีความเชื่อมั่นสูง สอดคล้องกับล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543: 315) ที่ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของแบบวัด ได้แก่ ลักษณะคำถามของแบบวัดจะมีค่าความเชื่อมั่นสูงหากข้อคำถามมีความชัดเจน และขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนมากพอ และสอดคล้องกับพิชิต ฤทธิ์จำรูญ (2548:160) ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่น ได้แก่ ลักษณะคำถาม หากข้อคำถามมีความชัดเจนและมีความคงที่ของการให้คะแนน จะทำให้แบบวัดมีความเชื่อมั่นสูง

3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ตรวจสอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยพิจารณาจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านเป็นบวก ตั้งแต่ 0.79 – 0.92 โดยด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.92 รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 และ 0.72 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักรายข้อแล้ว พบว่า ข้อคำถามด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.45-0.71 ข้อคำถามด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.53-0.76 และข้อคำถามด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.57-0.79 จะเห็นว่ามีค่าน้ำหนักที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับอัลเลนและเยน (Allen; & Yen. 1979: 111) ที่ว่า การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามให้พิจารณาข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกัน เพราะข้อคำถามเหล่านั้นจะเป็นตัวบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นว่าข้อคำถามชุดนั้นวัดสิ่งเดียวกันได้หรือไม่ นั่นคือ แบบวัดมีความเที่ยงตรงสูง และหากข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักแตกต่างจากข้อคำถามอื่น แสดงว่าข้อคำถามเหล่านั้นไม่ชัดเจนหรือกำกวม และเมื่อพิจารณาค่าสถิติค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) = 1.99 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.03 เป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน ซึ่งสอดคล้องกับสุภมาศ อังศุโชติ; สมถวิล วิจิตรวรรณ; และรัชนิกุล ภิญญานุวัฒน์. (2554 : 27-29) ที่กล่าวว่า ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หากสถิติค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าน้อยกว่า 2 ค่า CFI ค่า GFI และค่า AGFI มีค่ามากกว่า 0.90 และค่าสถิติ RMSEA มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงได้ว่า โมเดลและข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืน จึงพิจารณาได้ว่า โมเดลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านการมีทักษะสื่อสาร สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ องค์ประกอบอันดับหนึ่งทั้ง 3 ด้านสามารถรวมกันเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาและด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตที่มุ่งเน้นในการพัฒนานิสิตให้เป็นผู้มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสารที่ดี และจากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนิสิตมีอัตลักษณ์ด้านการมีทักษะสื่อสารอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และในด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้และด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09, 3.79 และ 3.77 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงแต่เพื่อให้นิสิตได้แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีทักษะการสื่อสารที่ดี ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริม ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยควรนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนิสิต เช่น การกำหนดรายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการกระตุ้นให้นิสิตได้ใช้ทักษะสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดให้มีการวัดและการประเมินทักษะการสื่อสารของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล การเรียนรู้ของนิสิต เป็นต้น

1.2 ด้านพัฒนาศักยภาพนิสิต มหาวิทยาลัยควรนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งไปใช้ในการวางแผนงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตในด้านการมีทักษะสื่อสาร ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเป็นส่วนเสริม เติม เติม คุณลักษณะความเป็นบัณฑิตให้แก่นิสิต ดังนั้นมหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้นิสิตต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการสื่อสารหรืออาจถือเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการจบหลักสูตรการศึกษาของนิสิต เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลจากนิสิตทุกระดับการศึกษาที่จะสะท้อนให้เห็นว่าด้านการมีทักษะสื่อสารนั้นเป็นอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 ในการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต ด้านการมีทักษะสื่อสาร ครั้งต่อไป ควรมีการพิจารณาการสร้างแบบวัดในลักษณะอื่นหรือรูปแบบอื่น ได้แก่ การสร้างแบบวัดในลักษณะที่ให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่นิสิตเป็นผู้ประเมิน เช่น ให้อาจารย์เป็นผู้ประเมิน หรือการสร้างแบบวัดลักษณะเป็นแบบวัดทักษะการปฏิบัติเพื่อใช้ควบคู่กับแบบวัดที่มีลักษณะเป็นการประเมินตนเอง

2.3 ควรพัฒนาแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากอัตลักษณ์นิสิต 9 ประการในด้านอื่นเพิ่มเติม เนื่องจากอัตลักษณ์นิสิตด้านอื่นนั้นมหาวิทยาลัยยังคงมุ่งพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนิสิต ดังนั้นจึงควรมีการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์ในประการอื่นด้วย

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ด้านการสื่อสารของนิสิต

บรรณานุกรม

- จริยกุล ตริสุวรรณ. (2542). การศึกษาเอกลักษณ์แห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จตุรพร ลิ้มมันจริง. (2544). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จรรยา แก้วใจบุญ และนิภา ไชยรินคำ.(2551). *อัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข .พะเยา.*
- จันทร์เพ็ญ ทศนัยสกุลชัย. (2548). การศึกษาและพัฒนาอัตลักษณ์ของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฑามาศ หันยอ. (2541). ความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อความหมายโดยใช้เทคนิคการพูดแบบสนทนาของนักเรียนที่มีการบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียน. ปริญญาานิพนธ์ ก.ศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2541). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารการวัดผลการศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. 20(59): 27-42 ; กันยายน-ธันวาคม 2541.
- ชนัดต์ อาคมานนท์. (2528). การฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาด้านการสื่อความหมายกับบทบาทของพยาบาล. หน่วยที่ 5 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยณรงค์ ชันผั่น และชูเกียรติ โพนแก้ว. (2552) การหาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์โดยการมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์. (2544). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). ตำราชั้นสูง เรื่อง ทฤษฎีการวัดและงานวิจัยเอกลักษณ์แห่งอู่ไ้ในคนไทยและเทศ. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2538, มีนาคม). ระบบเอกลักษณ์แห่งอู่ไ้ในเยาวชนไทย. วารสารจิตวิทยา. 2(1): 76-96.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). ไมเคิลลิสเวล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- (2537). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภสร ไสภา. (2548). *การพัฒนาแบบวัดการบรรลุศักยภาพแห่งตน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงวิศ ดวงมีสิน. (2549). *การศึกษาอัตลักษณ์แห่งตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนามนุษย์*. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- เนาวรัตน์ เหลืองรัตนเจริญ. (2541). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ อิมลิมธาร. (2546). *สภาวะทางเอกลักษณ์แห่งตนและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐชั้นปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- นवलละออ สุภาผล. (2527). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพมาศ ชีระเวคิน. (2534). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพมาศ ชู่พระ(ชีระเวคิน). (2546). *ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง*. วารสารการวัดผลการศึกษา มศว มหาสารคาม. 3(1) : 22-25 กรกฎาคม 2535.
- บุญเขต ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). *การวัดประเมินการเรียนรู้(การวัดประเมินแนวใหม่)*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจมาศ พระธานี. (2545). *การสอนพูดเด็กออทิสติกด้วยโปรแกรม TEACCH*. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ปีที่ 3 (ฉบับที่ 2 – 3) พฤษภาคม – ธันวาคม 2545.

- ประมะ สัตตะเวทิน. (2535). *ความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์และประเภทของการสื่อสาร*. เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชา ธรรมมา. (2546, เมษายน). *การพัฒนาตนตามแนวคิดของอิริค อีริคสัน*. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 29 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- (2548, มกราคม). *เอกลักษณ์แห่งตน*. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 34 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 49-63. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- ประสาท อิศรปริดา. (2547). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประณต เค้าฉิม. (2526). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประพิมพ์พงศ์ พละพงศ์. (2544). *การศึกษาความเข้าใจความหมายจากภาพสัญลักษณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้ชุดการสอนสื่อความหมายภาพสัญลักษณ์*. ปริญญาานิพนธ์ ก.ศม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พิชิต ฤทธิ์จำรูญ. (2548). *หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2544). *เอกสารประกอบการอบรมการวัดและประเมินทางการศึกษา รุ่นที่ 44*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2542). *การสื่อสารหน่วยที่ 1-8 (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2540). *หลักและทฤษฎีการสื่อสารหน่วยที่ 1-8 (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2554). *รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2553 ตัวบ่งชี้ 2.8 ระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่จัดให้กับนิสิต*. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองแผนงาน. (2553). *รายงานประจำปี 2552 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2554). *อัตลักษณ์นิสิต มคอ 9 ประการ*. (2554, 23 มีนาคม). SWU Weekly วารสารรายสัปดาห์. หน้า 3.

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2553). *แผนยุทธศาสตร์ 15 ปี (พ.ศ. 2553-2567) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: บริษัท บอทานิค.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา. (2554). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553*.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา. (2548). *อดีตเพื่ออนาคต 2548*. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2554, 7 ตุลาคม). *รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2554 มีมติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2554 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ.
- ระพีพันธ์ ฉายวิมล. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- รัชนี ลาขโรจน์. (2545). *การพัฒนาบุคลิกภาพของวัยรุ่น*. เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่น และการอบรม. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ละมัย ทุมพัฒน์. (2550). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์แห่งตนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา จันทรสว่าง และทัศนีย์ อินทรสุขศรี. (2532). *การสื่อสารเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- วิจิตร อาวะกุล. (2554). (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.thai.to/prd4/reserch2.thm>. วันที่สืบค้น 18 ธันวาคม 2554.
- วิลเลียม วิมุกตายน. (2540). *รูปแบบการฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวาจาสำหรับนักศึกษาพยาบาล*. ปริญญาานิพนธ์ ก.ศด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.

- ศิริวิมล ลีลาประศาสน์. (2553). *ความสัมพันธ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดกระบี่ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืน*. ปรินญาณิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ส. วาสนา ประवालพทกษ. (2530). *เอกสารคำสอนวิชาการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ*. ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, มปป. อัดสำเนา
- สวณิต ยมาภัย. (2536). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 9. เอกสารการสอนชุดวิชาเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สายฝน วรรณคง. (2536). *การศึกษาสถานะเอกลักษณ์ของวัยรุ่นตอนปลายในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย(จิตวิทยาการปรึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- (2537). *การศึกษาสถานะเอกลักษณ์ของวัยรุ่นตอนปลายในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: หลักการ วิธีการและการประยุกต์*. สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- สุปราณี วศินอมร. 2532. *การพยาบาลพื้นฐาน : แนวคิดและการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- สุภมาศ อังศุโชติ; สมถวิล วิจิตรวรรณ; และ รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคังการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : หน่วยงานส่วนจำกัด.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : หน่วยงานส่วนจำกัด.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อุษา ศรีจินดารัตน์. (2533). *พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอู่ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและการรับรู้คุณค่าของศาสนาในวัยรุ่นไทยภาคใต้*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Allen, Mary J.; & Yen, Wendy M. (1979). *Introduction to Measurement Theory*. California Wadsworth.
- Barker, Jerry L. (1990). *Communication*. 5th ed. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.
- Bitter, J.R. (1985). *Fundamentals of Communication*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall Inc.
- Chistensen, Barbara L. and Elaine O. Kockrow. (1991). *Foundation of Nursing*. St, Louis, Missouri K Mosby-Year Book.
- Chitty, Kay Kitirell. (1993). *Therapeutic Use Of Self Through Communication Professional Nursing : Concepts and Challenges*. Philadelphia PA : W.R. Saunder Company.
- Erikson, Erik H. (1968). *Identity Youth and Crisis*. New York: W.W. Norton.
- Fragar, Robert J.; & Fadiman J. (1984). *Personality and Personal Growth*. 2nd ed. New York: Herpper & Row.
- Heinich, Robert, Molenda Michael and James D.Russel. (1990). *International Media and the New Techonologies of Instruction*. 3rd ed. New York : McMillan Pubishing Company.
- Jeffrey, Nash. (1985). *Social Psychology Society and Self*. United States of America: West Publishing Company.
- Rice, Philip F. (1996). *The Adolescent: Development, Relationship and Culture*. 8th ed. New Jersey: Prentice – Hall.
- Santrock, John W. (1998). *Adolescence*. USA: Mcgraw – Hill.

Webster's Ninth. (1989). *New Collegiate Dictionary* New York: Merriam-Webster Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คุณภาพของเครื่องมือ

ตาราง 15 ดัชนีความสอดคล้องของการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพของ
แบบวัดอัตถัษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (พิจารณาคัดเลือก
ค่า IOC ≥ 0.50)

องค์ประกอบ	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการ คัดเลือก
		1	2	3	4	5	6	7		
ด้าน ความสามารถใน การใช้ภาษา สื่อสารได้เข้าใจ ชัดเจน	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	2	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	3	-1	1	1	1	1	0	0	0.43	คัดออก
	4	1	1	1	1	1	1	0	0.86	คัดเลือกไว้
	5	1	1	1	1	1	0	-1	0.57	คัดเลือกไว้
	6	1	0	1	1	0	0	0	0.43	คัดออก
	7	1	1	1	1	0	1	-1	0.57	คัดเลือกไว้
	8	1	1	1	1	0	1	1	0.86	คัดเลือกไว้
	9	1	1	-1	1	1	0	0	0.43	คัดออก
	10	-1	1	1	-1	1	0	0	0.14	คัดออก
	11	1	1	1	-1	-1	1	-1	0.14	คัดออก
	12	1	-1	1	1	1	0	0	0.43	คัดออก
	13	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	14	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	15	1	1	1	1	0	1	0	0.71	คัดเลือกไว้
	16	1	1	-1	-1	1	0	0	0.14	คัดออก
	17	1	1	1	1	0	1	1	0.86	คัดเลือกไว้
	18	-1	0	1	-1	0	1	-1	-0.14	คัดออก
	19	1	1	1	1	0	1	-1	0.57	คัดเลือกไว้
	20	1	1	1	-1	1	0	0	0.43	คัดออก
	21	1	1	1	1	0	1	0	0.71	คัดเลือกไว้
	22	-1	1	1	1	1	0	1	0.57	คัดเลือกไว้
	23	-1	1	0	0	-1	1	0	0.00	คัดออก

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการ คัดเลือก
		1	2	3	4	5	6	7		
	24	1	1	0	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	25	1	1	0	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	26	1	1	0	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	27	1	1	0	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	28	-1	1	0	1	1	0	-1	0.14	คัดออก
	29	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	30	0	1	1	0	1	0	1	0.57	คัดเลือกไว้
ด้าน ความสามารถใน การถ่ายทอด ข้อมูล/ความรู้	31	1	1	0	1	1	1	1	0.86	คัดเลือกไว้
	32	1	1	-1	-1	1	1	0	0.29	คัดออก
	33	1	1	0	1	1	0	-1	0.43	คัดออก
	34	1	1	1	1	0	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	35	1	1	0	-1	1	0	1	0.43	คัดออก
	36	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	37	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	38	1	1	1	1	1	1	0	0.86	คัดเลือกไว้
	39	1	1	-1	1	0	1	0	0.43	คัดออก
	40	1	0	1	1	1	1	1	0.86	คัดเลือกไว้
	41	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	42	1	1	1	1	1	1	0	0.86	คัดเลือกไว้
	43	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	44	1	1	0	1	1	1	0	0.71	คัดเลือกไว้
	45	1	0	1	-1	0	0	0	0.14	คัดออก
	46	1	1	-1	0	0	1	0	0.29	คัดออก
	47	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	48	1	1	0	-1	-1	0	0	0.00	คัดออก

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการ คัดเลือก
		1	2	3	4	5	6	7		
	49	1	1	1	-1	0	1	-1	0.29	คัดออก
	50	1	1	0	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	51	1	1	1	1	1	1	0	0.86	คัดเลือกไว้
	52	1	1	1	0	1	1	1	0.86	คัดเลือกไว้
	53	1	1	1	-1	1	1	0	0.57	คัดเลือกไว้
	54	1	1	1	1	0	1	-1	0.57	คัดเลือกไว้
	55	1	1	0	1	0	1	-1	0.43	คัดออก
ด้าน ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อ การสื่อสาร	56	1	1	1	1	1	0	1	0.85	คัดเลือกไว้
	57	1	1	-1	1	0	1	0	0.43	คัดออก
	58	1	1	-1	1	1	1	1	0.71	คัดเลือกไว้
	59	1	1	-1	1	1	1	-1	0.43	คัดออก
	60	1	1	-1	1	1	1	0	0.57	คัดเลือกไว้
	61	1	1	1	0	0	0	-1	0.29	คัดออก
	62	1	1	1	1	1	1	0	0.86	คัดเลือกไว้
	63	1	1	-1	1	1	1	1	0.71	คัดเลือกไว้
	64	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	65	1	1	1	-1	0	0	-1	0.14	คัดออก
	66	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	67	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	68	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	69	1	1	1	-1	-1	0	1	0.29	คัดออก
	70	1	1	-1	1	1	1	1	0.71	คัดเลือกไว้
	71	1	1	0	1	0	0	-1	0.29	คัดออก
	72	1	1	0	0	0	1	-1	0.29	คัดออก
	73	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการ คัดเลือก
		1	2	3	4	5	6	7		
	74	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	75	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
	76	1	1	1	1	1	0	1	0.86	คัดเลือกไว้
	77	1	0	1	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	78	1	0	1	1	0	1	0	0.57	คัดเลือกไว้
	79	1	1	0	1	1	0	1	0.71	คัดเลือกไว้
	80	1	1	0	1	0	1	1	0.71	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอัตถัลักษณะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (จำนวน 53 ข้อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	r	ผลการคัดเลือก
ด้านความสามารถในการ ใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจ ชัดเจน	1	0.66	คัดเลือกไว้
	2	0.59	คัดเลือกไว้
	3	0.65	คัดเลือกไว้
	4	-0.01	คัดออก
	5	0.63	คัดเลือกไว้
	6	0.61	คัดเลือกไว้
	7	0.65	คัดเลือกไว้
	8	0.68	คัดเลือกไว้
	9	0.60	คัดเลือกไว้
	10	0.57	คัดเลือกไว้
	11	-0.01	คัดออก
	12	0.57	คัดเลือกไว้
	13	0.60	คัดเลือกไว้
	14	0.64	คัดเลือกไว้
	15	0.62	คัดเลือกไว้
	16	0.56	คัดเลือกไว้
	17	0.61	คัดเลือกไว้
	18	0.61	คัดเลือกไว้
	19	0.58	คัดเลือกไว้
ด้านความสามารถในการ ถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	20	0.71	คัดเลือกไว้
	21	0.64	คัดเลือกไว้
	22	0.70	คัดเลือกไว้
	23	0.71	คัดเลือกไว้
	24	-0.19	คัดออก
	25	0.68	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	r	ผลการคัดเลือก
	26	0.67	คัดเลือกไว้
	27	0.67	คัดเลือกไว้
	28	0.68	คัดเลือกไว้
	29	0.67	คัดเลือกไว้
	30	0.61	คัดเลือกไว้
	31	0.73	คัดเลือกไว้
	32	0.67	คัดเลือกไว้
	33	0.59	คัดเลือกไว้
	34	-0.09	คัดออก
	35	0.47	คัดเลือกไว้
ด้านความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสาร	36	0.55	คัดเลือกไว้
	37	0.62	คัดเลือกไว้
	38	0.65	คัดเลือกไว้
	39	0.67	คัดเลือกไว้
	40	0.66	คัดเลือกไว้
	41	0.67	คัดเลือกไว้
	42	0.61	คัดเลือกไว้
	43	0.72	คัดเลือกไว้
	44	0.68	คัดเลือกไว้
	45	0.69	คัดเลือกไว้
	46	0.68	คัดเลือกไว้
	47	0.73	คัดเลือกไว้
	48	0.59	คัดเลือกไว้
	49	0.70	คัดเลือกไว้
	50	0.72	คัดเลือกไว้
	51	-0.04	คัดออก
	52	0.68	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	r	ผลการคัดเลือก
	53	0.58	คัดเลือกไว้

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอัตถัษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (จำนวน 42 ข้อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	r
ด้านความสามารถในการใช้ภาษา สื่อสารได้เข้าใจชัดเจน	1	0.66
	2	0.59
	3	0.65
	4	0.63
	5	0.61
	6	0.65
	7	0.68
	8	0.60
	9	0.57
	10	0.64
	11	0.62
	12	0.56
	13	0.61
	14	0.61
ด้านความสามารถในการ ถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้	15	0.71
	16	0.64
	17	0.70
	18	0.71
	19	0.68
	20	0.67
	21	0.67
	22	0.68
	23	0.67
	24	0.61
	25	0.73

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อ	r
	26	0.67
	27	0.59
	28	0.47
ด้านความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ สื่อสาร	29	0.62
	30	0.67
	31	0.66
	32	0.67
	33	0.61
	34	0.72
	35	0.68
	36	0.69
	37	0.68
	38	0.73
	39	0.59
	40	0.70
	41	0.72
	42	0.68

ภาคผนวก ข

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านการมีทักษะสื่อสาร

แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านการมีทักษะสื่อสาร

คำชี้แจง

1. แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต
  - ตอนที่ 2 แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร
2. โปรดตอบแบบวัดทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

คำชี้แจง ให้นิสิตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสถานภาพของนิสิต

- (1) เพศ ชาย หญิง
- (2) ชั้นปี ปี 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี 5 ขึ้นไป
- (3) ชื่อคณะ/หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

คำชี้แจง ให้นิสิตพิจารณาข้อความแต่ละข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของนิสิต ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต 81 – 100%
ปฏิบัติบางครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต 61 – 80%
ปฏิบัติบางครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต 41 – 60%
ปฏิบัติน้อยครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต 21 – 40%
ปฏิบัตินานๆครั้ง	คือ พฤติกรรมนั้นตรงกับการปฏิบัติของนิสิต 1 – 20%

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็น ประจำ	มาก ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
	81 – 100%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	1 – 20%
ด้านความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร					
1. นิสิตพูดสื่อสารได้อย่างชัดถ้อยชัดคำ					
2. นิสิตใช้คำที่สุภาพ					
3. นิสิตสามารถพูดสื่อสารจากเรื่องทีอ่านได้อย่างชัดเจน					
4. เมื่อต้องพูดคุยกับผู้ใหญ่ นิสิตสามารถพูดคุยได้ฉะฉาน ชัดเจน					
5. นิสิตสามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจในความคิด ความรู้สึก ของนิสิตได้เป็นอย่างดี					
6. นิสิตสามารถพูดแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี					
7. นิสิตสามารถใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ได้					
8. เมื่อมีชาวต่างชาติสอบถามข้อมูล นิสิตสามารถพูดสื่อสารกับชาวต่างชาติได้					
9. นิสิตสามารถพูดภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้คู่สนทนาเข้าใจสิ่งที่นิสิตพูดได้					
10. นิสิตสามารถเขียนเพื่อสรุปข้อมูลจากเรื่องที่ฟัง/ดูมาได้อย่างตรงประเด็น					
11. ในการทำข้อสอบอัตนัย นิสิตสามารถใช้ภาษาเขียนได้อย่างเหมาะสม					
12. นิสิตเขียนประโยคภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์					
13. นิสิตใช้ภาษาไทยสื่อสารได้ถูกต้อง					

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็น ประจำ	มาก ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
	81 – 100%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	1 – 20%
14. นิสิตเลือกใช้คำสำคัญเพื่อการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุดได้					
ด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล					
15. นิสิตถ่ายทอดความรู้จากที่ได้เรียนมาให้แก่ผู้อื่นได้อย่างชัดเจน					
16. นิสิตสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยได้					
17. นิสิตมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม					
18. นิสิตมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้					
19. นิสิตสามารถนำทักษะทางด้านภาษามาประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี					
20. นิสิตสามารถถ่ายทอดข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมายได้เหมาะสม					
21. เมื่อนิสิตได้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้ซักถาม นิสิตสามารถสังเกตผู้ฟังได้ว่าเข้าใจสิ่งทีนิสิตได้ถ่ายทอดไปหรือไม่					
22. เมื่อมีผู้เข้าใจผิด นิสิตสามารถอธิบายข้อมูลที่ถูกต้องได้					
23. นิสิตใช้ภาษาสื่อสารได้ชัดเจน จนทำให้ผู้ฟังมีความรู้สึกร่วมหรือมีปฏิกริยาตอบสนองต่อกันได้อย่างดี					
24. เมื่อมีเพื่อนไม่เข้าใจในบทเรียน นิสิตสามารถอธิบายให้เพื่อนเข้าใจได้					

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นประจำ 81 – 100%	มาก ครั้ง 61 – 80%	บาง ครั้ง 41 – 60%	น้อย ครั้ง 21 – 40%	นาน ๆ ครั้ง 1 – 20%
25. นิสิตสามารถถ่ายทอดข้อมูลความรู้ในศาสตร์ที่ตนเรียนมาให้แก่ผู้ที่สนใจได้อย่างเหมาะสม					
26. นิสิตสามารถเขียนเรียบเรียงข้อมูลให้เข้าใจได้ง่าย					
27. นิสิตใช้ภาษาเขียนจัดทำเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างชัดเจน					
28. นิสิตสามารถเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ได้					
ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี					
29. นิสิตสามารถใช้โปรแกรม Word ได้อย่างคล่องแคล่ว					
30. นิสิตใช้โปรแกรมพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์เพื่อสร้างผลงานตามความสนใจจากการเรียนรู้					
31. นิสิตสามารถเลือกใช้ช่องทางเพื่อการสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม					
32. นิสิตสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้เป็นอย่างดี					
33. นิสิตใช้ e-mail เพื่อการติดต่อสื่อสาร					
34. นิสิตสามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับบทเรียนในเว็บไซต์ได้อย่างคล่องแคล่ว					
35. นิสิตใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาด้านการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นประจำ	มาก ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
	81 – 100%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	1 – 20%
36. นิสิตสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์สื่อสิ่งพิมพ์/ เอกสาร เพื่อการถ่ายทอดข้อมูลให้เข้าใจได้ง่าย					
37. นิสิตรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น					
38. นิสิตสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม					
39. นิสิตใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
40. นิสิตศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร					
41. นิสิตสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารได้อย่างคุ้มค่า					
42. นิสิตมีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม					

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

1. อ.ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อ.ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิต

1. ผศ.อมรพงศ์ สุธรรมรักษ์ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต
อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์นิสิต “ด้านการมีทักษะสื่อสาร”

1. อ.ดร.พรรณี บุญประกอบ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและประกันคุณภาพการศึกษา
อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อ.ดร.สุจิตรา ศรีสังข์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชาเคมี
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

1. อ.พัทธยา จิตต์เมตตรา อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

1. อ.ดร.นฤมล ศิริวงษ์ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant)

ในการนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้านการมีทักษะสื่อสาร

รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant)
ในการนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน – ธันวาคม 2555

คนที่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
1	ชื่อ –นามสกุล : อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ¹ สังกัดหน่วยงาน : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและประกันคุณภาพการศึกษา อายุงาน : 20 ปีขึ้นไป
2	ชื่อ –นามสกุล : อาจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์¹ สังกัดหน่วยงาน : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา อายุงาน : 12 ปี
3	ชื่อ –นามสกุล : รองศาสตราจารย์สุมาลี เหลืองสกุล² สังกัดหน่วยงาน : คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อายุงาน : 20 ปีขึ้นไป
4	ชื่อ –นามสกุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายธิดา ลาภอนันตสิน³ สังกัดหน่วยงาน : คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : รองคณบดีฝ่ายยุทธศาสตร์และประกันคุณภาพการศึกษา อายุงาน : 15 ปี
5	ชื่อ –นามสกุล : อาจารย์ ดร.สมภพ รอดอัมพร³ สังกัดหน่วยงาน : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา อายุงาน : 13 ปี
6	ชื่อ –นามสกุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทพัทธ์ น้อยสวัสดิ์³ สังกัดหน่วยงาน : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา อายุงาน : 12 ปี

คนที่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
7	ชื่อ-นามสกุล : อาจารย์อินทรา วงศ์เยาว์ฟ้า ³ สังกัดหน่วยงาน : คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ อายุงาน : 10 ปี
8	ชื่อ-นามสกุล : อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ ⁴ สังกัดหน่วยงาน : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : -ไม่มี- อายุงาน : 20 ปีขึ้นไป
9	ชื่อ-นามสกุล : อาจารย์ ดร. อรุษา เชาวนลิขิต ² สังกัดหน่วยงาน : คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : คณบดีคณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร อายุงาน : 15 ปี
10	ชื่อ-นามสกุล : อาจารย์ ดร. วาสนี จันทร์นวล ³ สังกัดหน่วยงาน : คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ อายุงาน : 2 ปี
11	ชื่อ-นามสกุล : อาจารย์จักษิ กษัตริย์ ⁴ สังกัดหน่วยงาน : วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา อายุงาน : 4 ปี
12	ชื่อ-นามสกุล : อาจารย์สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน ³ สังกัดหน่วยงาน : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่งทางการบริหาร : ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ อายุงาน : 2 ปี

หมายเหตุ : คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

- ¹เป็นผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัยที่มีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์นิสิต ด้านการมีทักษะสื่อสาร
- ²เป็นผู้บริหารระดับหน่วยงานที่มีการจัดการเรียนการสอน
- ³เป็นอาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมอัตลักษณ์นิสิตด้านการมีทักษะสื่อสาร
- ⁴เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนนิสิต ไม่น้อยกว่า 3 ปี

ภาคผนวก จ

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant)

ในการนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้านการมีทักษะสื่อสาร

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant)
ในการนิยามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการมีทักษะสื่อสาร

คนที่	ความหมาย/นิยาม			
	Communication	Language	Teaching	Information Communication Technology (ICT)
1	ความสามารถของนิสิตในการที่จะสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจในสิ่งที่ตนต้องการจะสื่อถึงในกลุ่มเป้าหมายที่นิสิตต้องการจะสื่อด้วย โดยสามารถเลือกวิธีการหรือช่องทางในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม	ความสามารถของนิสิตที่จะเลือกใช้ถ้อยคำภาษาที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่จะสามารถเข้าใจในสาระของเรื่องที่จะสื่อ นั้นๆ ได้ เป็นความสามารถที่ควรฝึกฝนในเรื่องของการใช้ภาษา (1) (ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ฯลฯ) และของตัวเนื้อหาที่จะสื่อ(2)	ความสามารถของนิสิตที่จะบอกเล่า/ถ่ายทอดข้อมูลต่างๆ หรือความรู้ที่ตนมีอยู่ได้แก่ ตามเจตนาของผู้ถ่ายทอด นิสิตควรได้ฝึกฝนในเรื่องของการฟัง เพื่อตรวจสอบว่าผู้ฟังได้เข้าใจเรื่องราวที่ถ่ายทอดหรือไม่ รวมทั้งทักษะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้เป็นไปอย่างได้ผล	ความสามารถในการเลือกใช้วิธีการ/ช่องทางในการสื่อสารกับบุคคลอย่างเหมาะสม ทั้งในแบบของตัวเนื้อหาสาระ เพราะความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมายที่มีช่องทางการรับสื่อที่แตกต่างกัน อันเนื่องจากการใช้ ICT ในปัจจุบันนี้มีความหลากหลายมาก นิสิตจึงควรได้รับการฝึกฝนเทคนิคต่างๆให้ทันสมัยและคำนึงถึงผู้รับสารในช่องทางเหล่านั้นด้วย
ข้อเสนอแนะอื่นๆ : ควรสร้างข้อคำถามที่สะท้อนถึงความสามารถต่างๆเหล่านี้ เพื่อจะได้สามารถวินิจฉัยได้ว่า นิสิตมีทักษะสื่อสารในองค์ประกอบต่างๆเหล่านี้เพียงไร				
2	ทักษะการสื่อสารสำหรับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์นั้นจะต้องสามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการสื่อสารได้อย่างมีระบบถูกต้องเหมาะสม ทั้งทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน และให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสืบค้นข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี และยังสามารถเลือกใช้ภาษาไทยและ/หรือภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์สามารถใช้ภาษาไทยและ/หรือภาษาอังกฤษในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์สามารถใช้ ICT ในการสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัยได้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำเสนอมุมมองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

คนที่	ความหมาย/นิยาม			
	Communication	Language	Teaching	Information Communication Technology (ICT)
3	นิสิต มศว จะสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้ภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศ ทั้งการอ่าน พูด เขียน ตลอดจนจนสามารถใช้เครื่องมือสื่อสารทาง IT ต่างๆ ในงานอาชีพหรือส่วนตัว	นิสิตต้องสามารถพูด อ่าน เขียน และฟังได้ดี	นิสิตต้องสามารถอธิบาย ถ่ายทอด ในสิ่งที่ต้องการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน	นิสิตต้องสามารถใช้ ICT ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ว่าจะ เป็น Microsoft Word / excel / photoshop / power point / facebook ฯลฯ สื่อสารได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม
4	การมีความสามารถในการสื่อสารด้วยการพูด และการเขียน ตลอดจนจนสื่อต่างๆได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับสถานการณ์	สามารถใช้ภาษาในการพูดและ/หรือการเขียน เพื่อการสื่อสารได้ ชัดเจน เข้าใจง่าย	สามารถใช้ภาษาในการพูด/เขียน และการสร้างสรรค์สื่อต่างๆ เพื่อการถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่รับการถ่ายทอดข้อมูล	สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้คล่องแคล่ว และสร้างสรรค์
5	- การใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องในแต่ละโอกาส ทั้งทางวิชาการและสังคม - สามารถใช้ภาษาต่างประเทศและภาษาไทยได้อย่างดีในการสื่อสาร ในการสื่อความหมาย และถ่ายทอดความรู้	มีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งภาษาไทย และต่างประเทศได้เป็นอย่างดี เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ในการใช้ในการเรียน การอ่านบทความ วิชาการและ text book หรือการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	- สามารถนำความรู้ที่เราเรียนมานำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่น หรือสามารถสรุปประเด็นในการเรียนการสอน - สามารถนำทักษะทางด้านภาษามาประยุกต์ใช้และถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ เข้าใจเป็นอย่างดี	- มีความสามารถในการใช้ ICT ในการสืบค้นข้อมูล หาข้อมูลทางด้านวิชาการหรือสิ่งเรียนรู้ - สามารถใช้ ICT มาทำกิจกรรมทางด้าน Problem base learning - สามารถมาพัฒนาทักษะทางภาษา เช่น การทบทวนบทเรียนในวิชาต่างๆ เป็นต้น

คนที่	ความหมาย/นิยาม			
	Communication	Language	Teaching	Information Communication Technology (ICT)
6	เป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ต่างๆ ไปสู่ผู้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งรูปแบบภาษาและรูปแบบอื่น เช่น ท่าทาง กิริยา ดนตรี อารมณ์ หรือสัญลักษณ์ เป็นต้น	กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิด ความรู้สึก ผ่านภาษาพูดและเขียนไปยังผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ในการสื่อสารที่ชัดเจน สามารถทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจ มีความรู้สึกร่วมกัน และมีปฏิริยาตอบสนองต่อกันได้อย่างดี	กระบวนการจัดข้อมูลให้ง่ายและสามารถสื่อสารได้รวดเร็ว โดยข้อมูลมีความถูกต้องในระดับที่น่าเชื่อถือ ซึ่งอาศัยกลยุทธ์ที่ผู้ส่งสารใช้เพื่อให้ข้อมูลนั้นสามารถเข้าถึงได้สะดวกและครบถ้วน ซึ่งการส่งสารอาจเกิดอุปสรรค ปัญหา เช่น เสียยรบกวน สมาริขของผู้รับสาร เป็นต้น จึงทำให้ผู้ส่งสารต้องพัฒนาเทคนิค หรืออาศัยเครื่องมือที่เหมาะสมร่วมด้วย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	กระบวนการที่ผู้ส่งสารนำเอาเครื่องมือมาช่วยในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรศัพท์ เครื่องฉายภาพ เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งจะให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจและแปลความสารที่ส่งมาได้เร็วและง่ายขึ้น
7	นิสิต มศว สามารถใช้ทักษะสื่อสารในงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการพูดเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการสื่อสารด้านอื่นๆ ด้วย เช่น เอกสารประกอบการสื่อสาร สไลด์นำเสนองาน ที่มีประสิทธิภาพ เข้าใจง่าย เป็นต้น	นิสิตสามารถพูดจาได้ฉะฉาน เข้าใจง่าย ตรงประเด็น ทั้งยังใช้ภาษาไทยถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาไทยหรือ ภาษาต่างประเทศ	นิสิตสามารถทำให้ผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลทั้ง 100% ที่ต้องการจะถ่ายทอดให้ โดยต้องอาศัยทั้งทักษะการพูด และภาพบรรยายหรือ เอกสารประกอบ ถ้าเป็นการสื่อสารที่ไม่ใช่การพูด เช่น แผ่นพับ ข่าวสารต่างๆ ก็ต้องสามารถคิดทำให้เข้าใจง่าย ผู้อ่านได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน	นิสิตสามารถใช้เทคโนโลยีปัจจุบันจัดทำเอกสาร สื่อประกอบการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด

คนที่	ความหมาย/นิยาม			
	Communication	Language	Teaching	Information Communication Technology (ICT)
8	เป็นความสามารถในการใช้ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียนและภาษาท่าทาง (Body language) ในการสื่อสาร/ถ่ายทอดข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ ตลอดจนเลือกใช้ช่องทางในการสื่อสาร/สื่อ เพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมาย	- สามารถใช้ภาษาพูด ในการ สื่อ ส า ร สู่ กลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย - สามารถใช้ภาษาเขียนในการสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย - ความสามารถในการใช้อากัปกิริยา ท่าทาง ในการ สื่อ ส า ร สู่ กลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย	ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล/ความรู้/ประสบการณ์/ค่านิยมสู่กลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกใช้สื่อ/ช่องทางเพื่อการ สื่อ ส า ร สู่ กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	ความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจได้ง่าย (เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างใดอย่างหนึ่ง/เครือข่ายทางสังคม เช่น อินเทอร์เน็ต)
ข้อเสนอแนะอื่นๆ : การกล่าวถึงการสื่อสารควรให้ครอบคลุมทั้ง 1) การสื่อสารเชิงวัจนะ (Verbal Communication) เป็นถ้อยคำภาษา ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน 2) การสื่อสารเชิงอวัจนะ (Nonverbal Communication) ได้แก่ ภาษาท่าทาง (Body Language) เช่น แววตา สีหน้า และท่าทาง				
9	พูดจาสามารถสรุปความได้เข้าใจ รู้จักกาลเทศะในการพูด ใช้ศักยภาพของตนเองในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม	สามารถสื่อสารได้ว่าตนเองเข้าใจ และต้องการอะไร โดยใช้ภาษาที่เหมาะสม	สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ถูกต้องเหมาะสม	สามารถใช้สื่อสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และละเมิดสิทธิของหน่วยงานหรือบุคคลอื่นๆ
10	ฟัง พูด อ่าน เขียน สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจได้	สามารถพูดให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ง่าย	สามารถประมวลความรู้ที่ได้รับ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถถ่ายทอดต่อให้คนอื่นเข้าใจได้ง่าย	สามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นความเข้าใจของตนเองแล้วนำไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลอื่นเข้าใจโดยอาศัยการใช้ IT ช่วยในการทำให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดได้ เข้าใจง่ายขึ้น

คนที่	ความหมาย/นิยาม			
	Communication	Language	Teaching	Information Communication Technology (ICT)
11	พูดเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจชัดเจน ฟังอ่านได้อย่างกระฉ่าง	สามารถใช้ภาษาไทยและ/หรือภาษาต่างประเทศในการสื่อข้อความไปยังผู้รับสารได้อย่างถูกต้อง	สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้ผู้อื่นได้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ ตอบคำถามต่างๆ ได้อย่างกระฉ่าง	สามารถใช้เทคโนโลยี เช่น Computer Smartphon ฯลฯ รวมถึง Application ต่างๆ เพื่อการสื่อข้อความไปยังผู้รับสารได้อย่างเหมาะสม
12	การที่นิสิตมีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปให้ผู้อื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดผ่านภาษาพูด ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการถ่ายทอดผ่านกระบวนการสอน	การใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ถูกกาลเทศะ	ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และถ่ายทอดออกมาเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ฟัง	ทักษะในการผสมผสานเทคโนโลยี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลและองค์ความรู้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวฐิตินันท์ สัมมานุช
วันเดือนปีเกิด	22 มกราคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	57 หมู่ที่ 11 ตำบลกะมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ประถมศึกษา จากโรงเรียนอรุณประเสริฐ
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
พ.ศ. 2549	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) (ศศ.บ.) (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) วิชาเอกประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ. 2556	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ